IESVSNAC SIRACH FIANAC BÖLTSESEGE.

Ez Könyuis nintsen Sidoiúl, hanem czac Görögúl.

ELŐL IARO BESZED.

EZ IESVS, Sirach fia vólt, ki vgyan IESVS neuő emberr"c vnokáia vala.

2 Ez pedig az vtólso üdőkben ęlt, az rabságnac, a és az népnec háza iőuetelénec vtánna, és közel mind az Prophetáknac vtánnoc ęlt.

a Erti az Babyloniabéli rabságot.

3 Az ő nagy apia pedig Iesus á miképpen ő magais bizonittya, á Sidóc között igen sereny, és eſtes ember vólt.

4 Ki nem czac az ő elötte való ęrtelmes embereknec bölts beſzédit ſiedegette egybe, hanem męg ő magais ſokákat kéualképpen, és haſznoſon ſiőllot, mellyec tudománnyal, és böltſeſséggel rakuac vóltanac.

5 Mikoron annac okaért ez könyuet elősier ez Iesus, nagy réſzéből őſsue ſiedegetue hagyuán, meg hólt vólna: ez Sirach ő vtánna eſmét elő véuén az ő tulaydon fiának az Ieſusnac hagyá azt.

6 Es ez azont elő véuén, ſiépen mind egi egéſi könywbe rendelé, és a zt böltſeſségnec euezé, az ő maga attyának, és nagy attyánakis neuéről, hogy az böltſeſségnec neuéuel az halgatónac ſiándokát és ſierelmét ez könyw feliől való gondolkodásra édeſgetné.

7 Annakokaért ez könyw eſieſſégnec beſzédit, homályos meſséhőz illendő, és bölts mondáſokat foglal bę; és mind kéuálképpen való, régi, és Iſtenes hiſtoriákat, azokról kic Iſtennec keduében vóltanac, ſ-mind pedig az ő könyörgéſét és Iſteni diſzeretit.

8 Annac felötte minęmő ió tétemenyeckel méltoztatta Iſten az ő népét, és viſsontag minęmő gonoſsockal töltötte meg azoknac ellenſégeket.

b: Tremellius igy fordittya. Nem keuesbe vagy nem különbe igyekezuén az ő bölcseſséget ki ielenteni mint Sálomon, mert tsak mondgya hogy böleſeſséggel hajomlo Sálomonhoz nem vólt senki.

9 b Sálomonnac kőuetőie vólt ez Ieſus, ki annái nem aláb valónac eſmértetet lenni az böltſeſségben és tudománban, kinél valóſsággal ſoc fęle tudomány vólt, és böltſnekis neueztetet.

AZ IE-

AZ IESVSNAC, SIRACH FIANAC, ELŐL IARO BESZEDE.

SOC, es nagy dolgoc adattattanac mi nékünc az törueń által, az prophetác által, es ezec után valóc által, melly dologra nézue az Izraelnec méltán tulaydonitatic, az tudománac, es az böltseségnec nagy ditséreti.

2 Mellyekből nem tsac az oluasóknac kel böltseknec es tudósoknac lenniec, hanem annac felette ezeknec siorgalmatos oluasói az idegeneknekis mind beszédeckel, mind irásockal hasinosoc lehetnec.

3 Az én nagy attyámis azért, minec vránna nagy soc ideig foglalatos vólt vólna, az töruénnec es az Prophetaknac, es az atyáktól irt egyéb könueknec oluasásában, es azokban való maga gyakorlása által, mikoron nagy elő menetelt nyert vólna: haila ðis erre, hogy valamit az tudomán ra es böltseségre valót irna.

4 Hogy az tanulságban munkalkodóc, es az kic magokat ezeknec tanulására adtác vólna, mégis iobban öregbülnénec, az életnec töruén sierint váló rendelésében.

5 Titeket annac okaért intlec, hogy ezeket ió akarattal es figyelmetessen oluasátoc, mi nékünc ha valahól az magyarázatnac munkaiában valami igéknec ereiét nem találtuc ki mondani.

6 Mert vgyan azon egy ígéknec nem azon ereiec vagyon, mikor Sidoúl mongyacki, es mikor más nyelwre fordittyác.

7 Nem tsac ezec pedig, hanem még egyebekis, mint az töruén, es az Prophetác, egyéb könyuekis nagyual külömböznec, mikor az ő nyelueken mondatnac ki.

8 Mert Euergetes királnac birodalmának harmintz nyóltzadic esztendeiében, mikor mentem vólna Aegyptumba, es ott valami ideig lakozuán találkoztam vólna ez nagy böltz könywre: felötte sükségelnec itelém lenni, hogy valami munkát, es fáradságot tennéc az könywnec más nyelwre való fordításában.

9 Annac okaért az időben, soc vigyázasockal es minden igyekezettel azon vóltam, hogy az könyuet véghöz viuén ki botsátanám, hogy az kic az siánkiuetésben tanulni akarnác, elősier ió erkölcsre tanitatuán, az Istennec töruénye sierint élnénec.

ELSŐ RESZ.

Magaztallya Syrách az Istenben való böltesseget, melynec, azt mondgya hogy inha senki végére nem mehetett es nem mehet. Az vtan fol, az Istentől embereckel közelitett böltességről, melliet belhezett az isten beszédeben, annac meg tartásában, es az igaz isteni félelemben.

MInden Bölcseség az WRtól származic, es ő nálá vagyon mind öröckké.

2 Az tengernec fövényét, es az esönec tseppit, és az idönec napiait kitsoda számlálhatna meg.

3 Az Egnec magaságát, és az bölcseséget kitsoda vilgalhatna meg?

4 Mindeneknél eléb teremtetet az bölcseség, és az esmerésségnec értelme örökkül foguán való

5 Az bölcseségnec kút feie az magaságban lakó Istennec beszéde, és annac útai az ő öröckévaló parantsolati.

6 Az bölcseségnec gyökere kinec jelentetet meg, és az ő eles dolgainac ki ment végére?

7 Egy az bölcs, felöttre igen betsületes, ki az ő királi székiben ül.

8 Az WR: ő teremtette azt, tudta, es elő számlálta azt.

9 Es ki öntötte azt minden ő teremtet állatira, és minden testre, az ő adándékozása szerint, es adta azt, az őket szeretöknec.

10 Az WRnac félelme ditsőség, ditsekedés, öröm, és vigasságnac Coronáia?

11 Az WRnac félelme gyönyörkötteti az szivet, es szerez vigasságot, örömet, es hosszú életet.

12 Az Isten félönec jól lésien dólga mind végiglen, és az ő halálának napián meg áldatic ő.

13 Az bölcseségnec kezdeti féleni az WRat: ez vagyon az hiuekuel, es annyoc méhében ő vélec teremtetet.

14 Az bölcseségnec tellyes vólta, félni az WRat: mert meg résziegiti azokat az ő gyümölcséuel.

15 Minden ő házokat meg tölti, kéuánatos marhákal, es pintzéiéket az ő gyümölcséuel.

16 Mindenic pedig Istennec aiándoka, es hasznos az békeségre.

17 Az bölcseségnec Coronáia féleni az Wrat: melly nemz béke séget, es idvösséges egességet, mert az ditsekedést meg öregbiti az őtet szeretöknec.

18 Az bölcseség, tudomást és értelmes tanuságot ád böléggel és fel magaztallya azoknac ditsekedéseket az kic szeretic ötet.

19 Az bölcseségnec gyökere, féleni az wrat, es az ő ágai, hosszú életnec (ágai).

20 Az WRnac félelme el üzi az bünöket, es mig az meg marad nálunc, el fordittya az haragot.

21 Az haragos férfiu igaznac nem mondattathatic, mert az ő haragia romlálára vagyon néki.

22 Az türö természetü ember, ideig békeséges türö, és az után néki öröme lésien.

23 Ideig el titkollya az ő beszédit, es sokaknac aiakai beszél-

lic

lic az ő értelmes eſieſſégét.

24 Böltseſégnec kéntseiben vadnac az ſiep ékes mondáſoc, de vtállatoſſágára vagyon az bűnölnec az Iſteni félelem.

25 Ha kéuánſi böltseſéget, tarcz meg az parantsolatokat, es az WR te néked azt meg adgya.

26 Mert böltseſég es tudomán az Iſtennec félelme, és kedues ő nála az hűt, es az ſielidſég.

27 Ne kételkedgyél az Wrnac félelmébe, mikoron ſiükölködöl, es ne iárúly ő hozzá kettös ſiuel.

28 Ne ſiabiad magadat az embereknec beſiédekhöz, és az te aiakidhoz ne ragazkodgyál.

29 Ne magaztald fel tenen magadat, hogy meg eſuén ne hozz az te életedre gyalázatot.

30 Es meg ielentse az WR minden te titkaſdat, es az gyülekezetnec közepette meg alázzon tégedet.

31 Miuel hogy nem iárúltál valóſsággál az WRnac félelmére, hanem az te elméd álnokſsággal vólt tellyes.

II. Réſz.

Az Iſten fólgai nyomoruſág es keresztalá vettetnec, mellyet meg kell gyözni bekeſéges türéſſel, Iſtenben való bizodalommal es reménſeggel, &c.

1 Flam, ha az WRnac akarſi ſiolgálni, kéſſicz magadat az kéſértethöz.

2 Kéſſicz hozzá az te ſiiuedet, es tűry, es az háboruſágnac ideién ne félly.

3 Ragazkodgyál ához és el ne ſiakadgy hogy öregbedgyel mind az te végediglen.

4 Valami ió te reád, vedd el örömeſt, es az te meg alázaſodnac el változáſát reménlyed hoſſiu türéſſel, bátor elméuel.

5 Mert miképen tüzzel probáltatic meg az arany, úgy az kedues emberec az nyomoruſágnac kementzéjében.

6 Higy ő néki, és fel véſſen tégedet, Igaſſágnac útain iáry, es reménſégedet veſſed ő benne.

7 Kic félitec az wrát, higgyétec ő néki; es el nem veſi az ti iutalmatoc.

8 Valakic félitec az Wrat, reménſégtec légyen az ióc felöl; es az öröcké valóſágnac, es irgalmaſſágnac öröme felöl.

9 Kic félitec az Wrat, váriátoc az ő irgalmaſſágát, es el ne haiollyatoc, hogy el ne eſſetec.

10 Tekintsétec az régi időkre, es láſſátoc meg.

11 Vallion ſ-kitsoda ſiégyenült meg, az ki az WRban bizott?

12 Auagy kitsoda hagyatot el, az ki az ő félelmében meg maradott. Auagy kitsoda hijtta ötet ſegitségre, es meg vtáltatott ő töle?

13 Mert kegyes es irgalmas az WR, nagy türő, es gazdag irgalmaſſággal, meg botſáttya az bűnöket es meg tart az nyomoruſágnac ideién.

14 Iay az félelmes ſiiueknec, az reſt kezeknec, es kétvtra ménönec.

15 Iay az reſt ſiiwnec, mert nem

hiſſen,es az okaért meg nem óltalmaztatic.

16 Iay ti néktec kic el veztettétec az békeſéges türéſt.

17 Vallyon ſ mit tselekedtec mikoron meg látogat az WR.

18 Az kic félic az WRat, nem kételkednec az ő beſiédiben, és az kic ſieretic ötet, megtartyác az ő vtait.

19 Az kic félic az WRat,kereſic ezt, mi módon leheſſenec ő nála kedueſec

20 Es az kic ſieretic ötet, bę tellyeſednec az ő törvéniuel.

21 Az kic félic az WRat meg tiztittyác az ő ſiueket, és ő elötte meg alázzac magokat.

22 Monduán: eſsünc inkáb az Iſtén kezébe,hogy nem emberec kezében.

23 Mert melly nagy az ő felſeges vólta, ollyan nagy az ő irgalmaſságais.

III. Réſz.

Inti az magzatokat hogy az ő attyokat annyokat tiztellyéc, nékiec engedelmeſec legyenec,es ſükſégekben ſegéllyéc. Es meg tilt elmente felöl való dolgoknac viſgalás ſáról.

1 ENgemet atyátokat halgaſſátoc fiaim, es vgy tselekedgyetec hogy iduözülheſſetec.

2 Mert az WR ditsöſéget adot az atyának, hogy fellyeb való légyen az fiaknál; es az anyának iréletit meg erösitette az fiakon.

3 Az ki tizteli az attyát, meg tiztitatic az bünböl:

4 Es az ki tizteſéget talaydonit az ő annyának, haſonló ához, az ki kéntset gyuytt.

5 Az ki tizteli az attyát, iöuendöbe örüll öis az ő fiainac, es az ő könyörgéſének napián meg halgattatic.

6 Az ki tizteſséget tulaydonit attyának,hoſſiſſuéletü léſſen, és á ki az WRat halgattya, az ő annyát meg vidamittya.

7 Az ki féli az WRat tizteli az attyát, es mint Wrainac ſiolgál azoknac kic ſiültéc ötet.

8 Tselekedeteduel es beſiéddel tiztellyed az te attyádat es anyádat, hogy ſiállyon te reád az emberektül áldás:

9 Mert az atyáknac áldáſa meg erösiti az fiaknac házokat, az anyának pediglen átka, ki rontya még az fundamentomátis.

10 Ne ditsekedgyél az te atyádnac gyalázatyával: mert nem diſéretedre vagyon néked az te atyádnac ſiidalma.

11 Mert az ember ditséretet talál az ő attyának tizteletiböl, és ſiidalmára vagyon az fiaknac az gyalázatos anya.

12 Fiam, fel ſegéllyed vénſégében az te atyádat, es bánattal ne illeſſed ötet az te életedben.

13 Es ha valamikor meg fogyátkozic értelmében, meg botsáſd néki,es éktelenſéggel ne terheld ötet: hanem tizteſséget tégy minden erödböl.

14 Mert az te atyádhoz való irgalmaſſág el nem feleytetic: hanem az bünöc ellen,az te házadnac támaſſia léſſen.

15 Az

15 Az te nyomoruſágodnac ideién, meg emlekezic te róllad, es miképpen tizta meleg idö által az iég el oluaztatic. Igy az te bünеid el oluadnac.

16 Ollyan mint az kátomló, valaki el hadgya az ö atryát, es mint az Wrtól meg átkoztatott, az ki haragra ingerli az ö annyát.

17 Fiam, az te dólgaidat ſieliden vigyed véghöz, es az tökélletes ember elött bätsös léſieſs.

Mint az alacſonſagra vagy ſzeledſégre es megtilt az mi erönec es értelmönec felöl es lo dolgoknac vilagaſ.

18 Mennél nagyob vagy, annál inkáb meg alázzad magadat, és az Wr elött találſi (kedueſſéget).

19 Sokan vadnac fel látóc, es feletteb ditsekedöc; de az alázatoſoknac ielentetnec meg à titkoc: mert nagy az Wrnac hatalma, de az alázatoſoktól veſſe ditſéretet.

20 Az te elmédet fellül haladó dólgokat ne viſgallyad vakmeröképpen, és az te erödnél nagyobbakról ne tudakozzál bolondúl: à mellyec parantsolt.attanac te néked, azokról ſientül gondolkodgyál.

Deut. 12.

21 Mert nem ſükſég te néked hogy az titkokat által láſſad ſemeiddel.

22 Hogy böuölködöc legyenec az te beſiédid, ebben nyughatatlanúl ne munkalkodgyál.

23 Mert többec mutattattanac meg néked, hogy nem mint az emberi elme bę foghatná.

24 Sokakat el h.t.tet az ö magoc feletteb és hiába való vélekedéſe, és az hiába való vélekedés meg erötelenitette azoknac gondolattyokat. Ha ſiemed fénye nem léſien, ſükölködöl világoſſágnélkül, ha azért tudatlan vagy valámiben, ne hirdeſſed azt.

25 Az kemén ſiiw végezetre gonoſiúl iár, és à ki ſiereti az veſzedelmet abban léſien el veſéſe.

26 Az keméń ſiiw, meg nehezitetic nehez munkáual, es az gonoſi ember eggyic bünt az máſikra rakia.

27 Mikoron az keuélre nyomoruſág ſiál, nintſen meg gyogyulása, az ö vtai giökereſtöl ki ſiaggattatnac, mert liſtentelenſégnec plántáia gyökerezet meg ö beńe.

28 Az értelmeſnec ſiiue gondolkodic az bölts mondáſokról, és ez fęle halgatónac fülét kéuánnya az bölts.

29 Az lángazó tüzet meg óltya az viz, es az ki ió téteméhuel irgalmas, meg tiztſtatic az bünтöl.

30 Mert az WR, ki meg fizeti az irgalmaſſágnac tselekedetit, végre meg emlekezic az ollyanról, hogy az romláſnac ideién támazt találljon.

IIII. Réſz.

Irt az fegény nyomoruſág ſükölködöuel való io réremenre: az boſſuſág fenneder emberekne, áruáknac es özuegyeknec segelleſekre.

1 Flam, az ſiegéntül meg ne vonnyad az eledelt, és az ſiükölködö ſiemeket ne legeltesd ſoc ideig reménſéggel.

2 Az ehezö lelket ne illeſſed keſerüſéggel, es ſenkit egy napról máſra ne vontaſs az ö ſükſégekben.

3 Az megkeſeredett ſiiuet iobban meg ne háborits, és az mit

az ſükölködönec akarſi adni, ne halogaſd.

4 Az könyörgö nyomorúltat meg ne veſſed, es az te orczádat el ne fordiczad az ſegéntül.

5 Az ſükölködötül el ne fordiczad ſiemedet, és valakinec okot ne adgy arra hogy néked gonozt kéüánnyon.

6 Mert à ki tégedet meg átkozna kéſerüſégböl, annac könyörgéſét meg halgattya az à ki teremtette ötet.

7 Baráttya légy az gyülekezetnec, es az méltoſágos elött, le haytſad az te feiedet.

8 Fordittſad az te füledet örömeſt az ſegénhöz, és felely ö néki ſieliden, békeſéges beſiéddel.

9 Szabadits meg azt, az ki boſzſzuſágot ſzenued, az boſzſzu téuönec kezéböl, és ne légy félelmes elméuel mikoron itélſz.

10 Légy az áruaknac attyoc gyalánt, es férie gyalánt az áruaknac annyánac.

11 Ecképpen léſzeſz vgy mint fia az magaſſágos Iſtennec, es ſzeret tégedet inkáb az te anyádnál.

12 a Az böltſeſség fel magaztallya az ö fiait; es azokat ölelgeti az kic kereſic ötet.

13 Az ki ſzereti azt, ſzereti az életet, és az kic reggel mennec ahoz, örömmel bę tellyeſednec.

14 Az ki meg tartya azt, à ditsöſségnec örökſégét véſzi, és az életnec valamelly nemét válaztya magánac, azt az WR ſzerentſéſſé téſzi.

15 Az kic ſzolgálnac annac, ſzolgálnac az Szentnec, mert az kic azt ſzeretic, ſzereti az WR azokat.

16 Az ki enged annac, itélöie léſzen népeknec, és az ki figyelmezic àhoz, bátorſágoſon lakozic.

17 Ha hiend annac, örököſe léſſien annac, es az örökſégben meg marad annac maradéka.

18 Mert iöllehet elöſier ezzel verſenkedic.

19 Es félelmet ſ. rettegéſt hoz ö reáia, es gyötri ötet az ö fegyelméuel, mig nem bizonyoſ léſſien az ö ſiueknec tökélleteſſégében, es meg kéſértendi ötet az ö töruényében.

20 De az után eſmét meg tęr ö hozzáia egyeneſſen, es meg vidámittya ötet.

21 Meg jelentuén néki az ö titkos dólgait.

22 Hogy ha el téueledendic az, el hadgya ötet, es adgya ötet az ö veſiélyének hatalmában.

23 Meg tarts az alkolmatoſſágot, es óltalmazd magad az gonoztól.

24 b Es az ſiemérmeſſéget hátra hadgyad, mikor az te életednec árthatlanságáról kell ſiólnod.

25 Mert vagyon bün hozó ſiemérmeſſég, es vagyon diczéreteteſis es kedues ſiemérmeſſég.

26 Senki ſiemélyénec ne keduezz az te lelkednec káráual, és azt ne tiztellyed az te romláſodra.

27 Ne fogd meg à te beſiédedet, az ió alkolmatoſſágnac ideién.

28 Es el ne titkold az te böltſeſégedet, hogy iónac láttaſſal.

29 Mert

a: Az böltſeſséget diſſéri, es annac nagy haſznait mongya meg.

b: Nem kell embernec ſzemérmeſnec lẽni az ö értelmeſſégnec oltalmazáſában, az ítéletben, az igaſſágnac megmondáſában, à bünnel meg vallaſában. Iollehet à beſiédben való vakmerőſégis nem io.

29 Mert az beſédből eſmértetic meg az bőltſeſég, és az tudomán az nyelwnec igéiéből.

30 Ne ſióly ellene az igaſſágnac ſemmiképpen, hogy az te hazug tudatlanſágodnac ſégyenét ne vallyad.

31 Ne ſégyenlyed meg vallani az te bűnödet, es ne tilts meg az folyo viznec alá folyáſát.

32 Ne botſáſd magadat egy bolond aláis, es az hatalmaſnac ſemélyét ne nézzed.

33 Mind halálig viaskodgyál az igaſſágért, es az WR Iſten harczol te érőtted.

34 Ne légy meréſi az te nyelueddel, ſe pedig reſt, es laſſú ne légy az te dólgaidban.

35 Ne légj olljan mint az oroſlán à te házadnál, es óktalanúl ne kegyetlenkedgyel házad népe ellen.

36 Ne legyen à te kezed ki nyuytua az el vetelre, az adáſra pedig len ősſue vont.

V. Réſz.

Feddi azokat az kic bizonac gazdagſágokban, az kic élnec az ő kéuánſágoc ſerint reſti bitorſágban, es az Wrnac hoſſu ideig való kegyelmes türéſ ből alkolmatoſságot vellnec az bűnre, es inti ezeket az meg térésre.

1 NE támaſzkodgyál az te gazdagſágodhoz, és ne mongyad azt: elég vagyon énnékem életemre való.

2 Ne űzzed az te akaratodnac kéuánſágát, es az te erődet, hogy az te ſiuednec útaiban iáry.

3 Ne mongyad azt: kitſoda vólna nékem birám az én czelekedetimért? mert az WR bizonyára boſſiut áll teraytad.

4 Ne mond; bűnt tőttem vala, vallyon ſ-mitſoda bántáſom vólt én nékem? mert az WR hoſſiu türő, es ſemmiképen bűntetetlen nem hágy.

5 Az meg botſátáſſal el ne hidgyed magadat, hogy az bűnöket egy máſra rakiad.

6 Es ne mondgyad: az ő könyörűleteſſége nág: az én bűneimnec ſokſágát meg botſáttya nékem.

7 Mert ſiintén ollyan gjors az ő haragia, mint az ő boſſiu allása: de à bűnőſökre ſáll az ő haragia.

8 Ne halog ſd az Wrhoz való meg térésedet, es egy napról máſra ne vontaſſad.

9 Mert hertelenſéggel el iő az WRnac haragia, mellyel meg rontatol, mikoron arról nem gondolkodnál, es az boſſiu állásnac ideién el veſſi.

10 Ne bizzál az hamiſſan gyuytet pénzedhöz: mert ſemmit nem ſegſtenec az melly napon az boſſiu állás el iő.

11 Ne ingadozz minden ſiélre, és ne indúlly el minden vton, mint à két nyelvű gonoſi ember.

12 Légy álhátatos az te bizonyos értelmedben, es egy légyen az te beſédéd.

13 Légy gyors az iónac halláſára, es légyen igaſſággal à te életed es nág ſiélédſeggel adgy feleletet.

14 Ha bőltſeség vagyon te nálad, felely meg az te fele barátodnac, ha pedig nintſen, à te kezed à te ſiádon állyon.

15 Vagy ditſéret vagy gyalázat köueti az ſiólást, és az embernec nyelue önön magánac (gyakorta) romlására vagyon.

a: Tanittya az embernec nyeluét bene ſzédben való tökelleteſſegre, ſzéled feleletre, vagy hallgatásra, karhoztattyá az tökelletlenſéget az beſzédben es à joodorlaſt.

16 Ne hiuattassál fondorlónac, és az te nyelued ne leseskedgyéc.

17 Mert mint az lopót nagy gyalázat kõueti, azonképpen az két nyeluõt igen gonosi kárhoztatás kõueti.

18 Semmi dologban, vagy kitsiñben vagy nagyban tudatlan ne légy.

VI. Részr.

Int arra hogy az ember ne fuual kedgyet fel, es ne hidgye el magát, az õ maga tanassaual, hanem maganac sociõ akaro baratokat kerezzen es azoc kõzt az kit meg kéférc io akaróianac lenni, annac tanássaual éllyen. De azt mondgya hogy felõtte nagy valogatas vagyon azoc kõzt akic barátinknac tartyác magokat. Az vrán int az bõltseségnec nagy forgalmatossággal való keresésére. &c.

1 LEg fõképpen meg lásd hogy barátságos emberbõl ellenség ne légy, mert ez gonosi new siégyennec, es gyalázatnac õrõkségét vészi, mint az két nyeluõ bũnõs, sidalmát vesien.

2 Ne fuualkodgyál fel az te elmédnec tanátsában, hogy ide s-touá ne fusson (mint az bika) az te elméd.

3 Es az te fádnac gyenge leueleit meg ne emésisse, es el vesiesse az te gyümõltsõdet, és te magadat vgy hadgyon mint egy asisiu fát.

4 Mert az gonosi tanáts el vezti az õ gazdáiát, és az õ ellenségi-nec tsufiáuá télii azt.

5 Az gyõnyõrüséges besiéd, meg sokasittya az barátságos embereket, és az ékes besiédũ nyelw, sokáknac édes besiédeket hozzáia haitya.

6 Azon igyekezzél hogy sociõ akaróid legyenec, az te tanácsosod pedig ezer kõzzül egy légyen.

7 Ha barátot akarsi sierezni meg késértet embert sierezz, és hamar ne bizzad magadat reáia.

8 Mert vagyon olly barátod ió sierentsénec ideién, ki nem marad meg veled az te nyomoruságodnac ideién.

9 Lehet olly barátodis ki ellenségeddé válic, és egybe vesiésnec ideién az te gyalázatodat ki mondgya.

10 Ismét vagyon aztalnál való barátod, ki meg nem marad az te nyomoruságodnac ideién.

11 De az te ió sierentsédben ollyan légsen, mint te, és az te barátiddal nagy siabadsággal nyáiaskodic.

12 Ha pedig meg aláztatol, te ellened támad, és az te ortzád elõtt el rõyti magát.

13 Ellenségidtõl magadat meg óijad, es barátidtólis meg óijad magadat.

14 Embernec hiw baráttya erõs óltalom, mellyet valaki meg nyer, kéntset talált.

15 Az hiw barátságosnac nintsen árra, kin el váltatnéc, es semmi olly mértéc nintsen, ki meg nyomnáennec siépségét.

16 Az hiw barát az életnec oruossága, mellyet az Isten félõc meg találnac.

a: Int az tudomannac sokaradhatatlansággal való kereséserc, es annac dragalatos hasznait megmonda, es igyrc tet tesic hogy az kic azt sorgalmatosson kereskic meg találliác

17 Az ki féli az WRat, barátságot sierez, mert minemõ õ maga ollyan az õ baráttyais.

18 Fiam iffiuságodtól fogua siereséd az tudománt, és venségedig találsi bõltseséget.

19 Mint ha siántanál es vetnél, vgy iárúly ához, és ió gyümõltset váry attól.

20 Mert

20 Mert noha ennec kereſéſében keués ideig fáradozſi, mind az által hamar éſiel az ő gyumöltsében.

21 Melly igen kemény az tudomány az tudatlanoknac, holott abban meg nem marad az bolond?

22 Mint az nehez proba kő, ollyan ennél az tudomány, és nem kéſic azt el vetni.

23 Mert az böltseſég nęw ſierint vagyon tsac azoknál, es ſokaknál valóba nintsen.

24 Halgasd fiam, es válaſſad az én értelmemet, es el ne veſd az én tanátsomat, de botſſad lábaidat az ő békoiába, es nyakadat az ő kalodaiában.

25 Vedd válladra es hordozzad azt, es ne neheztellyed az ő kötelit.

26 Az te tellyes lelkedből járully ő hozzáia, es tellyes erődből meg tartsad az ő ýtait.

27 Visgallyad, kereſsed, es ki nilatkozic te nékéd, az után ha kéuánſágod bę telic, el ne botsáſd azt.

28 Mert végezetre meg nyered az ő nyugalmát, es fordúl te néked örömedre.

29 Es léſinec te néked az ő békoi, nagy erőſſegeid, és az ő kalodái ditsőſégnec ruháia.

30 Mert arany ékeſsége vagyon ő néki, és az ő kötelei Hyacinthuſnac kötelei.

31 Mint ditsőſégnec ruháiát fel öltözzed őtet, es mint örömnec Coronáiát vegyed környűled.

32 Ha kéuánod fiam, meg tanitatol, es ha ennec adod élmédet, okos léſſeſi.

33 Ha ſieretended halgatni, találſ értelmet, es ha figyelmetes léſieſi az te fűleiddel, bölts léſieſi.

34 Az vén embereknec ſokaſágában álly, és az ki bölts ához adgyad magadat, minden Iſteni dolgokról való beſiélgetéſt kéuány hallani, és az példa beſiédeknec értelmében tudatlan ne légy.

35 Ha értelmes férfiat látandaſi, reggel meny ő hozzáia, és az ő aytainac gráditſit, koptaſſa az te lábad.

36 Gondolkodgyál az WRnac parantsolatty áról tökélletesen, és az ő hagyomániról elmélkedgyél mindenkor, ő meg erősiti az te ſiuedet, és az kéuánt böltseſég meg adatic te néked.

VII. Réſz.

Megtiltya az bűnnec kőuetéſét, az feiedelemſégnec, tiztelſégnec, birolágnac keruánſágát, városellen való törekedeſt, ember ezuſoláſt, hazugſágot, ſoc beſédet. Indit pedig az dologtételre. Vtolſor megtanit miképpen kelljen magát embernec minden rendhöz tartani.

1 NE tselekedgyél gonoſsúl, és az veſedelem nem kőr nyekőz meg tégedet.

2 Táuozzál el az hamiſtól, és az bűn el tęr te tőled.

3 Fiam ne veſs az hamiſſágnac barázdaiban, hogy hętſirete többet ne araſs.

4 Ne kéuány az WRtól feiedelemſéget, ſe az királtól ditsőſéges ſięket.

5 Ne tulaidonits magadnac igaſſágot az WR előtt, ſeaz király előtt böltseſéget.

6 Ne

6 Ne igyekezzél biró lenni, ha bosſusúſagot nem ſienuedhetſz, hogy valamikeppén ne féllyà hatalmáſnac ortzaiától, es az te igaz vtadnac botránkozáſt ſierezz.

7 Ne vétkezzél az városnac ſokaſága ellen, es magadat az köſſég közzé ne botſáſſad.

8 Ne kettőzteſſed meg az bűnnec kötelét: mert még éggyértis nem maradſi bűntetetlen.

9 Ne mondgyad ezt, az én aiándékimnac ſokſágára tekint az Iſten, és mikoron áldozandom, az magoſſágbéli Iſten meg kedueli azt, ne légy kętelkedő ſiiuel az te könyörgéſedben; es ne vtáld gyakorlani az alamiſnálkodáſt.

10 Ne tsufold meg az embert, kinec lelke keſerűſégben vagyon: mert vagyon az ki meg alázzon es fel magaztallyon.

11 Ne gondolly hazugſágot az te atyád fia ellen, es barátoddal haſonlatos képpen ne tselekedgyél.

12 Ne hazudgy ſemmi hazugſággal, mert ennec ſiűnetlen vólta nem léſien iódra.

13 Ne légy ſoc beſiédű az véneknec gyülekezetekben, és az beſiédet ne kettőztesd az te ſioláſodban.

14 Ne gyűlöllyed az munkás dolgot, es az felſéges Iſtentől teremtetet ſiántáſt, vetéſt.

15 Ne adgyad te magadat az bűnőſöknec ſokſága közibe:

16 Meg emlekezzél, hogy az bosſiu állás nem kéſic.

17 Alázd meg felőtte igen az te elmédet, mert az Iſtentelenen való bosſiu állás, tűz es féreg léſien.

18 El ne változtasd barátodat ſemmi drága dolgon, ſem vęr ſierint való attyádfiát az draga Ophir aranyon.

19 a El ne hadgyad az bőlts és jó feleſégedet, mert annac az kedue fellyeb való az araňnál.

20 Ne ſanyargasd ſiolgádat, à ki az ő dolgában hiuea el iár, ſe pedig az béreſt, az ki magát minde neſtűl néked adta.

21 Az eſies ſiolgát ſiereſſe az te lelked, ne fozd azt meg ſiabadſágától.

22 Ha barmaid vadnac meg tekints azokat, ha haſinoſoc te néked, maradgyanac meg te nálad.

23 Fiaid vadnaké te néked? tanitsad azokat, es meg haytsad iffiuſágoktól fogua azoknac nyakokat.

24 Leánid vadnaké te néked? figyelmezzél azoknac teſtekre, es ne mutas vidám ortzát azokhoz.

25 Hazaſits el leányodat, es nagy dolgodat végezed el, de ęrtelmes férfiunac adgyad azt.

26 Kedued ſierint való feleſéged vagyoné te néked? ne vesd azt meg; az mellyet pedig gyűlőlſi, ne adgyad annac magadat.

27 Tellyes ſiiuedből tiztellyed az te atyádat, es anyádnac faidalmit el ne felyetsed.

28 Meg emlekezzél rólla hogy te azoktol ſiűlettettél: Es miuel fizetz meg ő nékiec veled való jó tétemenyekről?

a: Mint kelljen embernec magát tartani feleſegéhez, atyahoz, anyahoz, fiahoz, leányahoz, ſzolgaſahoz, az ipa papjához, az ſzegenekhez, betegekhez, keſeruetekhez es bőrmához.

29 Az

29 Az te tellyes elmédből félly-
ed az WRat, és az ő papiait
bersüllyed: tellies erődből sieresd
azt az ki teremtett tégedet, és el ne hadgyad az ő siólgait.

30 Féllyed az WRat, és tiztellyed az papot:

31 Es add ki az ő réſzét, à mint parantsolua vagyon te néked:

32 Sengéket es bünért való áldozatokat.

33 Az áldozatra való baromnac ſegyénec aiándékát, es meg ſiételéſnec áldozattyát, es az ſienec elſö ſengéket.

34 Es az ſiegénnec nyuytsad az te kezedet, hogy meg ſientelesſec az te áldáſod.

35 Es kedues minden élöc előtt az ió téte n ín, meg az hólttól is keduedet el ne forditsad.

Rom. 12. 36 Ne táuozzál el az ſiróktól, de az ſiralmaſockal ſiry.

37 Ne reſteilyed az beteget meg látogatni: mert ezféle dolgokért kedueſ léſſeſi.

38 Minden te beſédidben meg emlekezzél vrólſo[b] végedről, es öröcké nem vétkezel.

b Erről az halálról.

VIII. Réſz.

Hatalmaſſal, gazdaggal, czatſogoual, es tudatlan embberrel nem io vetekedni.

1 NE vetekedgyél az hatalmas emberuel, hogy valamiképpen kezében ne eſſél.

2 Ne verſengy az gazdag emberrel, hogy valamiképpen ne nyomia meg te ellened az fontot.

3 Mert ſokákat veztett el az arany, meg az királyoknac elméieketis el forditotta.

4 Ne feddödgyel az tsátsogó emberrel, ſe ne gyüyts az ő tüzére fát.

5 Ne tsufolkodgyál az tudatlannal, hogy gyalázattal ne illetteſsenec az te ſüleid.

6 Ne ſiégyenits meg az ő bünéből meg terö embert, meg emlekezzél rólla hogy mi mindnyáian bünöſök vagyunc.

7 Ne kuſſebits meg az embert vénſégében, mert mi közzülünc valóc az kic meg vénheſinec.

8 Ne örülly az te fö ellenſéged nec halálán, meg emlekezzel hogy mi mindnyáián meg halunc.

9 a Ne vtáld meg az böltseknec beſiélléſét, hanem azoknac tellyes mondáſokról gondolkodgyál.

a Böl ſzónac es ven embernec beſzedeket nem kell megvetni.

10 Mert azoktól tanulſi tudomáńt, mellyel az méltoſágoſoknakis ſiolgálhatſi.

11 Ne téuéledgyél el az véneknec beſiédektől: mertök tanultanac az ő ſüleiektől.

12 Mert ezektül tanulhatſi értelmet, és az ſükſégnec ideién való feleletet.

b Az az. Ne ingerlyed az gonoz emberſt

13 Ne geriezd meg az bünöſnec hólt ſienert, b hogy az ő lángazó tüzéuel meg ne égetteſſél.

c Haragodni az artatlan emberre. Költ ſent adni hata maſnac keresnec lenni maſert, törvenkedni biroual, meresſz emberrel egyen tartni hatalt venni haragoſſal, tanaſzkodni bolondal, tsikolni ſzegennel, nem io es nem hajnos.

14 c Ne haragodgyál az boſſzuſág téuö ellen, hogy mint az tolluay ne leſeskedgyéc az te ſiád ellen.

15 Ne adgy költsön náladnál hatalmasbnac, hogyha adandaſi költsön, úgy tarts mint ha el vezetted volna.

16 Nel égy kezes eröd felett: ha

kezes

kezes leiendesi, vgy viselly gondot reá, mint ha meg fizetned.

17 Ne töruénkedgyél az biró ellen, mert az ő akarattya sierint lésien az itélet.

18 Ne iáry egy vton az méréssi emberrel, hogy te reád ne erősſedgyéc: mert ez az ő akarrattia sierint tselekedic, es te ennec bolondságáual mind egjött el vessi

19 Ne végy bait az haragosual, es kietlenben azzal ne iáry: mert az vért semminec itéli, es á holott, semmi segitséged nintsen, meg öll téged.

20 Ne tanátskozzál az bolonddal, mert az beſiédet meg nem tarthattya.

21 Ne titkolly az idegennel: mert nem tudod mit akar az.

22 Akar kinec ne ielents ki az te siiuednec gondolattyát: hogy ne fizesſen te néked valaki háládatlanſággal.

IX. Rész.

Nem kell emberrec tamkor feleſsegehez gianolnac lenni. De vgy sem kell magat meg á azzal embernec fele ege elört, hog rayta hatalmat vegyen. Az gonoſs aſonni á lattoktol emberne meg kel magat oltalmazni es az füzeknec ſ az haz ſſagben valo aſoni á laroknac eſméretekeris es eggyút való máiaskodaſokat el kel tauoztarni

1 NE légy gonosiul vélekedő az te kebeledben niugouó feleſségedhöz, ſe ne tanitsad őtet te ellened gonoſi tanuſágra.

2 Ne adgyad magadat az aſsiſioni állatnac, hogy az, te raytad hatalmat ne vegyen.

3 Ne meny az gonosiúl kereskedő aſsiſioni állat eleibe, hogy valami módon az ő törébe ne eſſel.

4 Ne forogy gyakran énekes aſsiſioni állattal, hogy valamikép pen meg ne fogataſsál az ő meſterſége által.

5 Az süznec eſméretire ne igyekezzel, hogy valami módon bo tránkozásba ne eſſél, az ő siépſégenec ékeſſége miatt.

6 Ne add magadat az kuruákнac, hogy el ne veſieſſed az te örökſégedet.

7 Ne siemléllyed azt, az varoſnac vtzáin, meg az ő siokott vtáinnis ne iáry.

8 Fordits el siemedet az ékes aſsiſioni állattól, es ne akariad iſmérni az idegen siépſéget.

9 Mert aſsiſioni állatnac siépſégéuel ſokan hitettettenec el, es attól mint az tüztül az sierelem fel gyulad: ne ülly annakokaért ölében, meg öleuén ötet.

10 Az férhöz ment áſsiſioni állattal vgyán ne üly: es ne költsd vele éggyüt italnac okaért.

11 Hogy valamiképpen az te lelked ő hozzá ne haiolljon, és az te indulatod miatt veſiedelemben eſſél.

12 Ne hadd el az régi barátodat, mert az wy nem léſien amahoz egyenlő.

13 Mint az wy bor, az wy barát: mikor meg auólandic, ackor gyönyörüſégeſſen kaptsold hozzád ötet.

14 Ne irégyellyed az bünöſnec ditsöſségét, mert nem tudod mitſoda legyen annac veſiedelme.

15 Ne tetedgyenec te néked az Iſtenteleneknec kedues dólgoc:

meg

meg emlekezzél róla hogy azoc ſiintén az pokoligis igazac nem léſinec.

16 Meſiſie táuozzal az embertöl, kinec hatalma vagyon az meg öléſre, es nem léſieſi ſiorgalmatos az haláltól való félelemnec miatta.

17 Haſiintén hozza menendeſiis ne vétkezzel, hogyel ne ragadgya mindgyárást az te életedet.

18 Tudgyad hogy ſoc töör közöt mégy által, es az várös kö falainac tetein iarſi.

a: Az az. Veſzedelmes helyen iarſz.

19 Nág ſiorgalmatoſſággal meg kéſérts az te barátidat, és az böltſeckel tanátskozzál: az értelmeſeckel légyen az te beſiélgetéſed, és minden te ſiód az magaſſagos Iſtennec töruényéröl.

20 Igaz férfiac légyenec az te vendégid, és az Wrnac félelmében légyen az te ditſekedéſed.

21 Az böltsmeſternec munkaiáról, ditſértetic à mü, es à köſſégnec böltshadnág, az ö beſiédiröl.

22 Iſiſionyatos az városban az nyelueskedö ember, és az ki az beſiédben vakmerö, mélto gyülöſségre.

X. Réſz.

Az böltsbironac, értelmes feiedelemnec, io királnac ditſerete. Kikec iſten rendel es elö allat, mikor neki kedues akarattya.

1 AZ böltsbiró tanittya az ö köſſégét, és az értelmeſnec feiedelemſége iól rendeltetet léſien.

2 Valaminémö à köſſégnec biráia, ollyanoc az ö ſiólgaijs, és valaminémö az városnac hadnadgya, ollyan annac minden lakoiais.

3 Az tudatlan király, el veſiti az ö népét, és az feiedelmeknec bölczeſégec által à város lakoſockal meg gyaporodic.

4 Az Wrnac kezében vagyon ez földnec hatalma, és az haſznos embert mikor ideie, fel emeli.

5 Az Wrnac kezében vagyon az férfiunac jó elömeneti, és ö az, ki az irás tudónac ſiemélyénec méltoſágát meg adgya.

6 Minden boſiſiuſágért fele barátodra ne haragodgyál, és ne czelekedgyél ö vele boſiſiuſágos kéuélſégböl.

7 Gyülöſéges mind Iſten ſ. mind ember elött à keuélſég, és mind à kéttö, gyülöli az hamis dolgokat.

8 a Az kegyetlenſégért, boſiuſág tetelért, és álnokſággal gyüytött gazdaſágért, az orſiágegy nemzetſégtül el vétetic és máſnac adatic.

a: Orſzágoknac es hatalmas birodalmaknac, valtozaſoknac okai miſſon dac legienec.

9 Mert az föſuénnél ſemmi ninczen hamisb.

10 b Mert ez még az ö tulaidon lel kétisároſſá téſii, mert mig él meg vetettéc azt az ö belsö réſieijs.

b: Az föſiegyenicc es az keueſſec ellen.

11 Az boſiſiú betegſéget el metzi az oruos, ſiinte vgy à ki ma királ, hólnap meg (halhat.)

12 Miértkeuélkedic az föld, es az hamú?

13 Mert az ember meg haluán, kigyóknac, oktalan állatoknac, és férgeknec örökſége léſien.

14 Az keuélſégnec kezdeti, az embernec Iſtentöl való el ſiakadáſa, és mikoron teremtöiétül el áll az ö lélke.

15 Mert az bűnnec kezdeti az keuélség es az kiben keuélség vagyon, iólhet vtállatos bosſuságockal illet, de végezetre el veſi.

16 Annac okaért az Iſten az keuélyeknec fel fuualkodáſokat meg gyalázza, es végezetre el veſti őket.

17 Az feiedelmeknec ſiçkit el véſi az Iſten, es abban bç ülteti az ſielédeket.

18 Az keuély népeknec gyükereket ki ſiaggattya Iſten, es ezec heljett az alázatoſokat helhezteti ditsőſégben.

19 Az pogánoknac tartományokat el vezti Iſten, el veztuén őket ſiintén az földnec fundamentomáig.

20 Ki ſiáraztya azoknac gyükereket, és őket el veſiti.

21 Es el fordittya à földről ezeknec emlekezeteket.

22 Nem az teremtéſtől vagyon emberben az keuélség, ſem az harag az aſſiony állattól ſiülettetekben.

23 Az Iſten felöknec maguoc állandó, és drága azoknac palántoc kic ſeretic őtet: gyalázatos azoknac maguoc, kic az törueént hátra hadgyác: búdoſo azoknac maguoc, kic à parantſolatot megrontyác.

a: Az Iſtni ſelelem nagyob az Iſten ſeretnec, mikeppen hogy az kic nem ſeric Iſtent nagy kaert vallanac es az Iſten ſelelem mindeneket felül halad.

24 Az attyafiac között az tiztelletes, az ki ő nékiec hadnagyoc: de az kic félic az Iſtent, az ő ſiemei előtt ezec tiztelleteſſec.

25 Az feiedelemſéget fellül haladgya az Wrnac félelme, az keménſég miatt pedig, es az keuélség miatt, az feiedelemſég elveztetic.

26 Mind az gazdagnac, mind az tiztelleteſnec, mind az ſiegénnec ditſekedéſec, az WRnac félelme.

27 Nem igaz dolog, hogy az böltſ ſiegén gyalázattal illeteſſéc, ſem nem illeti az ditséret az lator gazdagot.

28 Iólhet az méltoſágoſoc, az birác es hatalmaſoc ditsőitetnec, de ſenki ezec közzül nagyob ninczen mint az ki féli az WRat.

29 Az értelmes ſiolgánac ſiolgálnac à fiac, és à tudos ember mi koron tanitatic, nem zúgolodic.

30 Ne veſſ okot abban, hogy dolgaidban ne iáry, és az nyomoruſágnac idején, keuélség miatt ne ſiégyenlyed az dolgot.

31 Mert iob annac, az ki munkálkodic, és mindenuel böuölködic, hogy az ki ditſekedic és ſiükölködic kenyérnélkül.

32 Fiam, ſielédſéggel kereſs ditſéretet à te lelkednec, és tégy tiztelleſſéget annac az miképpen mélto.

33 Azt az ki az ő lelke ellen vétkezic kitſoda mondaná igaznac? és azt à ki gyalázza az ő életét, kitſoda ékeſitené ditſérettel?

34 Az ſiegén ditſértetic az ő tudományáért, az gazdag pedig az czértetic az ő gazdagſágáért.

35 Az pedig à ki meg az ſiegénſégbenis ditſértetic, meniuel inkáb ditsőitetic az gazdagſágban?

36 Es az ki az gazdagſágban gyalázatos, meniuel gyalázatosb volna az ſiegénſégben?

XI. Rész.

Nem kell senkit szép ábrázatért dicsérni, sem az Ruth ábrazatert sidalmazni. Az ió szerencsenec ideien nem kel fel fuualkodni. Nem kell embernec soc dologba egyelíteni magat, sot az sokrac gazdagokrulis, és hogy az mi hiuzalunkban el iaruan nem kellyen senkinec elömenetelire irigykednünc. Es hogy mind az io mind az gonosz szerencsevel iol kellyen elnünc. Vtolsor arra int hogy az mi házunkba ne boczássunc minden embert.

1 AZ alázatos férfiunac böltczesege, fel magaztallya az ö feiét, es az nagy méltoságbéliec közötte ülteti azt.

2 Senkit ne dicséry az ö szépségeiért, es senkit ne sidalmazz az ö ábrazatyáért.

3 Kiczin az repüllö állatoc között az méh, de édessen czinált eledelnec fele az ö gyümöltse.

4 Az ruháknac öltözetiuel ne dicsekedgyel, és tiztessegednec napián fel ne fuualkodgyal; mert czudállatosoc az Istennec dólgai, és az ö czelekedeti emberektöl el titkoltattanac.

5 Nagy soc feiedelmec az földre ültenec, és à kiröl semmi reménség nem vólt, Coronát viselt.

6 Soc hatalmasoc meggyalázttattanac, es az dicséretesec adattattanac másnac kezében.

7 Miglen valami dolognac végére nem mégy, ne vádoly senkit, tudd meg elöszer, és az után dorgállyad.

8 Mielötte meg nem halgatod, ne felelly: es (másnac) beszéde közibe eggyet se szóly.

9 Az melly dolog te reád nem néz, arról ne versenkedgyel, és az bünösöknec itéletiben ne ülly.

10 Fiam, soc fele dolgokban ne foglald magad: mert ha sokákban egyelited magadat, nem léssz ártatlan: és ha sokákat akarsz üzni, meg nem nyered, és ha el futtan dassis, el nem szaladhatsz.

11 Vagyon olly ki fáradoz, munkálkodic, és serénkedic, és annál inkáb meg fogyátkozic.

12 Vagyon (visiontag) rest, és segidnélkül sükölködö, érötül meg fogyátkozott, és igen segén, kit az WRnac szeme ió akarattal lát, és az kit az ö alázatos állapatyából fel emel.

13 Kinec fel magaztallya feiét az nyonoruságból, és kiröl nagy sokan kérdezkeduén el czudálkoznac.

14 Az ió és gonosoc, élet és halál, segénség és gazdagság az WRtól vadnac.

15 Az böltseség, tudomán, és az töruénnec értelme az WRtól vadnac, az szeretet, és az ió czelekedeteknec útai ö tölle vadnac.

16 Az téuelgés és az setétség, az gonosi emberekhöz közel vadnac. Es az kic öruendeznec az gonosban, azockal vénhessie meg az gonosság.

17 Az WRnac aiándéka, meg marad az hiueckel, és az ö ió akarattya elö menetet hoz mind örökké.

18 Vagyon olly, ki meggazdagúl az ö szorgalmatosságaual és sobrác életiuel, és ez az ö része az ö iútalmából.

19 Mert mikoron ezt mondgya:

találtam nyugodalmat, és immár iól lakom sȳnetlen az én iauaimból, nem tudgya mitsoda idő iő reáia, hogy meg haluán, azokat hadgya egyebeknec.

20 Maradgy meg az te rendedben és iáry abban, és à te dolgodban, vénhedgyel meg.

21 Ne czudálkozzal az bȳnösnec czelekedetin: de higy az WRnac és maradgy meg az te munkadban.

22 Mert kȫnyű dolog az WRnac ſemei előtt, igen hamar meg gazdagitani az ſegéńt.

23 Az WRnac áldáſa az Iſten félȫnec iutalma, ki hamarſággal meg mutattya azoknac elömenteket.

24 Ne mondgyad ezt: mitsoda haſinom vagyon énnékem az én tiztemben? és ez után mitsodá iauaim léſinec énnékem?

25 Ne mondgyad ezt: meg érem én vęle, és igaz elég én nekem az mellyec vadnac, miért fáraztom azért magamat az én életemben?

26 Az ió állapatnác ideién meg emlekezzél az nyomoruſágokról, és az nyomoruſágnac ideién, az iókról el ne feletkezzel.

27 Mert kȫnyű az WRnac előtte, hogy az halálnac ideién az embernec meg fizeſſen az ȫ czelekedeti ſerint.

28 Az nyomoruſágnac ideie az gyȫnyörűſégeket el feleyti, az embernec pedig ki múlása, az ȫ czelekedetit meg ielenti.

29 Halál előtt ſenkit ne mondgy bódognac: mert végre az ȫ gyermekiről eſmértetic meg az ember.

30 Ne vigy bę az te házadba minden embert: mert ſoc leſeſkedéſi vadnac az ördȫgnec,

31 Mint az meg fogatott fogoly madár, az kalitkában ſéllel néz, igaz így az kenélnec ſiue: és mint az magaſſágra hágott ör állo az te eſetedet leſi.

32 Mert az iókat gonoſſiá fordituán leſeskedic, és męg azokatis, az kic néki ſaiattyai meg moczkollya.

33 Egy kitüſn ſiikráról, meg gyulad az tüz: àcképpen az lator ember mind az vęrig vtánna leſeſkedic az embernec.

34 Szorgalmatoſon meg oijad magad az gonoſi téuȫtül, (mert gonoſi dolgokat czelekeſsic) hogy valamiképpen ne hozzon tereád hóltig való gyalázatot.

35 Házadba ha bę fogadod az idegent, tégedet meg háborituán el fordit és el idegeniti tőled, az te tulaydon marháidát.

XII. Réſz.

Int az io tetemenyre, és megtanit ki kel kel iol tenni. Másodſor int arra hogy ſohaſemmikeppen ne hidgyen az ember az ȫ ellenſegenec, és az kit meg eſmert gonoſ akaroianac lenni, &c.

1 MIkoron ióltéſi valakiuel, meg láſd kiuel téſi ióltéſi, és meg fizettetic az te ió tétemenyed.

2 Tégy ióltéſi az Iſten félȫuel, és meg fizetéſt találſi, hogy ha ȫtőle nemis, de az Iſtentől.

3 Nem

3 Nem léſinec iól annac dólgai az ki ſiũnetlen meg marad az gonoſiban, ſem annac az ki irgalmaſſágos ió tétemeñyel máſnac nem kedueskedic, adgy az Iſten félõnec, és az bũnõſt ne kedueld.

4 Iól tégy az Iſten félõuel, és ne adgy az Iſtentelennec, fogd meg az te kenyeredet és ne add annac, hogy azokból te ellened hatalmat ne vegyen, mert meg látod hogy két fele gonoſi iõ te reád mind azokért az iókért, mellyeket õ vęle tõttel.

5 Mert az felſéges Iſtenis gyũlõli az bũnõsõket, és az hiueknec kedueért boſiſiut áll, de meg õrizi õket amazokért való keméñ boſiſiu álláſnac napiára.

6 Az te barátodat meg nem eſmérheted iõ ſierentſédben, ellenſégedis nem rõytheti el magát az ſierentſétlenſégnec napián.

7 Embernec kedue ſerint való dólgaiban, bánkodnac az õ ellenſégi, ſierentſétlenſégében pedig, barátiis el táuoznac tõle.

8 Soha te, ellenſégednec ne higy.

9 Mert minemõ az meg roſdáſúlt réz, ollyan annac gonoſſágais.

10 Még ha meg álázzais magát, és hozzád haiolua iáris, vedd eſiedben magadat, és óltalmazd meg magadat tõlle: és mintha az tükört tõrlõtted vólna meg, meg eſméred hogy az roſda nem minden eneſtũl fogua tõrõltetet el õ rólla.

11 Ne kaptſold õtet te hozzád igen közel, hogy valami módon mikorõtégedet el veztend, te helyedben ne állyon, ne ültеſd õtet az te iob kezed felõl, hogy valami képpen az te ſiękedet el ne foglallya, és az után az én beſiédemen ne gyõtrõdgyél, annac igaſſágát eſiedben véuén.

12 Kitſoda könyörũlne az kigyótól meg mardoſtatot bũ báiolon? auagy azon az ki az fene állatoc közzé ment: azonképpen az ki az bũnõſſel tartotta barátſágát, és annac bũneiben réſies, kitſoda könyörũlne azon?

13 Egy óraig te veled meg marad az te ió állapatodban, de ha meg hanyatlandáſi, ſemmiképpen meg nem marad.

14 És iólleher az õ aiakiual gyõnyörũſéges az te ellenſéged, de az õ elméiében forgat tanátſokat, mellyeckel tégedet az tõõrben bę eytſen

15 Az õ ſiemeiuel könyuez, de ha alkolmatoſſágot talál, meg nem elégedhetic véreddelis, ha nyomoruſágoc iõnec te reád, ott elõtted iár, és mint ha meg akarna ſegiteni, vermet áſs alád.

16 Az õ feiét mozgattya, és tapſol az kezéuel, és imitt amott ſokat ſuttog, és az õ ábrazattyát el változtattya.

XIII. Reſz.

Nem kell embernec nálánál haralmaſbual társalkodni, hanem az Iſtent kell félni és embernec barátſagat hozzá haſonlóual kel tartani. Meg mongya aztis mitſoda kár kõuetkezhetic abbol, ha az ember nálanal hatalmaſbual társalkodic.

a: Az az, Oltalmazd meg magadat az te kép mutatо barátodtul és mint az tiszta tukörben minden meg lát az ember, úgy meg látod hogy nem barátod neked az aki magát ideig meg alazta, &c.

1 AZ ki illeti az fenyü viazt meg vndokitatic attól, és az ki közösül az keuéllel, hasonló léſien ához.

2 Erőd felőtt való terhet ne végy reád az te életedben, és az náladnál erősbuel, auagy gazdagbual ne közösüly.

3 Miczoda közösüléſe lehet, az föld fazéknac az vaſs fazékual? ha amaz, ezt meg akarná törni, ő maga romlaná meg.

4 Az gazdag mikoron boſſiuſágot téſienis, mégis ő néki könyörögnec, az ſegén ha boſſiuſagot téſien, azonnal fenyegetéſt hall.

5 Ha haſinod veheti, ęl az te munkáddal; ha haſiontalan léſſ, el hágy azonnal.

6 És ha vagyon mit főznöd, éuő társod léſien, és mikoron el költi az tiédet, ackor ő, néked nem munkálodic.

7 Ha valamire kelleſi néki, el hitet tégedet reád moſólgáſáual, ſ-reménſégetis ád néked ſiép beſiéddel, monduan: mi kell néked?

8 De meg ſiégyenit tégedet az ő egyſier, vagy ketſier adott étkéuel, miglen meg emézt, és végezetre meg czúfol tégedet, és az után látuán tégedet, el hágy, és az ő feiét mozgattya te ellened.

9 Szorgalmatoſon el táuoztaſd, hogy elmédben el ne hitetteſſel.

10 Es az te bolondſágod miatt meg ne romolly.

11 Ha hiuat tégedet az hatalmasb, vonogaſd magadat, és ennál inkáb hiuat tégedet.

12 Ne elegyits valakic közzé magadat, hogy beczülletlenül ki ne tollyattaſſál, és meſiſie ſe meny hogy el ne feleyteſſel.

13 Ne félly ő vęle beſiélleni, de az ő ſoc beſiédinec ne higyj: mert az ſoc beſiéddel probál meg tégedet, és úgy mint reád neuetuén, viſgállya az te titkos dólgaidat.

14 Irgalmatlan, ki meg nem őrizi az ő beſiédit, és igéretit: Es à te nyomoruſágidnac, és fogſágodnak is nem keduez.

15 Meg óltalmazd magad, és ſiorgalmatoſon halgas, mert az te eſeteddel iárſi.

16 Mikor ezeket hallod, még az te álmodbanis vigyázz.

17 Tellyes életedben ſiereſſed az WRat, és hijad ſegitſégül őtet az te iduőſſégedre.

18 Minden élő állat ſieret ő hozzá haſonlót, és minden ember ſieręt az ő (hiuatallyához) haſonlót.

19 Minden teſt gyülekezic az ő neméhöz, és ő hozzá haſonlóual eggyesül az ember. 2. Corint. 6.

20 Mitſoda társaſága lehet az farkaſnac az báránual? haſonlatosképpen az Iſten félő embernec, az Iſtentelennel?

21 Mitſoda békeſége az fene Hyęnanac az ebbel, és mitſoda békeſége, az gazdagnac az ſegénnyel?

22 Miképpen az Oroſiláñoknac prędai, az erdei ſiamároc az puz-

tában

taban, azonképpen eledeli, az gakdagonac, az ſiegényec.

23 Miképpen vtálatos az keuélyeknél az alázatoſſág, azonképpen vtállatos az gazdagnál az ſiegén.

34 Az gazdag ha nyomoruſágban eſic, meg erősitetic az ő barátitól; az ſiegén pedig ha el eſic, annál inkáb meg vettetic barátitól.

25 Az meg eſett gazdagnac, ſokan vadnac óltalmazói, ha gonoſi dolgokat ſiólis, mind azon által ötet igaznac mondgyác.

26 Ha az ſiegén eleſic, annac felötte meg dorgálatic, ha ſiintén értelmes beſiédet ſiólandis, mind azon által nem adnac helt néki.

27 Az gazdag ha beſiél, mindenec halgatnac, és az ő beſiédit az Egig magaztallyác.

28 Az ſiegén ha ſiól, ezt mondgyác: kitſoda ez? és ha meg bánt valakit, meg rontyác ötet.

29 Ióc az gazdagſágoc azollyan embernec, az kiben ninczen bün, és gonoſi az ſiegénſég az Iſtentelennec.

30 Az embernec ſiive el változtattya az ő ábrazattyát, vagy ióra vagy gonoſira.

31 Az ió ſierentſében fel fuualkodott ſiivnec iele, az vidám ortza. Mert az mellyec belől el röyttettec, azokat nehéz meg tudni.

XIIII. Réſz.

Karhoztattya az ſobrákſagot és inti az embert, hogy az ő marhaiából tizteſſegeſen és emberſégen éllyen. Vtolſor dicſeri az ollyan embert, az ki bőltſen cz elekeſic minden dólgot.

1 BOdog férfiu ki nem eſic el az ő ſiáiával, és nem furdaltatic bünnec ſokſágával.

2 Bódog ember az kit nem kárhoztat az ő lelke, és az ki el nem táuozott az ő WRában való reménſégtől.

3 Az ſobrác embert nem illeti az gazdagſág, és az irégy embernec mire való az pénz?

4 Az ki gazdagſágot gyűjt, és ő magától meg vonnya azt, egyebeknec gyűjt: és az ő ióuaiból idegenec laknac ióL.

5 Az ki ő magának gonoſi akaró, vallyon ſenkinec léſien ió akaró? holott az ő gazdagſágainac ſemmi gyönyörűſégét nem veſſi.

6 Ninczen gonozb annál, az ki ő magára irégykedic, és az ő gonoſſágának igaz jutalma ez.

7 Mert ha ióL téſien valakiuel, kedue ellen téſſi, és végezetre meg mutattya az ő gonoſſágát.

8 Az irégy, ſiem látomáſt gonoſi, mert el fordituán ortzáiát, meg vtállya az embereket.

9 Az főſuénnec ſieme, nem telic bę ſemmi téſſiuel, és az Iſtentelennec hamiſſága, meg ſiáraztya az ő lelkét.

10 Az gonoſi ſiem irégyli az kenyeret, és ſiükölködic az ő aztalánál.

11 Fiam az menire érteked léſien, tennen magadual ióL tégy, és az WRhoz illendő áldozatockal áldozzál.

12 Meg emlekezzél rólla, hogy az halál nem kęſic, és az halálnac el végęzett ideie, nem ielentetett meg néked.

13 Minec előtte meg halnál, iól tégy barátoddal, és az te erőd ſierint ki terieztuén az te kezeidet, iól tégy ő vęle.

14 Meg ne czallyad magad az jó napon, és az te jó keuánſágodnac réſie, el ne mullyéc tetőled.

15 Auagy nem máſnac hagyodé az te munkáidat, és az te fáradſággal gyűytőt marháidat, nem az te örökösſidnec hagyodé oztozáſra?

16 Adgy és végy, és Sientul viſellyed az te(életedet.)

17 Mert nem ſükſég hogy kereſs eledelt, az koporſóba.

18 Minden telt mint az ruha meg áuul: mert ez, è világ teremtéſétől fogua való rendelés: általlyába meg halſi.

19 Mikęppen az ſürőfáknac zöldellő leuelei közzül némellyec el húllanac, némellyec wájonnan ki iőnec: úgy vagyon az teſtnec és vérnek is nemzéſe: éggyic meg hal, az máſic ſiületetic.

20 Minden meg rothadó állat meg ſünic, és aual éggyütel mégyen annac alkotoiáis.

21 Bódog férfiu az ki böltſeſéggel tiztelſéges dolgokról elmélkedic, és az ki az ő értelme által ſient dolgokról tanit.

22 Az ki meg gondollya az ő maga útait az ő elméiében, añac (az böltſeſégnec) meg titkos dolgaitis meg tudgya, kergeſſed azt mint az viſgáló, és mint az leſeſkedő, annac útain álly.

23 Az ki annac ablakán néz ki, és annac aytaiánál halgat.

24 Az ki közel forog annac házához, és az ők fala mellé üti karóiát, és az ő ſátorát az mellet vonſia fel.

25 Ennec ſiálláſa léſien az minden fęle ióknac ſiálláſán, helhezteti az ő gyermekit annac leple alatt, és annac ágai alatt nyúgſic.

26 Meg óltalmaztatic az által az hewſeg ellen, és annac diczőſégében lakozic.

XV. Réſz.

Int az Iſteni félelemre és az tőrueénnec meg tartáſára, mellynec haſznairis meg mongya. Az után int a keuelſégnec és az mi gonoſz dicziretinec el rauoſztatáſára. Vrſor hogy ne mongyac az Iſten az bűnnec okozoia, hanem megmutattya hogy az Iſten nem akaroia az bűnnec.

1 AZ ki féli az WRat, igaz dolgokat czelekeſſic, és à ki az tőrueénnec elmeretire iuthat, meg nyeri azt.

2 Melly úgy mint anya, eleibe mégyen ő néki, úgy fogadgya őtet mint az házaſſágra vitetett ſüz.

3 Etetí őtet értelemnec kenyeréuel, és innia ád ő néki böltſéſségnec vizét.

4 Es ha meg erősſitetic azzal, el nem hanyatlic, ahoz támaſikodic és meg nem ſégyenül.

5 Mert magaztallya őtet az ő fele baráti felőtt, és az gyülekezetben meg nittya az ő ſzáját.

6 Ez, örömet, és vigaſágnac Coronaiát

ronáiát adgya néki, és az öröcké való nęwnec örökösęué téſſi ötet.

7 Semmiképpen pedig az bolond emberec ezt meg nem foghattyác, és az bűnös férfiac semmiképpen nem látyác azt.

8 Táuól vagyon az keuélségtűl, és az hazug emberec nem emlekeznec arról.

9 Nem ſép az ditſéret az bűnösnec ſáiában, mert nem az WR. tól ſiármazott az.

10 Ha az ditſéret az bölcztűl ſiármazic, az WR. ió elö menetet ád annac.

11 Ne mondgyad: az WR által lött az én el eſetem; mert az mit ö gyűlöl, nem kell azt czelekedned.

12 Ne mondgyad ezt: ö vitt engem az téuelgésbe; mert nem kell ö néki az bűnös ember.

13 Minden vtállatos dolgot gyűlöl az WR.: annac okaért azokis nem ſieretic, az kic félic ötet.

Geneſ. 1.

14 Ö az kezdetben, mikoron teremtette az embert, hatta ötet az ö maga tanáczába, monduán: ha akarod meg tartharod az paranczolatot, és az tökéletes ſéget; ha azt czelekeded az mi kedues.

a: Az az: a' haramac ſzó haſſagaual eſándékozta meg.

15 Vetett te elödben tüzet és vizet, valamellyikre akarod, veſſed kezedet.

16 Az embernec adatot eleibe, élet és halál.

17 Es valamellyeket akarandgya, adattatic ö neki.

18 Mert ſoc az WR.nac bölteſeſége, erös hatalommal, és lát mindeneket.

19 Es az ö ſiemei nézic azokat kic félic ötet, és ö tudgya az embernec minden dolgát.

20 Nem parantſolta ſenkinec, hogy Iſtentelenül czelekedgyéc, és ſenkinec nem adott bűnre való ſzabadſágot.

XVI. Réſz.

Még tanit elöſer minemö magyarokat kellyen embernec Iſtentöl kiuánni, és hogy az Iſtentelenec nem kellenec Iſtennec, hanem inkab meg büntelſe ötet, és nem keduezzen néktec, mint az Oriaſoknac, Pharaonac es egyéb Iſtenteleneknec. Még mongya alatta hogy az Iſtennec elöſzr senki el nem reytezheti, minuel hogy az ö hatalma nagy es megfogharatlan. Vegyſor hogy az Iſten mindeneket nagy bölceſeggel rendel.

1 NE kéuánd az fiaknac haſiontalan ſokſágát, és ne öruendezz az Iſtentelen fiakon, ha ſokan vadnac ne örülj ö raytoc, hanem ha vagyon bennec az WR.nac félelme.

2 Ne gyámolits bátorſágoſon magadat azoknac életiuel, és ne támaſkodgyál azoknac ſokaſágához.

3 Mert iob egy igaz, ezer gonoſinál.

4 Es fiaknélkül meg halni iób, hogy nem mint Iſtentelen fiakat ſiülni.

5 Mert egy értelmeſtöl, az egéſi városnac lakói tanitathatnac, az Iſtenteleneknec pedig nemzetſégec hamar el töröltetnec.

6 Ez ſzéket ſokat látott az én ſiemem, és ezeknél nagyobakat hallott az én fülem.

7 Az Iſtenteleneknec gyülekezetekben tüz gyulad fel, és az versenyes nemzetſégre harag getied fel.

8 Nem

Genes. 6. 8 Nem hegyelmezett meg amaz régi Oriásoknac, az kic el siakattanac vála ő tőle, az ő bolond ereiékhöz bizuán.

Genes. 19. 9 Nem kedueze az Lot siállásának kiket meg vtála az ő keuélségekért.

10 Nem könyörüle ez el veszett nemzetségen, azokon tudni illic, az kic iárnac vala az bönökben, mellyeket czelekesinec vala.

11 És ezképpen hat száz ezer öszue gyült gialogokat, az ő siuek nec keménségiben, osztorozuán, siánuán, veruén, és giogyitúán az WR, irgalmasságáual, és osztorozásáual meg tartá: Azért ha valaki leend kemén nyakú az kösség közt, czudállatos dolog, ha azt bűntetetlen sienuedi.

12 Mert ónála irgalmasság és harag vagyon.

13 Hamarsággal, auagy engedelmes feiedelem, auagy haragiának ki öntöie: miképpen soc az ő irgalmassága, azonképpen az ő bűntetéseis, mindent az ő czelekedeti sierint meg itél.

14 Nem sialad el az ragadománual az bűnös: és az Isten félönec békeséges türése meg nem czalatkozic.

15 Minden irgalmasságos ió teteménnec helt adgy, mert ki ki az ő czelekedeti sierint vésien iutalmat. Az WR meg keménitette vala Pharaót hogy ötet meg ne ismérne: hogy meg esmértetnénec az ő hatalmassagának czelekéderi az Egh alatt való teremtett állatoktól: minden teremtet állatnál az ő irgalmassága niluan vagyon, mert az ő világossságát, és az setétséget igen el válaztotta egy mástól.

16 Ne mondgyad ezt: az WR elött el röytezem, és à magassagbélinél ki emlekezic én róllam?

17 Az sokságú nép között, semmiképpen nem emlekeznec én róllam: mert mitsoda az én lelkem az siámolhatatlan teremtet állatoc között?

18 Imé az Eeg, és az felső Eeg, az tenger és az föld, és az mellyec ezekben vadnac, az ő tekintetire meg indúlnac, az egés világ ki teremtetet, és vagyon az ő akarattya sierint.

19 Az hegyeckel eggyüt, à földnec fundamentoma röttegéssel meg rendülnec, ha az Isten azokra tekint.

20 Méltán az embernec siiue ezekről meg ingyen sem gondolkodhatic, mert annac vtait ki fogh hatna be elméiébe, az sieletis mi módon foghattyác meg, mellyet senki nem láthat?

21 Mert az ő czelekedetinec nagy résie el titkoltatott.

22 Az ő igasságának czelekedetit ki mondhatná, auagy ki álhatná meg? mert táuól vagyon az ő rendeléše, és dólgainac meg tudása, és mindeneknec elméie el fogy arról való tudakozásban.

23 Az ki meg alázza magát, gondolkodic ezekről, de az bolond férfiu el hitettetuén, bolond dolgokról gondolkodic.

24 Hal-

24 Halgaſd, ſierelmes fiam, es ſiereſſed a tudománt: es az én beſiédemre figyelmezzel az te elméddel.

25 Meg mutatom tellyeſſéggel az tudománt, es ſiorgalmatoſſon ki beſiéllem az ő böltſeſégét.

26 Mert az WR itéletből czelekedet kezdettől fogua, minden állatoknac teremtéſétől fogua rendelte azoknac réſieket.

27 Meg ékeſitette öröcké az ő munkáit; miképpen hogy az ő kezében vadnac ezeknec kezdeti nemzetſégről nemzetſégre: meg ſem ehezteneć, meg ſem fogyát koztanac az ő tſelekedetekben, el ſem táuoztanac az ő tiztektől.

28 Éggyic nem volt az máſiknac ſiorollágára.

29 Es ſoha engedetlenec nem léſſinec az ő beſiédinec.

30 Mert minec vtánna az földre tekinte az WR, bę töltötte azt az ő iauaiual.

31 Minden élő állatnac teſte bę fedezi annac ſiuét, es vgyan azon földben tęrnec minden állatoc.

XVII. Réſz.

Meg irſa ez Capurban az Iſtennec emberekhez, de kiuáltképpen az Izrael nepehöz valo ſzerelmes, es minemő kegyes meſſeggel es gondviſelésſel könnyerkezte meg öket, kiket noha az bűnert meg bűrtet, mind az altal irgalmaſſagabol iſmet hozza fogad. Inc azért minden embert az Iſtenhöz való tęrésre.

1 AZ WR teremtette földből az embert.

2 Es eſmét abba viſſia fordittja őtet.

3 Meg ſzámláſt napokat, es meg határozott időtt adot ezeknec, mikoron adna ő nékiec hatalmat ez földön valo állatokon.

4 Fel ruházta öket az ő állapattyoc ſierint; az ő képére teremté öket. Geneſ. 1.

5 Minden élő állatokba bę oltá az emberektől való félelmet, hogy az fene es repüllő állatoknac nemein wraſkodnanác.

6 Tanátſot es nyeluet, ſiemeket, fülöket, es ſiuet adá azoknac az gondolkodáſra, de kéuálképpen való réſit aduán az embernec, hatodſier értelmetis adot, es hetedſier az ő hatalmas czelekedetinec magyarázattyára való beſiédet.

7 Értelmes tudománual bę töltć azokat, jókat, es gonoſiokat meg mutatot nékic.

8 Szemét veté azoknac ſiuekre, es ezt adá nékic, hogy mind öröcké ditſekedhetnénec az ő czudállatos dolgairól: hogy értelmeſen beſiéllenéc az ő czelekederit.

9 Es az ő ſientſéges neuét ditſérnéc az ő választotti.

10 Adá ő nékiec tudománt, es az életnec tőruényét örökſégül adá nékic, hogy vegyéc eſzekbe magókat moſtan halandóknac lenni.

11 Öröcké való frigyet tön ő vęlec, es az ő itéletit meg mutatá nékic.

12 Nagyſágos diczőſéget látnac azoknac ſzemec, es az ő diczőſéges ſzauát hallotta azoknac fülöc,

Exod. 20. Iöc, mikoron mondana nékiec.

13 Igen meg oriátoc magatokat minden hamisságtól: Es mindennec parantsolatot adot, az ö

Genes. 8. fele baráttyoknac sierelméröl.

14 Nem röytettenec el az ö siemei elöl azoknac vtoc; öröcké ö eötte vadnac: de minden ember iffiuságától fogua az gonosi dolgokra hailandó, annac okaért az ö kö siiuec helyébe nem czinálhatánac hús siiuet.

15 Mert mikor meg osilatnánac az egési földnec nemzetségi, éggyenként minden nemzetnec rendelé hadnagyot: de az Izraelt kiuálképpen való népéué válaztá, az kit, miképpen elsö siülöttét neuel tudománban, es réfi sierint közöluén ö vele az sieretetnec világosságát, el nem hadgya ötet.

16 Annac okaért minden öcze-lekedetec, ollyanoc mint az fényes Nap ö elötte: és az ö siemei siünetlen nézic azoknac vtokat.

17 Nem röytettec vólt el ö elöle azoknac hamis dolgoc, de minden ö bünöc niluan vóltanac az WRnál, az WR pedig az ki ió, es meg esméri az ö keze alkotmányát, sem el nem küldi, sem el nem hadgya öket, miuel hogy keduez nékic.

18 Mert az ö emberhöz való irgalmasága ollyan, mint az petsét ö nálla: és az emberhöz való kegyelmét mint à siemnec fénnyét meg tartya: aduán az ö fiainac és leáninac meg tséréft: annac vtánna pedig fel keluén, meg fizet nékic, és az ö iutalmokat adgya az ö feiekre.

19 Mind azon által az ö hozzá foliamóknac meg tséréft adá, meg erösiti azokat az kic el fogyátkoznac az sienuedésben.

20 Tsry meg azért az WR-hoz, és hadd el az bünöket: könyörög elötte, es meg ne bántsad ötet.

21 Tsry meg az magasságban valóhoz: és álly el az hamisságtól: mert ö ki vezérl az setétségböl, az iduösséges világosságra.

22 Es felötte igen gyülöllyed az vtállatos dolgot.

23 Az magasságban való Istent kitsoda ditsérné az koporsóban? mint az öruendezö élöc.

24 Az meg hólttól mint ha nem vólna, el vesi az ditsérés.

25 Az élö, és az kinec siiue épp, ditséri az Wrat.

26 Melly igen nagy az mi Wrunc Istenünknec irgalmassága: es à meg kegyelmezés az ö hozzá sientül meg tsrökhöz?

27 Mert nem lehetnec mindenec az emberekben, miért hogy nem halhatatlan az embernec fia.

28 Mitsoda világosb az napnál? ez mind azon által meg fogyátkozic: azonképpen az emberis az ki gondol testet es vért.

29 Iól lehet az illyen ember az magas égeknec hatalmát visgállya, de mind az által minden ember föld, es hamu.

XVIII. Rész.

Elöszer ez Caputban szól az Istennec igasságarol, és hogy az ő hatalmás ereiének senki végére nem mehet. Masodszor az ember életinec rövid voltarol, mellyhez képest mondgya az Istent kegyelmesnec és türönec. Harmadszor int az gonosz bünödeknec el tavoztatasra, az egessegről valo gondolkodasra, az io tselekedetre, a fogadasnac be töltesere, a gonosz szerentsenec tetelen az io szerencsenec emlekezetre, vissontag a fo szerentsében a gonosz szerencsenek emlekezetire. Vsz tor a bölcsesegnec birsagletiről, a teremtes gyönyörüsegenec el tavoztatasarol sol.

1 AZ ki sz mind örökké, az teremtett egyenlö képpen mindeneket.

2 Az WR, egydül igaz, holott nintsen ö kiuöle más. Az ki teremtette ez világot az ö kezéuel, kinec akaratyánac engédnec mindenec, mert ö mindeneknec királlya, ki el válaztya ezekben hatalmáual az szent dólgokat az fertelmesektöl.

3 Kinec engedte hogy az ö czelekedetit ki beszéllye? auagy kitsoda visgállya meg az ö nagy czudálatos czelekedetit?

4 Az ö nagyságának ereiét kitsoda számlálhattya elö? és ki mondhatná elö az ö könyörületességének számát?

5 Senki meg sem kisebbitheti, sem hozzá nem tehet, sőt meg sem tudhattya az ember, az WRnac czudálatos czelekedetit.

6 Mikoron el végezendi az ember, ackor kezdi az Isten; és mikoron meg szünendic à czelekedettül, ö ackor czelekeszic.

7 Mért mitsoda az ember, és mitsoda az ö hasznа? mitsoda iatza annac és miczoda gonosza?

8 Az ember napianac száma, ha vagyan sokákis, száz eztendö: és

senki nem tudgya az emberec közzül, az ö ki múlásának módgyát: mint az tengerből való egy czepp víz, és mint az föuénec köueczkeie, ollyan az ezer eztendö az örök idöhöz képest.

9 Annac àkaért hosszú türö az emberekhöz az WR, és ki önti az ö irgalmasságát azokra.

10 Látá és meg esmeré hogy azoknac életeknec vége gonosz vólna.

11 Annac okaért az ö nagy kegyelmessegét ki teriezti azokon.

12 Az embernec irgalmassága az ö fele barátyához vagyon.

13 Az WRnac irgalmassága pedig, minden testhöz.

14 Fedyén, oktatuán, tanituán, és meg térituén azokat, mint az páztor az ö nyáját.

15 Az irgalmasság azokat vészi környül, à kic be vésszic az fegyelmet, és à kic szorgalmatoson tudakoznac az ö itéletin.

16 Fiam, mikor iól vagyon dólgod, ne adgy feddésre való alkolmatosságot, és semmi szollásodban gonosz beszédnec bántását.

17 Auagy nem enhitié meg az heuséget à harmat? igy iob az (ió) beszéd, akarmi aiándoknál.

16 Imé az beszéd nem meg haladgyaé az ió aiándékozást? de mind az kettö származic az kedues embertöl.

19 Az bolond, háladatlanúl (ha mi iót tött veled) szemedre hánnya, és az irégynec aiándéka meg (fáraztyá) az szemeket

20 Minec elötte szólnál tanuly,

és az betegſég előtt gondot viſely (egéſſégedre.)

21 Az ítélet előtt meg láſd, hogy ſól tégy, és az meg bűntetéſnec napián engeztelést találſi.

22 Minec előtte betegeskednél, ély magadnac meg tartoztatáſáual, és az bűnoknec ideién, meg térésedet mutaſd meg.

23 Ne kéſſeld meg, hogy ideiekor meg nem adnád az fogadáſt, és halálodra ne halaſſad az te meg támborúláſodat.

24 Minec előtte fogadnál valamit, az előtt kéſſits hozzá magadat, és ne légy haſonló az Iſten kéſértő emberhöz.

25 Emlekezzél meg hogy harag idő reád az halálnac napián, és az boſſu állaſnac napia el idő, mikoron ortzáiát el fordittya az WR Iſten.

26 Emlékezzél meg az éhſégről az böuſégnec ideében, az ſiegénſégről, és ſükölködéſről, mikoron gazdag leendeſi.

27 Reggeltől fogua eſtuéig el változic az idő, és mind ezec hamarſágoſoc az WR előtt: az bölts ember minden dologban fél, és az bűnöknec napián, ſiorgalmatoſon el táuoztattya az vétket, az bolond pedig, nem viſel gondot az időre.

28 Minden értelmes férfiu, az bölczeſéget és tudománt beczülli.

29 Es annac az ki meg nyerte azt, diczéretet tülaydomtot.

30 Az kic értelmeſec, azoc beſiédeckelis az bölczeſéget meg bizonittyác, és ſiéreznec haſnos példa beſiédeket, az életnec igazgatáſára: Ió à bizodalom az egy edül való WRhoz, miért hogy az meg hólt ſiiuő, ragazkodic az meg hólt dologhoz.

31 Ne üzzed az te gonoſi kéuánſágodat, és tartoztaſd meg az te haylandó kéuánſágodat.

32 Ha az te ſiiuednec kéuánſága ſerint czelekeſiel, az te ellenſégid az kic irigykednec te read, örülnec te raytad.

33 Ne örülly az te ſoc gyönyörüſégeden, és azoknac tárſaſágockal meg ne kötelezteſſel.

34 Meg láſd hogy ſiegénnyé ne légy, az gyakorta való vendégſég miatt, mig ſemmi ne légyen az erſiénben: mert úgy gonoſi neuő leſeskedőie léſieſi az te életednec.

XIX. Réſz.

Ine az bornac és à gonoſ aſſoni állatnac, gonoſſagnac és gyönyörüſégnec el tauoztarà ſara, nyeluünknec meg tartoſtatáſara, felebaratunknac ellenünk való vétkeinec el rikolalà ra, Iſteni félelemre, és kép mutató baratiknac el táuoztatáſara.

1 AZ réſieges munkás ember, nem ſiokot meg gazdagodni, és az ki meg vtállya az kiczin dolgokat, laſſan laſſan elfogyátkozic.

2 Az bor és az aſiſioni állat, el hitetic az bölczeket, és az ki téggyeſül az tiztátalan paráznackal, vakmerő az.

3 Az moly és férgec örökſégül biriác azt, és meg ſiárad, minec vtánna iút nagy gyalázatoſſágnac példaiára.

4 Az ki hamar bizzá magát ezekre, álhatatlan elméjű; és az ki bűnt czelekeſſic, ő maga lelke ellen vétkezic.

5 Az ki örül az gonoſſágnac, méltó feddéſre, az ki pedig ellene áll az győnyörűſégnec, az ő életét meg coronázza.

6 Az ki birja az ő nyelvét, máſſal háboruſágnélkül él: és az ki gyűlöli az czátſogáſt gonoſſiſal nem illettetic.

7 Máſnac ne mondgyad az mit téád biznac, és ſemmi nyaualyád nem léſien.

8 Ne beſiéllyed barátodnál, auagy ellenſégednél más embernec erkölczét, és ha te néked nem árt az bűn, ki ne jelents.

9 Mert ha az meg hallandgya, örs eſiében véſſi az te életedet: és idővel gyűlöl tégedet.

10 Hallottalé más ellen valami beſiédet? te veled hallyon meg, és bátorſágos légy: mert nem haſit meg tégedet az beſiédnec meg tartáſa.

11 Ha az bolond valami ſiót hall gyöttrettetic az miatt, mint az magzat miatt az ſiülő.

12 Mint az embernec tompora lába löött nyil, ollyan az bolondnac elmeiében az hallot beſiéd.

13 Fedd meg barátodat, hogy ha valamit valami módon nem czelekedett, és ha czelekedett, hogy ez után ne czelekedgye.

14 Fedd meg felebarátodat, ha valamiképpen valamit nem ſiólott, és ha ſióllot, hogy ez után ne mueellye.

15 Fedd meg barátodat, mert gyakorta eſic az vétec.

16 Es minden beſiédnec ne hidgyen az te elméd. Vagyon olly ki meg eſic beſiédében, de nem ſiue ſierint: vallyon ſ-kitſoda vólna pedig ki az ő nyelvével meg nem tántorodnéc?

17 Fedd meg felebarátodat, mineec előtte fenyegetnéd, és adgy helt az magaſſágbéli Iſten törvényénec haragnélkül.

18 Az WRnac félelme, az Iſtenhöz való ragakodáſnac elsö grádicza, és à bölczeſég ő hozzá való ſierelmet ſierez: az WR paranczolatinac tudáſa, életnec tanitáſa: és à kic ő néki kedues dolgokban foglallyác magokat, halhatatlanſágnac gyömölczét véſiic. Az WRtól való félelem tellyes bölczeſég, és minden bölczeſégben vagyon à törvénnec czelekedeti, és az ő mindenhatóſágának iſméreti.

19 Az melly ſiólga azt mondgya az ő WRnac: az mi néked tetczic, nem czelekedem, az után ha meg czelekedi, ingetli az ő éltetőiét.

20 Az Iſtentelenſégnec tudománya nem bölczeſég, eſieſſégis tinczen ott, az hól az bűnöſöknec tanáczoc vagyon.

21 Vagyon olly gonoſſág, à mellj vtálatos, de vagyon olly tudatlan, à kiben keués bölczeſég vagyon.

22 Iob az félelmes balgatag, annál az ki böuölködic eſieſſéguel, és az Iſten törvényét meg rontja.

23 Vagyon ſiorgalmatos okoſ-

ſág, melly mind az áltál hamis, és vagyon olly ki az igaſſágot el fordittya az itéletnec ki mondáſában, de az ki igazán téſzi az itéletet, ez bölts.

24 Vagyon olly, ki mint ha ſiomorúſág által meg áláztatott vólna, gonoſira igyekezic, de ő magában tellyes tüzes alnokſággal.

25 Ki egy felöl le boczáttya orczáját és halgat, ſiketnec mutatuán magát, de mikoron ingjenne vélned, elöſzeris ő illet kárual.

26 Ha erötlenſége miá ellened való vétkezéſtül meg ſzünikis, de ha alkolmatoſſágot találand, meg bant.

27 Tekintéſéből meg iſmértetic az férfiu, és az ſzemélynec jelen való képéről, meg tettzicaz embernec ſziue.

28 Az férfiunac öltözeti, és ſzáját el terieztö neuetés, es az embernec járáſa, meg mutattyácaz ő termeſzetit.

XX. Réſz.

Tanit az ember dorgálásnac módgyára, es az mondás valo haſznára, mit az meg dorgaltato embert az ő bünenec ismeretére. Az vran kárhoztattya az ajándoknac de kiualt keppen az bolondoc ajándokanac vételét, az hazugſágot, es az böltſeſegnec el titkolaſát.

1 VAgyon olly dorgálás melly alkolmatlan, vagyon olly emberis az ki el halgattya azt, az pedig bölts.

2 Miképpen iob meg dorgálni, hogy nem mint titkon haragunni: vgy az ki az feddönec, bünéről valláſt teſzen, az veſzedelemtöl meg óltalmaztatic.

3 Mineṁ ő az beréltnec gonoſi kéuánſága az leánnac meg ſzeplö-

ſitéſére, ollyan az ki eröſzakual téſzen itéletet.

4 Vagyon olly ki bölcznec alittatic az halgatáſért, és vagyon olly ki gyülöſéges az ő ſoc ſzólláſa miatt.

5 Nemelly halgat, mert nintſen mit felelni, vagyon olly vezteg halgatóis, ki tudgya az alkolmatoſſágot.

6 Az bölts ember vezteg halgat, az mig alkolmatoſſága leſzen: az czáczogó pedig és az bolond, az alkolmatoſſágot el hadgya.

7 Az ki ſzapora beſzédü, vtálatos: és az ki magának hatalmat tulaydonit, gyülöſéges.

8 Szép az meg dorgált embernec meg jelenteni az ő meg terésére, mert ezképpen az akarat ſzerint való bünt el táuoztattya.

9 Jóllehet kedueſec az gonoſi dólgoc, az bünös embernec, de találtatott az ő kárára.

10 Vagyon olly ajándoc melly teneked nem haſznál, és vagyon olly kinec kettös meg fizetéſe léſzen.

11 Vagyon olly, ki à diczéretért meg alázza magát, és vagyon olly ki az alázatoſſág által fel magaztalta az ő feiét.

12 Vagyon olly ki kicziń árron vött ſokákat, de azokat meg kelletet fizetni hat anniual.

13 Az bölts ő magát az ő beſzédiuel kedueſſé teſzi, az bolondoknac pedig álhatatlan beſzédeknec ſemmi kedue ninczen.

14 Az bolondnac ajándékát ha el veiended: te néked nem léſzen

haſznos,

haſinos, ſem pedig az irégynekis az ő alkolmatlanſágáert: mert az ő ſiemei erre néznec hogy eggyért ſokat vegyenec.

15 Keueſet ád, de ſokákat ſiemedre hány, és kiált reád, miképpen az poroſiló.

16 Ma kölczön ad, ſ-hólnap megkéri, gyülöſéges az WRnál és embereknél ez fęle ember.

17 Az bolond ezt mondgya: ninczen ſenki barátom, ninczen kedues fogonattya az én ió tétemenimnec.

18 Az kic éſiic az én kenyeremet, gonoſi nyeluec vagyon.

19 O meniſier és melly ſokan czúfollyác ezt? mert az minélkül valaki ſiükölködöttis, nem ió indulattal adta, és ſiinte ollyan mint ha ſemmié nem vólna.

20 Az padimontomon való eſés, az ſiónac ki mondáſánál hirtelenb, vgy az gonoſioknac romláſoc, hirtelen dolog.

21 Az alkolmatlan ember igaz ollyan, mint az beſiéd az tudatlanoknac ſiáiokban.

22 Az tudatlannac ſiáiából mondattatot bölts beſiéd meg vettétic; ha azt ideiekor nem ſióllya.

23 Vagyon olly ki meg tartoztatic az vétkezéſtöl ſiükſég miá, ki az ő nyugodalmábanis gjötretic.

24 Vagyon ki el vezti magát ſiemérmeſſég miatt, eſmét olly ki ſiemélnec beczülletiuel vezti ön ön magát.

25 Vagyon ki ſiégyenletibő uelleiſi. ueſſéget igér, az után azzattal téſii ellenſégéué.

26 Gonoſi vndokſág emberben az hazugſág, de az tudatlanoknac ſiáiokban gyakorta forog az.

27 Türhetöb az lopó, az ſiünetlen hazugnál: mind az kettö pedig veſiedelemnec örökſégét találya.

28 Az hazug embernec élete ſiidalmatos, és az ő ſiégyene ſiünetlen köueti őtet.

29 Az bölts elö viſii magát beſiédiuel, és az eſiés férfiu az méltoſágoſoknál kedues léſien.

30 Az ki ſiántya az ő mezeiét, magaſſabban rakia az ő áztagát, és az ki kedues az fö embereknél, boczánatot talál az ő hamiſſágánac.

31 Az aiándékoc meg vakitty ác az bölczeknec ſiemeket, és az feddéſeket meg tiltiác, mint ha ſiáiát bę dugnác az embernec.

32 Az eltitkolt bölczeſéghen, és el reytett kénczben, vallyons miczoda haſion vagyon mind ez kettöben.

33 Iob az ember ki az ő bolondſágát el titkollya, annál az ki bölczeſégét reyti el.

34 Iob az el táuoztathatatlan békeſéges türes az WRnac kereſéſében, [a] hogy nem mint à ki az ő életét az WRnélkől forgattya.

[a] vagy kö- uetéſében.

XXI. Réſz.

Tanit az bűnnec el táuoztatáſára, és az bűnért valo feddéſnec el ſenuedéſere. Az után ſol az eſés embernec és az bolondnac külömbſegérol.

1 Fiam, mikoron vétkeztel, ne meny touáb benne, hanem inkáb az elebbiekért könyörögy.

2 Mint az kigyótól el táuozzál az bűntől, mert ha hozzá iárúlsi, meg mar tégedet.

3 Oroſlán fogai, az ő fogai, kic el veſitic az embereknec lelkeket.

4 Haſonló az két elő törhöz minden hamiſſág; ennec czapáſa meg nem gyogyitathatic.

5 Az viſſia vonás és à keuélſég, el puztittyác az gazdagſágot, azonképpen az keuélyeknec házoc el puztitatic.

6 Az ſiegénnec könyörgéſe meg halgattatic, és azért való itélet hamar iő.

7 Az ki gyülöli az feddéſt, az bűnöſnec nyomdokát köueti. De az ki féli az WRat, meg tér ſiiue ſierint.

8 Az ió nyeluő ember táuolis meg eſmértetic, de az eſies ember tudgya hogy ðis gyarló.

9 Az ki eppuri az ő házát más ember pénzéuel, ollyan mint az ki gyüyt köuet az ő temetéſének koporſóiára.

10 Az hamiſſaknac gyülekezetec, mint az egybe gyüyteteti czepü, és az ő veſzedelmes végec, az tüz.

11 Az bűnösöknec vtoc ióllehet köuel rakatott meg: de annac vége az pokolnac mélſége.

12 Az ki meg őrizi az Wrnac törueényét, meg tartoztattya az ő maga gondolatit.

13 Az bölczeſégnec pedig kezdeti, az WR félelménec meg tellyeſitéſe.

14 Nem tanitatic az, à ki nem ſiorgalmatos.

15 Mert vagyon olly ſiorgalmatoſſág, melly meg ſokaſittya az embernec keſerüſégét.

16 Az bölcznec tudománya, mint az víznec áradáſa meg ſokáſul, és az ő tanácza mint az életnec tizta kút feie.

17 Az bolondnac belsö réſiei, haſonlatoſoc az meg romlott edénhöz, ſemmi tudománt meg nem tart az ő életiben.

18 Ha az tudós, az bölts emberbéſiédet halgattya, diczéri azt és magánac meg tartja, ha pedig hallotta azt az értelemnélkül való, nem kedueli, és háta megé veti.

19 Az bolondnac beſélléſe ollyan, mint az az vton való tereh, az értelmeſnec pedig beſiédébe találtatic kedueſſég.

20 Az eſieſnec beſiéde kéuántatic az gyülekezetben, és minden ember eſiében véſi annac mondáſit.

21 Mint az el romlotr ház ollyan az bolondnac az bölczeſég, és az tudatlannac bölczeſége, alkolmatlan beſiéd.

22 Kaloda helyett vagyon az bolondoknac az tudomán, és ollyan néki mint iob kezénec meg kötéſe.

23 Az bolond, az neuetésben fel emeli az ő ſiauát, az bölts férfiu pedig vezteglétesſenis alig moſo-

13 og.

iuel. Mint az arany ékeſſég az ac pénec az tudomány, és mint az mmi kezében az arany perecz.

14 Az b bolondnac lába, gyors az veiendet de à tudós ember,

ber, az ſiemérmeteſſégért attól magát meg tartoztattya.

27 Tudatlanſág embernec aytón halgatni, az eſieſnec pedig nagy gyalázat.

28 Az tſáczogó embereknec aiakoc képtelen dolgokat ſiólnac, az eſieſſeknec pedig beſiédec mint egy fonttál meg mérſekeltetnec.

29 Az bolondóknac ſiáiokban vagyon az ő ſiiuec: az bölczeknec pedig az ő ſiiuekben az ő ſiáioc.

a: Az az, valamu á bolondoknac ſzivökbe vagyon ki mongyác, de az böltſeknec ſzáiok az ſzivökbe vagyon, az az ſziueknec tetſzik ki nem zeretic.

30 Mikoron átkozza az Iſtentelen az Sátánt, az önön magá lélkét átkozza.

31 Meg vndokittya az ő tulaydon lelkét az rágalmazó, és valahól iár, lakic, gyülöleges léſien.

XXII. Réſz.

Kárhoztattya az reſtſeget, ſol az magzatoknac, fiaknac vagy leányoknac ió vagy gonoſz neuelſekről. Az bolondoknac tanitásokról. Az tolvajnac tanaczu emberekről. Vtolſor hogy embernec meg kell tartani baratſyahoz való hiuſeget.

1 AZ megférteztetet köhöz haſonlitatic á reſt, és minden czúfollya az ő gyalázattyát.

2 Az ganéioc közzül, az tehen ganéyhoz haſonlitatic á reſt, mellyet valaki fel véſien, á kezét meg ſiokta kenni.

3 Szégyenére vagyon az atyának, az tudománnélkül való fiunac ſzülése, és az leánzóis, az melly illyen, gyalázatra ſiületic.

4 Az eſies leány, az ő férienec örököſe lélien: á ki pedig ſiégyenuel illeti az ő fériét, az ő ſiüleinec ſiomoruſágára czelekeſſi.

5 Attyát és fériét gyalázattal illeti az vakmerő aſſoni állat.

6 Az alkolmatlan beſiéd, ollyan mint az ſiralomban való éneklés, az oſtorozás pedig, és á dorgálás, az bölczeſségnec mindenkor alkolmas időben vadnac.

7 Az fiac kic ió életben neueltettec fel, el törlic az ő ſiüleieknec nemtelenſégeket: az fiac kic gyalázatban, és tudatlanſágban gyönyörkednec, az ő nemzetſégeknec nemeſſégét meg vndokittyác.

8 Az czerepet enyuezi öſſue, az ki tanittya á bolondot, és á mélyſégben áluuót ſerkenti fel; á ſiunyadozónac beſzéll, az ki az bolondnac beſiél: mert az beſzédet el végezuén, azt mondgya: miczoda?

9 Az halottat ſiraſſad, hogy el költ tőlle az világoſſág: vgy az bolondot ſiraſsad, hogy értelmét el veztette.

10 Gyönyörüſégesben ſiraſſad á meg hóltat, mert megnyugott.

11 Mert az bolondnac élete, nehezeb az halálnál.

12 Az halotnac ſiratáſa, heted napig való: de az bolondnac és Iſtentelennec ſiratáſa tart az ő életinec minden napiaiban.

13 Az bolondual ne ſiólly ſokat, és ne iáry az értelemnélkül valóual, mert miképpen hogy ſemmi értelem nálla ninczen, vgy minden te beſiédidet ſeminec betsülj.

14 Meg ódd magad attól, hogy meg ne bántaſſál, és az ő hituáuſá giual, meg ne vndokitaſſál.

15 Táuozzál el attól, és nyugodálmat találſi, és ſemmiképpen ne bizzad magadat az ő bolondſágára.

16 Mert az ónnál nehezeb vólna, auagy ha valami egyéb nehezeb állat vagyon ónnál.

17 Az fővényet, sót, és az nagy darab vasat, könnyeb hordozni, hogy nem az értelemnélkül való embert.

18 Az eppitésre kötéssel összue foglalatot fác, az sietnec hániatása miatt el nem bomolnac, azonképpen az esies gondolaton eppitetet siiw ember, semmi időben meg nem rötten félelem miatt.

19 Az értelmes gondolaton fundáltatott siiw, ollyan mint à sép falon az fővényes vakolás.

20 Magas helyen az szél ellenébe állattatott sövényec, semmikeppén meg nem maradnac.

21 Azonképpen az bolondnac gondolattyában való félelmes siiw, akar mi félelemnec miattais, semmiképpen meg nem maradhat.

22 Az ki az szemét dörgeli, könyvét indittya, és à ki tsiglandgya az ő siiuét, annac indulatit meg mozdittya.

23 Az ki követ hagyit à repülő állatokra, el üzi azokat: és az ki gyalázattal illetí barátttyát, fel bontya az barátságot.

24 Ha barátod ellen fegyuert vonandasi, ne essel kétségbe: mert vagyon az meg békéllésnec módgya.

25 Barátodra ha meg nitándod siádat, ne fély, mert annac el sierzésének módgya vagyon, az gyalázatnac, keuélségnec, titoknac meg jelentésének, és álnokságos ütésnec kiuülé, mert ezekért embernec baráttya el táuozic tölle.

26 Hiw légy attyádfiához az ő siégénségében, hogy örülhes az ő jó állapattyában is.

27 Az ő nyomoruságában maradgy meg ő vele, hogy örökös társ légy az ő örökségében: mert az jelen való állapatot nem kell mindenkor meg vtálni, és nem kell à bólond gazdagot becsülni.

28 Mint az tüz előtt ki mégyen az kementzének páráia, és füsti, igy az öldöklésnec előtte vadnac az siitkoc.

29 Baratomat óltalmazni nem siégyenlem, és ő előtte semiképpen el nem reytem magamat.

30 Ha én raytam ő miatta gonosi esic, valaki halandgya, meg óltalmazza magát attól.

31 O ha valaki vetne az én számra lakatot, és az én aiakimra erös peczétet, hogy el ne romolnéc hertelenséggel az én aiakaim miatt, és engemet ne veztene el az én nyeluem.

XXIII. Rész.

Könyörög Istennec, hogy az emberi tanátsoknak helyében az ő Szent lelkét adgya nékie, kinec általa meg oltalmaztassec minden gonosz resti indulatoktul. Az vrán kárhoztattya az eskűuest és az paráznasagot.

1 WRAM attyám, és az én teljes életemnec WRa, ne hadgy engemet ezeknec tanáczokra, és el ne hadgy engemet ezec között esnem.

2 Kiczoda dorgálná meg az én gondolatomat? és az én siiuembe bölcseségnec tudományát ki adna? hogy az én tudatlanságimnac ne kedueznének, és el ne halgatnác azoknac bűneit.

3 Hogy

3 Hogy ne ſokaſúllyanac meg az én téuelgéſim, és ne böüölkedgyenec az én bűneim, nyomorúſágimra, annac okaért el veſſíec az én ellenſégim előtt, és örüllyön én raytam az én ellenſégem, kiknec reménſégec táuól vagyon az te irgalmaſſágodtól.

4 Attyám, Uram és én életemnec Iſtene, keuélſéged ne adgy én nékem, és az engedetlen elmét mindenkor el táuoztaſd à te ſiólgaidtál.

5 Az hiában való reménſégeket, és kéuánſágokat fordits el én tőlem, és tartoztaſd meg azt mindenkor, az ki akar te néked ſiólgálni. Ne foglallyon el engemet az haſnac, és az más ember feleſégéuél való háláſnac kéuánſága, és ſiemtelen gondolatra ne adgy engemet te ſiolgádat.

6 Halgaſſátoc, fiaim, az igaz mondó ſiáynac tanitáſát; mellyet az ki meg tart, meg nem fogattatic az ő beſiédiuel.

7 Az ő eztelenſégiben meg fogattatic az bűnös: az ſiitkozodó és az keuély meg botránkoznac ezekben.

8 Az eskűuéſre ne ſioktaſſad à te ſiádat, és à te eskűuéſedbē ſient Iſtent neuezni gyakorta ne ſiokiad.

9 Mert miképpen az ſiólga nem keues kékeket hordoz, az mellyet gyakorta ſioktanac bűntetni, vgy à ki eskűſiic és az Iſtent mindenkor neuezi, az bűntől tizta nem léſien.

10 Az férfiu ki ſokat eskűſiic, tellyes hamiſſágual, és el nem táuozic annac házától az oſtor.

11 Mikor valamiben vétkezic az ember, az ő bűnét ő hordozza, mellyet ha meg nem eſmér, meg kettőzteti azt, Ha vakmerő képpen eskeſiikis valaki, ártatlan nem léſien.

12 Mert meg tellyeſedic az ő háza bűntetéſeckel.

13 Es ez illyennec beſiéde környűl vérctett halálual, nem találtatic ez az lácóbnac örökſége közt.

14 Mert az Iſtén féléktől ezec mind táuól vadnac, az kic az bűnökben nem keueréднec.

15 Az mértékletlen eskűuéſre ne ſioktaſſad ſiáiadat? mert abból gonoſi dolgoc támadnac.

16 Emlekezzél meg az te atyádról, és anyádról, mikor az feiedelmec között ülſi.

17 Hogy teis el ne feleyteſſel azoc előtt, és az te ſiokáſoddal meg öztöueredgyel: mert akarnad ha nem ſiülettettel vólna, és à te ſiületéſednec napiát átkozod.

18 Az ſiidalmas beſiédekre ſiokott ember, minden ő napiaibanis ſemiképpen meg nem tanúl.

19 Két rendbéli emberec neuelic az bűnt, és az harmadic, haragot ſierez boſi ſiuſágra fel geriedet elméuel.

20 Az mint az égő tűz, ki meg nem aluſſic, mig meg nem emésztenc.

21 Az parázna ember ki vétkezic az ő maga teſtében, ki meg nem ſűnic mig az tűzet fel nem gyuyttya.

22 Az parázna embernec minden

den étec gyönyörüſéges, ſemmiképpen meg nem ſiſünic mig meg nem hal.

23 Az ő agyás házából ki ménő ember, ki igy gondolkodic magaban, kiczoda lát engemet?

24 Setétſég vagyon környülem, és az faloc fedeznec bę engemet, és ſenki nem lát engemet, mit félnéc? az én bűneimről ſemmiképpen meg nem emlekezic az magaſſágban lakó.

25 Ki fél czac az embereknec ſiemektől, mint ha nem tudná, hogy az magaſſágban való Iſtennec ſiemei ezerſzer fényesbec az fényes napnál.

26 Mellyec nézic az embereknec minden útokat, és ſiintén az el titkolt dolgokatis láttyác.

27 Kinel minec előtte ezec teremtetnénec, tudua valánac mindenec, haſonlatos képpen minec utánna teremtettec, által lát mindeneket.

28 Ez illyen az városnac útzáin meg büntettetic, és az hól nem vélné meg fogattatic.

29 Haſonlatos képpen az aſſiſioni állatis, melly el hadgya az ő férjét és áki örökösöket fogad máſtól.

30 Mert elősier nem engedet az Iſten törvényénec, és másodsier az ő férie ellen vétkezett, harmadsier paráznaſággal paráználkodot, és más férhutól ſziilt hakat.

31 Ez az gyülekezetben elő hozattatic, és ennec gyermekin bün tetés eſic.

32 Nem teriednec el ez féléknec fiainac gyökerec, és ezeknec ágai nem teremtnec gyömölczet.

33 Atkozáſra hadgya az ő emlekezetit, és ennec gyalázattya el nem törültetic.

34 Ecképpen meg eſméric az kic meg maradandnac, hogy ſemmi job ninczen az WRnac félelménél, és ſemmi gyönjörüſégesb ninczen ennél, az ki figyelmézic az WRnac paranczolattyára.

35 Nagy dicziőſég, követni az Iſtent, és életnec hoſſziſága vagyon ebben, ha ő tőle kegyelembe vétetel.

XXIIII. Réſz.

Ez Capurba ſól az bőlts az bőltſeſségnec nagy méltoſágáról, melly nem teremtetett hanem az Atryanac őrőckę való bőltſeſség, mellyről az Salomnis ſól. Prou. 8.

1 AZ bőlczeſég ő maga diczéri magát, és az ő népe között diczekedic. Proverb. 8.

2 Az Iſtennec gyülekezetiben megnittya az ő ſiáját, és az ő hatalma előtt ditſekedic, monduán.

3 En az felſéges Iſtennec ſiájából ſiármaztam, ki minden teremtet állatnac előtte ſziülettem.

4 En teremtettem az Eegen az el fáradhatatlan világoſſágot, és mint egy felhőuel bę fedeztem az földet.

5 Ennékem az magas hellyekben vólt ſátorom, és királı ſiękem vólt az felſegnec oſzlopában.

6 Az Eegeknec temérdegſégét czac én kerültem meg, és az tengereknec mélſégét el járcam.

7 Az tengernec habiáual, az egéſi földdel, minden népekuel és nemzetſéggel én birtam.

8 Es mind ezeknél kereſtem nyugodalmat, hogy valakinec örökſégében laknám.

9 Ac-

9 Ackoron parantsolá én nékem az mindeneknec teremtöie, és az ki teremtet engemet, meg nyugotá az én sátoromat, monduán.

10 Iácób nemzetsége közt vonnyad fel az te sátorodat, és örökös légy Ieruſálemben.

11 Az idöc elött, kezdettül fogua teremtet engémet, és öröcké meg nem sünöm, az Szent sátorban ö elötte szolgáltam.

12, Es igy Sionban meg erösitettem, hasonlatos képppen az meg sienteltetet városban hagyot nyugodnom, és Ieruſálemben vagyon az én hatalmam.

13 Annac okaert meg gyökeresztem az meg diczöitetett nép között, az WRnac örökſégének (részében.)

14 Mint az Libanus hegyén való Cedrus fa, fel magaztaltattam és mint az Hermon hegyén való Cyprus fa.

15 Mint az viz parton való pálma fáe, fel magaztaltattam, és mint az Ierichonac Rósainac palánti.

16 Mint az ékes olayfa az szép mezön, és mint az iegenye fa az vikezböl, ácképpen fel nöttem.

17 Mint az Cynamomum, és az drága illatu Balsamum, jó illatú vóltam.

18 Mint az Galbanum, az Onyx, és Myrrhanac kenete, és à Tömiénnec füsti az sátorban.

19 En mint az Terpentinánac fáia ki terieztettem az én ágaimat, diczöſégesec éskedueſec az én ágaim.

20 En mint az törmö siölö tö boczáttam ió illatot, és az én virágim teremnec diczéretes és gazdag gyümölczet.

21 En annya vagyoc az ió ſeretetnec, az Isteni félelemnec, eſmeretnec, és az ſient reménſegnec.

22 Mellyeket közlöc minden én fiaimual hogy mindenkor azockal legyenec, az kiket ád Isten nékem.

23 Járullyatoc én hozzám az kic kéuántoc engemet, és az én gyümölczimmel mellyeket termec tellyeſedgyetec meg.

24 Mert az én emlekezetem édesb az méznél, és az én örökſégem az lépes méznél.

25 Az kic éſnec engemet, annál inkáb ehecznec engemet, és az kic iſnac engemet, annál inkáb ſomjuhoznac engemet.

26 Az ki halgat engemet, ſoha meg nem ſiégyenül; és à kic gyakorlanac engemet, el nem téuelednec.

27 Mind ezeket mondgya az felſéges Isten frigyénec könyue.

27 Es az töruény mellyet paranczolt mi nekünc Moſes, az Iácobnac gyülekezetiben örökſégül: meg ne fogyátkozzatoc, hogy erölſec ne lennétec az WRban: Hogy öis meg erösiczen titeket, ragazkodgyatoc ö hozzáia: Az mindenható WR egyedül Isten, és nintſen több ö kiuöle meg tartó.

29 Ki bé tölt mindeneket mint az Phiſon folyó víz böliſeſégével, és mint az meg áradott Tigris az wy gabonánac ideién.

30 ki

30 Ki bę tőlt mint az Euphrates, értelemmel, és mint az Iordán vize, melly aratásnac ideién az földet meg neduesiti.

31 Ki meg mutattya mint az világosságot az siép tudománt, és mint az Geon, szüretnec ideién.

32 Nem tudta ezt meg tökélletesen az első, hasonlatos képpen az vtólso nem ment annac végére.

33 Mert az tengernél bőuségesb annac értelme, és az ő tanácza az mélségnél nagyob.

34 En böltseség ollyan vagyoc mint az folyó vizből ki siegett folyás.

35 Es mint az föld alatt való czatornác, vgy mentem Paraditsomba:

36 Mondéc, meg öntözöm az én siép kertemet, és aton kertemnec tábláit meg résiegitem vízzel.

37 Es imé énnékem az árokból lőn folyó vizem, és az én folyó vizemből lőn énnékem tenger.

38 Mert az tudománt mint az reggeli időt meg világositom, és meg mutatom azt nagy hosiisú ideig.

39 Mert az tudománt iőuendőlésre ki öntöm, mellyet hagyoc őrőc nemzetségekre.

40 Im látryátoc hogy én nem czac magamnac munkalkottam, hanem mind azoknac valakic keresic azt.

XXV. Rész.

Szol az három dolgokrol mellyec kedueskecke teszic az embert mind Isten elő, es mind ember előtt. Az vtán az három gyülölségés dolgokrol. Az vén emberner böltseségeről. Az kilencz boldogságos állapatrol. Neuezet szerint az Isteni félelemről. Vtolsor sol az gonosz allomallarokrol.

1 HAarom dologgal löttem siép, és ékessé neuekedtem az WR előtt és emberec előtt.

2 Attyafiaknac egyenességekuel, közöl valóknac barátságockal, ferfiuual és asiszoni állattal, kic egy más között ióI alkosinac.

3 Három fele embereket gyülöl pedig az én lelkem, és igen haragsiom azoknac életekre.

4 Szegén keuélt, és gazdag hazugot, és vén paráznát, kiben keués értelem vagyon.

5 Az te ifiuságodban ha semmit nem gyüytöttél, miképpen találod azt meg az te vénségedben.

6 Az vén embernec melly ékes az itélet: és az véneknec az bölts tanácznac tudása?

7 O melly ékes az véneknec böltzeségec, és à diczéreteseknec tudományoc és tanátsoc.

8 Az véneknec Coronáioc soc dolgoknac meg probálása, és azoknac ditsekedésec az Wrnac félelme.

9 Kilencz gondolatokat mondottam, az én elmemben bódogoknac lenni, és az tizedikét kimondom az én nyeluemuel.

10 Az ő gyermekin őruendőző ember bódog, és az ki életiben láttya ellenséginec romlását.

11 Bódog az ki lakic elsies feleséggel, és az ki nyeluéuel meg nem tántorodic, és az ki nálánál meltatlanb embernec nem siólgál.

12 Bó-

12 Bódog az ki nyerhetet eſieſſéget, és à ki azt beſiélli az halgatóknac fülekbe.

13 Melly igen nagy az ki nyert, bölczeſéget; de ſenki ninczaz ki meg haladnáaz Iſten-félőt.

14 Az WRnac ſiereteti pedig mindeneket fellül halad világoſſággal.

15 Az ki meg tartya azt, kihöz haſonlitathatnéc.

16 Az WRnac félelme kezdeti az ö ſieretetinec, à höt pedig kezdeti az ö vęſe való éggyesüléſnec.

17 Nagy ſeb, az embernec ſiuénec ſebe: és nagy gonoſſág, az aſſioni állat gonoſſága.

18 Minden veréſt el türöc, czac az ſiiwnec verélét nem. És minden gonoſſágot, czac az aſſioni állatét nem.

19 Es minden erö tételt, czac hogy az én gyülölömnec erö tételét nem. Minden boſſuú álláſt, czac ellenſégemét nem.

20 Fö nintſen ártálmasb à kigyónac feiénél, vgy ninczen veſedelmesb ellenſégnec haragiánál.

21 Inkáb akarnéc lakozni oroſlánual, és Sárkaſual, hogy nem mint lakozni az gonoſi aſſioni állattal.

22 Az aſſioni állatnac gonoſſága el változtattya az ö ortzáiát, és annac ortzáiát meg feketiti, hogy legyen ollyan mint az nöſtény medue.

23 Az ö attyafiai között ha le ülisañac férie, még akarattya ellenis foházkodic az ö gonoſi feleſégén

24 Minden fele gonoſſág kutſin az aſſioni állatnac gonoſſágához képeſt, az gonoſi embereknec iuſſon az ollyan.

25 Mint az föuényes halomra való fel ménés az vén ember lábánac, ollyan az czátſogó aſſioni állat, az ö alázatos WRánac.

26 Ne ütközzél az aſzoni állatnac ſiépſégében, és aſſioni állatot ne kéuánj gjöniörüſégnec okaért.

27 Haragos, ſiemtelen, és ſiidalmatos az ollyan aſſioni állat, melly az ö WRát táplállya.

28 Alázatos ſiiuet, és ſiomorú ortzát, és ſiiwnec faydalmát ſierzi az gonoſz aſſzoni állat.

29 Reſt kezeket, és lankadt lábakat ſierez az ollyan, melly nem vigaztallya az ö fériét bánattyában.

30 Az aſzſzoni állattól vagyon az bünnec kezdeti, és az által halunc mi mindnyáián meg.

31 Ne hadgyad az te vizedet ki folni, ſe az gonoſz aſzſzoni állatnac, futarozálra való ſzabadlágot ne adgy.

32 Ha nem iár az te akaratod ſzerint.

33 Az te teſtedtöl ſzakazd el ötet adgy néki el válaſnac leuelét, és boczáſd el ötet.

a: Az az, elétte iar az ö wrának es rayta biroſkodnak vesſen.

Geneſ. 3.

b. Az az, el válaſztói való bizonſág leuelet.

XXVI. Réſz.

Szol ez Capuban az iö aſſioni állatnac haſznairol es az gonoſz aſſioni állatnac ártalmairol Es meg tanit minemodon kellyen embernec neuelni az ö leánit.

1 AZ iö aſzſzoni állatnac bódog az ö férie, és az ö napiainac ſzáma kettös.

2 Az erös aſzſzoni állat vidámſágot ſzerez az ö fériénec, és añac

életinec eztendeiét bę tölti ió ſierenczéuel.

13 Az ió aſſoni állat, ió réſz, az Iſten félőnec réſziül adattatic ez.

14 Mert akar gazdag, akar ſegéń légyen ez illyen, ezendeſ elméuel vagyon az Wrhoz, és minden időben vidám ortzáual léuén, őruendez.

15 Három dologtól rőtteg az én ſiuem, es az negyediknec rekintetiből is félec.

16 Varos ellen való árultatástól és az kőlségnec hatalmaſtatol.

17 Es az rágalmazástól, mindezec az halálnal nehezebbec.

18 Deterhesb az biwnec, és ſiralmasb, az melly aſſioni allat más aſſioni állattól féli Wrát.

19 Es az nyelwnec oltora, melly mindenekhez ſiót nyúyt.

20 Az ökreknec meg tágult igaioknac nyughatatlan ſigához hasonlatos az gonosz aſſioni állat, az kinec illyen feleſége vagyon, ollyan mint az ki à merges Scorpiot fogia meg.

21 Nagy ártalom az réſzeges aſſioni állat, és à bolgatag igeo meg háborittya az embernec elméiét, úgy mint ki az ő rútſágát nem fedezi el.

22 Az aſſioni állatnac ſiemtelenſége az ő keuély ſiemeiben és ſzömüdkiben meg tettezic.

23 Szemtelen leányodat erőſſen őrizzed, hogy ha magánac ſiabadſágot veiend, ne éllyen az ő kedueſſerint.

24 Az ſzemérmeteſſégnélkül való ſzemére reá vigyázz, és ne tſudálkozzál rayta, ha te ellened vétkezic.

25 Miképpen az úton járó ſomiu, meg nittya ſzáiát, ha kút főre találkozic, és minden közel való vizből iſzic: úgy minden sőuén alatt le űl (az ſzemtelen leánzó,) és az nyil ellen meg nittya az ő tegzét.

26 Az aſſoni állatnac édes beſſéde, gyönyörködteti az ő fériét, és annac czontait meg hizlállya az ő tudománya.

27 Iſtennec aiándéka az veztegletes és ió akaró aſſioni állat: és ſemmi nemzen az min annac bőlts elméie el váltathatnéc.

28 Fő kedueſſég az ſiemérmetes és biwaſſioni állat.

29 Es ſemmi drága arú nemzen, melly ollyan beczülletes vólna, mint ennec mértékletes elméie.

30 Minémő az Wrnac az magaſſágban fel támadott fényes napia, ollyan az ió aſſioni állatnac ſzépſége, az ő házának ékeſſége között.

31 Minémőc az ſient gyertya tartóban fénlő ſzüédnekec, ollyan ennec ábrazatiának ſzépſége az ő meg állapodot ideiében.

32 Minémő az ezüſt fundamentumban állattatot arany oſlopoc, ollyanoc ennec ſzép lábai az tökélletes ſiuel egybe.

33 Fiam, az te idődnec virágát tarts meg éppen, és ne add idegeneknec az te erődet.

34 Minec vánna minden mezőc között termő örökſéget kereſtel

reſtél, hints el az te magodat, bizuán az te ió nemedhöz.

25 Igy meg maraduán à te fiaid, és nagy bátorſággal az nemes elmét meg tartuán fel neuekednec.

26 Az parázna aſſzoni állat, haſonlónac iréltetic az diſnohoz, az ki pedig engedelmes, haláltól óltalmazó torony az ö Wrának.

27 Az Iſtentelen aſſzoni állat, az gonoſi embernec réſziül adattatic, az kegyes pedig adatic az Iſten félönec.

28 Az ſiemérmeſſégnélkül való aſſzoni állat, gyalázatot támaszt féríére, az tiztelléges leánzó pedig az ö Wrát beczülli.

29 Az ſemtelen aſzſzoni állat mint az ebollyannac tartatic, az kiben pedig ſzemérmetelſség vagyon féli az WRat.

30 Az melly aſzſzoni állat tiztteli az ö Wrát, mindeneknél böltsnec tartatic, az ki pedig nem tiztteli azt, mindenektöl Iſtentelennec elmértetic.

31 Az czátſogó és kialtó aſzſzoni állat tekintetes, az ellenſégnec el üzéſére alkolmatos.

32 Es minden embernec elméie, melly ezekhöz haſonlatos, mint az hadi háboruſág között laknéc.

33 Két okért bánkodic az én ſiuemtés az harmadikon igen haragſiom.

34 Ha à hadakozó ferfiu ſükſég miatt meg fogyátkozic, és à böltsemberec ha el vettetuén ſemminec tartatnac.

35 Es ha valaki meg ter az igaſſágról az bünre, kiröl azt rendelte az WR, hogy meg öletteſſéc fegyuerrel.

36 Az kalmár alig mentheti meg magát à bünttöl, és bünelkül ninczen az Complár.

XXVII. Réſz.

Arra tanit elöſör hogy embernec nehéz az fegyenſéget rolaſi venni és meg gazdagulni igazán. Az után azt mongya meg, hogy az embert az ö beſedében elmértetic meg, fol azért az után az Iſten félöknec es az bolondoknac beſedökröl. Vtolſor fol az tirkoknac ki jelentéſsénec artalmaſſágarol

1 AZ ſiegénſégnec miatta ſokan vétkeztenec, és az ki akar gazdagſágot, az ö ſiemét el fordittya az igaztól.

2 Mint az kö falba veretett ſieg, Azonképpen az adás és vétel között ſiorongattatic az bün miatt az ember.

3 Az ki meg nem tartya ſiorgalmatoſon az Wrnac félelmét, ennéc háza hamar fel fordúl.

4 Miképpen az roſtálás után, az roſtában meg marad az ſieny: azonképpen az ember elméiénec vndokſága az beſiédben.

5 Az fazékaſnac edénit az katlan probállya meg, az ember pedig az ö beſiédéuel probáltatic meg.

6 Az termö fáual való daykalodáſa meg mutattya annac gyümölcſe: azonképpen az embernec ſiuében való gondolatnac ki mondáſa.

7 Beſiédinec ki mondáſa előtt ſenkit ne ditſéry, mert az emberec arról kéſértetnec meg.

8 Ha köueted az igazat, meg találod azt, és fel öltözöd azt, mint az diczöſégnec köntöſét.

9 Az repüllő állatoc, hozzáioc hasonlatosokhoz térnec, az igasság pedig azokhoz tér, az kic tisztelic őtet.

10 Mint az orsláń leseskedic az vadac után, hasonlatos képpen az bűn azoc után, kic czelekesnic az gonosságot.

11 Az Isten félőnec beszélléséből mindenkor bölcseséggel vagyon: à bolond pedig változic az hóldnac természeti szerint.

12 Ha à balgatagoc közzé akarsi menni, essedbe vegyed az időt, az esmésec között pedig sünetlen forogg.

13 Az bolondóknac beszélléséc meg bántanac: és azoknac neuetésekbe hituán gyönyörüség vagyon.

14 Az gyakorta eskűuőnec beszéde az hay szálat fel állattya, és ezeknec feddésec czelekedic hogy fülőnket be dugiuc.

15 Vért ont az kenéllyeknec hartzoc, és azoknac sidogatásoc nehéz hallásra.

16 Az ki megielenti az titkot, el vezti tökélletességét, és semmiképpen sziue szerint való barátot nem talál.

17 Ió akarattal légy barátodhoz, és hiw légy ő hozáia.

18 Hogy ha ki ielentended az ő titkait, semmi módon ne kösuessed őtet az után.

19 Mert miképpen el vezti ember az ő ellenségét, azonképpen el veztheti barátty átis.

20 Es miképpen az repüllő állatot kezedből ki botsátod: úgy baráztodat el boczátod, mellyet semmi vadasiással meg nem találsi.

21 Ne üzzed őtet: mert messzie állott, és mint az vad * keczke az tőörből el ment. * Vagy az őz.

22 Mert az sebet be köthetic, és à szitokról vagyon meg békéllés.

23 De az ki az titkokat meg ielentette, el veztette hiwségét.

24 Az ki szemével hunyorgat gonosra igyekezic: és az ki tudgya azt, meg vonsza magát attól.

25 Iólleher az te szemed előtt édesiti az ő beszédét, és az te beszédiden czudálkozic: de az után meg fordittya az ő beszédét, és az te beszédidet gyülölségessé téssi.

26 Felőtte igen soc dolgokat gyülölöc, de semmit úgy nem mint ez illyent, és meg az Wris gyülöli azt.

27 Az ki az köuet fel hagyittya, az ő feiére hagyittya: úgy az álnoc vereség meg szélesziti à sebet.

28 Az ki áss vermet, abba esic.

29 Es az ki meg veti az tőőrt, meg fogattatic abban.

30 Az gónosi téuőre köuetkőznec gonosioc, iólleher nem tudgja honnét iőjőnec azoc ő reáia.

31 Czúfolás, és gyalázat, köueti az kenélyeket, és az bosszu állás, mint az orosláń leseskedic ő vtánnoc.

32 Tőörrel fogattatnac meg, az kic örülnec az Isten félőnec romlásokon, és meg eméztic őket haláloc előtt, az faydalom, ellenkezés, harag, és minden vtálatos dolog: mondom hogy ez fele bűnős ember birattatic ezektől.

28. Résí

XXVIII. Rész.

Inti a megbantatott személyeket hogy az ő felebaratyoknac kic őket megbántották megbocsássanac, meg gondoluan az Istennec ő hozzaio valo kegyelmességet. Az vtan megmondgya mi modon tauoztathattya el ember az ő felebaratyaual valo egyebe vetęsségét, tudni illik ha az bekedbe valo versengést el tauoztattya. Annac vtanna fel az embernec nyeluenec gonosz gáról.

1 AZ bosszu állóra, bosszu állás iő az Wrtól, ki annac az ő bűnét szorgalmatoson meg tartya.

2 Botsáss meg bosszuság tételét fele barátodnac, és ackoron tenékedis könyörgőnec meg boczáttatnac az te bűneid.

3 Auagy illiké hogy éggyic ember à másic ellen tarson haragot, és az Wrtól kérien gyogyulást.

4 Es ő hozzád hasonló emberuel ne czelekedgyéc irgalmasságot, és az ő bűneiért könyörögien?

5 Holott ő test iséuén haragot tart, vallyons kitsoda tisztittya meg az ő bűneit?

6 Emlekezzél meg halálodról, és szűnnyél meg az harag tartástól.

7 Es az haragot ne gyakorlyad fele barátoddal, romlásodra és veszedelmedre, de az parantsolatokban meg maradgy.

8 Meg emlekezzél az parantsolatokról, és nehezséget ne tarts fele barátodra.

9 Emlekezzél meg Istennec frigyéről, és vtáld meg barátodnac tudatlanságából ellened való dolgát.

10 Táuozzál el az versengéstől, és megkisszebbited az bűnt: mert az haragos ember felgyuyttya az hartzot.

11 Az bűnös ember barátit megháborittya, és à békeségesec közzé patuart boczát.

12 Az minęmő à tűznec fáia, úgy gerjed meg: à minęmő az hartz, úgy öregbül annac tűze: az mint vagyon embernec ereie, úgy annac dihősséghez: és à menire vagyon embernec gazdagsága, annira neuekedic haragia.

13 Az gyors versengés felgeriezti az tűzet, de az gyors hartz, kiontya az vért.

14 Ha fuuandasi az szikrára, meglobban: ha pedig arra reá pökendesi, megalusic: mind à kettő pedig az te szádbol mégyen ki.

15 Az fondorlót és két nyeluőt gyűlöllyétec, mert soc békeségben léuőket el veztettenec.

16 A két nyeluő sokákat megháboritot, és el széleztette azokat: ggyic nemzetség közzül másic közzé.

17 Es keritet városokat el veztett, és feiedelmeknec házokat el rontatta.

18 A kettős nyelw, erős asszionállatokat el veztett, és meg foztotta azokat az ő munkáioktól.

19 Az ki halgattya azt, semmiképpen nyugodalmat nem talál, sem nem lakic czendességgel.

20 Az ostornac czapása kéket szerez; de à nyelwnec tspáasa megrontya az czontotis.

21 Sokan estenec el fegjuer miatt, de nem ollyan sokan mint kic az nyelw miatt el veztenec.

22 Bódog az ki meg óltalmazhatta magát attól, és az ki meg nem kéſértetett annac dihösſégét.
23 Aki nem vonta añac igáiát, és annac köteléuel meg nem kötöztetett.
24 Mert ennec igáia vaſs iga, és ennec kötelei ęrtz kötelec.
25 Gonoſi halál, az melly léſien attól, és az koporſó iob annál.
26 Es az hiueken nem wralkodic, és annac lángiáual meg nem égnec.
27 Az kic el hadgyác az WRat, abban eſnec: és az ö ellenec fel gyulad, és ſoha meg nem aluſsic: ö reáioc boczáttatic, mint az oroſsiláń, es mint az nöſtén pardutz meg öli öket.
28 Erösſits meg környül az te ioſságodat töuiſſel: De à te ſiáiadnac czinály aytókat, és retezeket.
29 Azt e ezüſtödet és aranyadat bę köſſed, de az te beſsédednec czinály mértéket, és az te ſiáiádnac czinály aytót és retezt.
30 Es figyelmezzel reáhogy valamiképpen meg ne tántorodgyál azoc miatt, hogy el ne eſſél az leſeskedö elött.

XXIX. Réſz.

Int ez Capurba az kölcſön adaſra, és hogy az mit az ember máſtol kölcſön vött, azt ſelebarátyának hala adaſſal meg adgya. Maſodſor ſol az kezeſség dolgarol, és ſidalmazza azokat kic á kézeſeket benne hadgyác á kezeſſégben. Vtolſor meg mongya azoknac nyomorult allapatyokat, az kic más ember házaban ſellyęrül laknac.

1 AZ ki gyakorlya az irgalmaſſágot, költsönt ád barátyának, és az ki el tökéllette hogy azzal iól tégyen marháiából, meg tartya az paranczolatot.
2 Kölczen adgy hozzád valónac az mikor ö ſzükölködik, és elmét add meg attyádfiának ideiekor, az mit ö töle vöttél.
3 Alhatatos légyen az te beſséded, és légy hiw ö hozzá, ęcképpen minden idöben az mi kel te néked meg nyered.
4 Sokan mint egy talált marhánac véltéc az kölczönt: és meg bántottác azokat, az kic öket meg ſegitettéc.
5 Vagyon olly ki mig az kölczönt véſſi, czókollya annac kezét, és barátyának pénzeiért alázatoſon ſiól.
6 Az meg fizetéſnec ideién pedig halogattya az napot: menti reſtſégét, és vęt az idöre.
7 Hogy ha meg fizethetneis, alig viſsi meg felét, és vgy tartya azt az adoſſagot, mint ha találta vólna.[a]
8 Ha pedig vgy nem tartyais, ha meg foztya azt az ö pénzétül, és oknélkül ellenſégéué teiendi azt.
9 Atkozodáſſal, és ſiidogatáſſal fizet néki: à tiztelség helyébe gyalázattal fizet ö néki.
10 Sokan annac okaért ez gonoſſágért iſsiſionyodnac az embertül, és marháioktól való meg foztáſtól félnec.
11 De mind az által az nyomorult attyádfiához hoſsſu türö légy, és az irgalmas ió tétemeńt ne vond meg ö töle.

[a] Az az vgy tartya mint ha iól tenne azzal az kitöl ez io tetemet vötte.

12 Az

12 Az paranczolatért légy segitségül az siegénnec, és az ő siükségében el ne hadgyad.

13 El vesiesd az ezüstöt barátodért; és attyádfiaért, és el ne röyts azt kő alá, vesiedelemre.

14 Tedd el az te kénczed az Istennec paranczolattya sierint, melly hasinosb lésien te néked az aránnál.

15 Rekezd bé az irgalmas ió tétemént az te taar házadba, és az tégedet minden nyomoruságidból ki visen.

16 Az erös paisnál, és vastag kopiánál, ellenségtöl inkáb meg óltalmaz tégedet.

17 Az iámbor ember kezes lésién másért, de az ki az siemérmet le vetette, az benne hadgya.

18 Az kezesnec ió tétemenyéről el ne feletkezzél, mert az ő lelkét vetette te érötted.

19 Az ió kezesség alatt való ió tétemént el vezti à gonosi ember.

20 Minec vtánna kezest vetett az gonosi ember el fút, az háládatlan ember, elméiében el hadgya azt, és az ki ötet meg siabaditotta.

(Vagy elmében immár hagyta.)

21 Az kezesség, soc iól tévöket el veztett, és meg forgatta öket, mint az tengernec habiai.

22 Hatalmas férfiakat ki vetett házokból, kic búdostanac idegen nemzetec közt.

23 Az WRnac parantsolattyánac rontóia, az kezességben esic: és az ki más ember dólgainac véghöz vitelébe egyeliti magát, soc perbe keueri magát.

24 Tápláld fel barátodat értéked sierint, és siorgalmatosan el táuoztasd, hogy magadat vesedelembe ne eyczed.

25 Az emberi életnec fö táplálása, az víz és kenyér, ruházat és ház, ki az nyomorúlt erötlen állapatot bé fedezi.

36 Iob az siegénnec élete az gerendás házban, hogy nem mint az fényes, friss lakás, más ember marháiából.

27 Az kitsinnel úgy elegedgyel meg, mint az naggyal, hogy az te nagy fényes házadat ne vesséc siemedre.

28 Nyomorult élet egy háztól máshoz gyakorta költözni, mert az hól sellér vagy, nem mered meg nitni siáiádatis.

29 Szálláſra fagadſi, és enniec adſi hálá adatlan embereknec, és annac felötte illyen keserü siókat hallaſi.

30 Halláde, iözte sellér, vesd meg az aztalt, és ha valamid vagyon, adgy ennem.

31 Meny ki sellér ez diczéretes ember elött: kell énnékem à ház: ez én attyámfia ide iött siálláſra.

32 Nehezec ezec az esies embernec, à házért való siemre hányás és az vsoráſnac gyalázattya.

XXX. Rész.

Megtanit ez Caputba minet kellyen embernec az ő fiat tanitani. Az vtan fol az ió egességnec alándokairol az fösugny emberről. Vrolsor inc vtdám sietre.

1 AZ ki siereti az ő fiát, gyakorta ostorozza azt, hogy örüllyön azon végezetre.

2 Az ki tanittya az ő fiát, örül jöuendőbe azon, és az iámboroc között azzal diczekedic.

3 Az ki tanittya fiát, az ő ellenséginec irégységeket öregbiti, és baráti előtt azon vigadozni fog.

4 Ennec attya ha meg halis, ollyan mind az által mint ha meg nem hólt vólna: mert hozzáia hasonlót hagyott vtanna:

5 Az kit éltében latuán, örült annac: halálakoris nem bánkodic.

6 Mert ellensége ellen hagyott bosszú álót, és az ki barátinac meg fizessen.

7 Az ki vakarót fog az ő fiához, bé kötözi annac sebet, noha annac minden kiáltására meg háborodic az ő gyomra.

8 Az engedetlen fiu ollyan lésen mint az dolgozó, és az magának hagyatott fiu, habahuria lésen.

9 Kerségellyed fiadat, és megrőttrat végre tégedet; rattzodgyál vele és megsiomorit tégedet.

10 Ne czufolkodgyál ő vele, hogy ne illettessél banattal, hogy végezetre foguidat ne czikorgassad érőtte.

11 Ne adgy néki siab. diágot ifiuságában, és az ő vétkének ne engedgy.

12 Hayts meg az ő nyakát ifiuságában, és öztönözd az ő óldalát mig gyermec; hogy ne találm meg kemenyeduén ne légyen te néked engedetlen, és faydalmára légyen az te lelkednec.

13 Tanitsad az te fiadat, és abban munkálkodgyál, hogy végezetre meg ne bántassál annac vndoc állapatty áual.

14 Iob az egésséges siegén, és termésietiben épp, az testében meg sanyargattatot gazdagnál.

15 Az egesség, és az ió termet, minden arannál iob, és az vastag test, nagy temérdeg gazdagságoknál.

16 Ninczen olly gazdagság, ki iob vólna az testnec egésségénél, és ninczen örőm ki meg hallodna az siiwnec örömét.

17 Iob az halál hogy nem mint az keserű élet, auagy az hosszu betegeskedés.

18 Az bé fogott siáinál rekedett jóc, ollyanoc mint az koporsónal le rakatott étkec.a

19 Mit használ az égő áldozat az baluánnac? mert sem ésii, sem siagollya; ollyan az á kit üldöz az WR.

20 Láttya siemeiuel, és foházkodic, mint az melly herélt ember ölelgeti az siüzet, és foházkodic.

21 b Ne add az bánatnac az te elmédet, és ne fonnyazd magadat az te tanáczoddal.

22 Az siiwnec vigasságа, az embernec élete, és az öruendezés meg hosszabbittya embernec napiait.

23 Szeressed az te lelkedet, és vigaztald siiuedet, és az siomoruságot táuól állasd tőled.

24 Mert sokákat veztett el, és ölt meg az siomorúság.

a: Az ez-az fősuén embereknec jzinte annit hasznal az ő gazdag sagor, mint az baluannac az áldozatoc, és az herelt embernec a szűznec ölelgetése, és az holt embernec előtt le rakatott étkec.

b: Az banat, harag, és tringyseg, meg rőuidetic az embernec életét.

25 Az

. 25 Az irégyſég és harag meg kiſſebbitic à napokat, és idö elött vénſéget hoz az ſorgalmatoſſág.
36 Az ió állapatú és vidám ſiuv az aztalnál czac az ételre viſel gondot:

XXXI. Réſz.

Azt mongya meg, hogy nem ió az gazdagſágnac gyüytéſ ben az felöttreb való ſorgalmatoſſág, mert az embert meg ronnya. Az arannakis felöttreb való ſerelmes nem ió, mert igen veſedelmes. Mindenben azért az mértekleteſſeg ió.

1 AZ gazdagſágért való vigyázáſoc meg epeztic az teſtet, és azoc felöl való gond, el véſi az álmot.
2 Az vigyázó ſiorgalmatoſſág kéuán aluuáſt, és nagy beteglöget el veſien az álom.
3 Fárad az gazdag az pénznec gyüytéſében, és nyugodalmában meg telic az ö gyönyörüſégéuel.
4 Fárad az ſiegén ételénec ſiükſége miatt, de ha nyugſiic ſiükölködö léſien.
5 Aki felöttéb ſiereti az aranyat, nem léſien igaz: és az ki üzi az romláſt, ez illyen meg tellyeſedic azzal.
6 Sokan veſitec el az aranyért, és ſiemec elött való kéſi veſiedelmec vóltanac.
7 Az kic az arannac áldoznac, [a] azoknac áldozattyoc botránkozáſnac tökeie, és minden eztelen meg fogattatic azzal.
8 Bódog az gazdag az ki vétek nélköl találtatic, és az ki nem ſiomiuhozza az aranyat.
9 Kitſoda illyen hogy bódognac mondgyuc ötet? mert az ö népe közt ez illyen ember czuda dolgot czelekeſſic.
10 Kitſoda az à ki meg próbáltatott az arañyal, és tökéletеſnec találtatott? az ollyan légyen példája az diczöſégnec [b] kitſoda ollyan, az ki mikoron vétkezhetnéc, nem vétkezett? és mikor gonozt czelekedhetnéc, nem czelekedet gonozt?
11 Annac okaért meg erösitetnec az ö iauai, és az ö irgalmaſſágának ió téteménit ditſéri à gyülekezet.
12 [c] Nagyſágos aztalhoz mikor ülſi, ne egyél annál mohon.
13 Se ne mondgyad ezt, bizonyára ſokat raktanac le.
14 Meg emlekezzél rólla, hogy gonoſi állat az álnoc ſiem.
15 Mitſoda teremttett álnokab az ſiemnél: annac okaért minden kitſin dólgon könyuez.
16 Az houá nézendeſi, ne nyujts ki az te kezedet oda.
17 Máſnac bántaſára ne légy az tálban való nyuláſoddal, mint ſie meddel.
18 Nézd meg az közel való embernec dolgát te magadban, és minden igéröl gondolkodgyál: egyél úgy mint ember azokban, mellyeket elödben adtác, és faldokua ne nyellyed, hogy meg ne gyülöltеſſél.
19 Leg elöl te hadgyad el az ételt, mértékleteſſégnec okaért. és ne légy meg elégedhetetlen, hog (valakit) meg ne bánts.
20 Ha ſokac közibe ülendeſi, azoknál elébkezedet az tálba ki ne nyujtſad.
21 Mely

[a] Az az, az kic nagy ſorgamatoſſággal kereſic az ar miat és azt iſten gyalaut tezteliic

[b] Vagy igyne hogy az, diſſejegbe legyē vagy ditſöhe teſſec.

[c] Az aztalnal való mertékleteſſegröl etelben, italbā, és beſzedben, kenalképpen pedig ſzedel mec aſztalnal.

d. Vagy így kevessel megelegedic az tudos ember.

21 d Melly kitsín elég az tudós embernec, azért az ő ágyas házában nem piheskedic, egességes álommal az mértékletesen élő jó reggel fel kél, és annac elméie helyén vagyon.

22 Nehéz nyughatatlanságoc, gyomornac emelgési, és gyötrelmi vadnac az telhetetlen embernec.

23 Hogy ha kénseritetnél azételkor, kelly fel, iary, hány, és nyugodgyál.

24 Halgas engemet, fiam, és meg ne vtály engemet, és végezetre meg probálhatod az én beszédimet.

25 Minden te dólgaidban gyors légy, és semmi betegség nem jő te reád.

e Noha nem jó az asztalnál való tobzodás, mind az által dicsereres az, a ki tisztességesen ell asztalánál mértekben hogy szükséges mulatos az sobrac.

26 e Az ki asztalát jól tartya, mindnyájan áldgyac azt, és az ő tisztességének jó bizonsága vagyon.

27 Az ételben való sobrákra zúgolodic az város: és ennec gonoszságának nyiluán való bizonsága vagyon.

f: Alkozott az á ki borta való viteszséget mutattya De sokra is gen szép és hasznos atándoka istennec az bort, ha az ember mértekletesen ell vele.

28 f Az borban ne mutasd magadat férfiunac: mert az bor sokákat el veztett.

29 Mint az kemencze meg probállya az fegyuernec élit, mikor az vizbe-mártatic: úgy az bor az keuélyeknec siiueket, mikor megrészegednec.

30 Vgy mint élet embereknec az bor: ha azt mértékletesen ijandod.

31 Mitsoda élete az embernec, az ki bornélkül vagyon? mert ez vigasságokra teremtetett az embereknec, nem részegségekre.

32 Sziwnec vidámságát, és elménec örömét szerez az, ha alkolmatos időben isszia az ember, és az menyeczc elég.

33 Keserűséget szerez az léleknec az soc borital, versengeséckel és vakmerőséggel egybe.

34 Az bolond embernec elméiét öregbiti az részegség, az meg bántásra: embernec ereiét el vészi, és sebeket szerez.

35 Az bőw ború lakodalomba meg ne fedgyed barátodat, és őtet semminec ne alitsad az ő örömében.

36 Gyalázatos beszédet ne szólly néki, és ötet ha elötted forog ne gyötöried.

XXXII. Rész.

Megtria mimodon kell magat annac viselni, az ki az lakodalomban el ól tárót á tőtenec.

1 HA ő vezérecké töttenec tégedet à lakodalomban, fel ne fuualkodgyál: hanemlégy ő nékiec, mint egy ő közzülöc.

2 Ő reáioc gondot viselj, és úgy üllyle.

3 Es mikor tiztedet el végezed, dicséretét véuén, úgy szünnyel meg, hogy azoc miatt örülhes, és ékességnec okaért Coronát nyerhess.

4 Az véneket édes beszédeckel hijólits: mert ez illic te hozzád.

5 De jó móddal való értelemnél, az vigasság téuő szerszámokatis ne tilczad meg. a Lakodalomnác módgyánac való vigasz téuő szerszámoc, és az énekles.

6 Ahol éneklés vagyon, ne szórd ki az beszédet, és alkolmatlanúl ne böltselkedgyél.

7 Mint

tetnec.

7 Mint az aranyba foglaltatot peczétes Carbunculus, ollyan az éneklés az boros lakodalomban.

8 Mint az aranyba foglalt petsétes Smaragd, ollyan az énekléſnec zengéſe az gyönyörüléges bornál.

9 Iſſuléén ackor ſiólly mikor ſiókſég ſiólnod, de ha kętſier kérdetęlis, az ſioláſra kéſedelmes légy.

10 Summában foglallyad beſédedet: keuéſſel ſokat (mondgy.)

11 [b] Olyan légy mint az értelmes ember, ki mind az által halgat.

12 Az méltoſágoſoc kȳzött egy enlöué ne tedd magád.t, és az ból vénec vadnac, ſokat ne czáczogy.

13 Az meny dörgéſnec elötte iár az villamás, vgy az ſemérmeſnec elötte iár az kedueſség.

14 Jó ideién fel kelly, és nem mindennél kęsöbben meny haza, és ott ſokat ne mulaſs.

15 Ott iárzál, és czeleked.gyél kedued ſerint, de bünnélkül és keué y beſédnélkül.

16 És ezeknec felötte áldgyad azt, az ki teremtett tégedet, és az ki bę töltött tégedet az ö ſauaiual.

17 Az kic félic az Wrat, véſſic az ö tudományát, és az kic reggel munkálkodnac az ö kereſélében, veſſic az (ö jó) akaratyát.

18 [c] Az ki kereſi az törüéńt, bę tellyeſedic azzal: az kép mutató pedig meg botránkozic abban.

19 Az kic félic az WRat, meg találłyác az igazat, és az törüénnec igaſſágát, és világát fel gyuytyác. [d]

20 Az bünös ember el táuoztattya az dorgáláſt, és az ö akaratya ſerint talál magánac hozzá illendö itéletet.

21 [e] Az tanáts adó ember nem mulattya el az gondolkodáſt, az eztelen pedig és keuély nem rötten meg az félelemtül: ha eſinélkül czelekedettis.

22 Tanácznélkül ſemmit ne tſelekedgyé', hogy mikoron meg czelekedted meg ne bánnyad.

23 Veſiedelmes ȳton ne iáry, hogy az köues helyeken meg ne ütközzél.

24 Viſiontag ne higy az ȳtnac az melly bántáſnélkül valónac tettzic, söt męg ſiaidtólis meg óltalmazd magad.

25 Minden ió czelekedetben bátorſágos légy; mert ez az paranczolatoknac meg tartáſa.

26 Az ki bizic az Wrban, meg tartya az ö paranczolatit; és az ki bizodalmát ö benne veti, meg nem kiſſebbül.

[b] Az veſſęg leteſſęg vagy rósta beſzédet való ſoktalás a azza oſztálás mértekletség, ſerenſęg, az embert megtekintic.

[c] Az Iſten törüenyénec keresői meg talályác az igaſſágot.

[d] Az az, az törüénnec igaſſágát, és világát ſem ismérik ęs ęrtik ęzęk, kik ęz ęlękedt ęgy ębękęt ęs példabęszędęt ęs ęnęc ęs az ęmbęrękne ęmętękęt fęl gęnyętęzętik az ęz igaſſágnak ęs ęl mętęrę.

[e] Nem kell ſemmit tęnni ę nélkül ęzęn lęhęt ni. Ę nem hogy vęlęmi vęsęn ęl kęllyęn ęmbęr nęc indulni kęrtęlęn, dę az ö tulaydon magával, ę nakis nem kell bánni.

XXXIII. Réſz.

Arra tanic hogy az Iſten felö, az böltęs, az ęrtęlmęs ęmbęr az Jſtęn törüęnyębęn gyönyörködic, az vęan ſok az bolondokrul. Az ęmbęręknęc külömbſęgękrül. Az ſabadſagnac meg tartáſarul Az ſulgalmul.

1 AZ Iſten félöre nem köuetkezic gonoſi, de męg az kéſértetböl is meg ſabaditya ötet az WR.

2 Az

2 Az bő'ts nem gyűlöli az törüéńt,az kép mutató pedig vgy iár abban, mint nagy ſoc habok nac veſiében.

3 Az értelmes ember bizza magát az törüéńre,és az törüéń ő néki hiwléſien.

4 Akar melly nfluán való légyenis az kérdés,kéſiits hozzá az beſiédet,és vgy halgaſd meg, kőſd őſiue az tudomáńt, és vgy felelly.

5 Szekérnec kerekéhöz haſonló az bolondnac elméie,és az ő gondolattya mint az forgó tengely.

6 Az embernec czufoló barátya, ollyan mint az méńlő,melly minden rayta ülön nyerit.

7 *Miért haladgya meg éggyic nap az máſikat,holott az napnac minden világoſſága ezendő által,az fényes napról ſi ármaz ic.

8 Az WRnac itéleti ſierint választ:tnac meg.

9 Az ki el rendelte az időket, és napokat.

10 Mert azokban némellyeket fel magaztalt és meg ſientelt,némellyeket azokban az napoc ſiama köziben adott.

11 Az emberekis mindnyáián földből vadnac, miképpen földből teremtetet Adám.

12 Nagy tudomáńnyal meg válaztotta őket,és azoknac külömb külömb vtakat rendelt.

13 Ezec közzül némellyeket meg áldott,és fel magaztaluán ő közzülöc meg ſientelte, és hozzáia vötte:némellyeket ezekben meg átkozott,és el veret,és ki vetette azokat az ő ſiçkekből.

14 Mint az fazekaſnac az ſára kezében vagyon, és azzal az ő akarattya ſierint czelekeſiic.

15 Vgy az ember az ő teremtőiénec kezében vagyon, hoģ meg fizeſſen néki az ő iteléleti ſierint.

16 Mint az gonoſinac ellenében ió vagyon, és az halál ellenébe, élet: haſonlatos héppen az bűnös ellenébe vagyon az iámbor,és az jámbor ember ellenébe az bűnös: végezetre haſonlatos képpen(nézd el az hatalmas Iſtennec minden czelekedetit) kettősöc mindenec, éggyic az máſic ellenében.

17 En pedig vtól ſerkenéc fel, mint az ki az aratóc után ſięd búza feieket: elő mentem Iſtennec áldáſából, és mint az ſiölő ſiedő meg töltöttem az én ſaytómnac valuiát.

18 Gondollyátoc meg hogy én nem czac magamnac munkálkodtam,de az tudomáńnac minden karesőinec.

19 Halgaſſátoc WRac, és az gyülekezetnec vezęri fületekbe vegyétec.

20 Fiadnac,feleſégednec,atryád fiának, auagy barátodnac ne engedgy hatalmat te magadon mig élſi: és ne add máſnac az te örökſégedet, hogy mikor meg bánod azt,könyörgéſſel ne kelleſſéc viſſia kérned.

21 Az mig élſi,és léłec vagyon te benned, egy embernec ſe tegyed magadat rabiáuá.

22 Mert iob hogy fiaid könyörögie-

*z: Miképpen az napokat iſten rendelte el és egyet ezekkęt az többinel betsűletesbe tött, azonképę az embereknec állapattiokat ő rendelte el.

rögienec te néked, hogy nem mint te nézz à te fiaidnac kezekre

23 Minden te dólgaidban te légy fellyeb való ſáfár, hogy az te diczéretedet meg ne gyalázd.

24 Az melly napon bé tellyeſednec à te életednec napiai, és halálod ideién, ackor ozd el örökſégedet.

25 Abrac, veſſiő, és tereh kell az Szamárnac: az ſiolgánac pedig, étel, ſanyargatás, és munka.

26 Eelly az ſiolgánac munkáiának, dorgálással, és nyugodalmat találſ: tágits meg az ő kezét, és ſiabadſágot keres.

b Mint kell az embernec tartani az ő jószágit, mind az rejtekeket, mind az gedeſtenecket mind az ökrökat.

27 Az iga, és gyeplű meg haytyac az ő nyakát; az gonoſ téuő ſiolgánac pedig fogſág és gyötrelém.

28 Boczáſd ki ötet munkára, hogy ne hiuolkodgyéc: mert ſoc gonoſſágra tanitott az hiuolkodás.

29 Kénſierits ötet munkára, az mint az ő tiztihöz illic:

30 Ha nem enged, békockal terheld meg, de ne légy felettéb kegyetlen egyhözis, és itélet nélkül ſemmit ne czelekedgyél.

31 Ha ſiólgád vagyon, ollyan légyen te néked mint te magad, mert véreddel ſierzetted ötet: ha te néked ſiólgád vagyon: úgy tarts mint atty ádfiát, mert úgy ſiükölködöl nálanélkül mint lelkednélkül.

32 Szükölködöl ő nálanélkül, ha nyomorgatandod ötet haimiſſan: és ha el futand, mitſoda úton kereſed meg ötet?

XXXIIII. Réſz.

Megíria hogy az álomnac nem kell hínni, azonképen az varaſlásokna. es íöuendő mondáſoknac. Az után ſol az ollyan emberről à ki ſokat látot hallott Az Iſtennec gondviſeléſéről és az ötet feretőknec oltalmazáſokról. Az Iſtenteleneknec és kegyetlen ragadozoknac aldozátyokról.

1 HYába valóc, és hazugoc az várakozáſoc az értelemnélkül való embereknec; és az álmoc ſiárnyat neuelnec à bolondoknac.

2 Mint az ki meg akaria fogni árnyékát, és üldözi à ſiélet, ollyan az ki hiſien az álomnac.

3 Az álom látás, más állatnac ábrazatyából léſien, miképpen az ortza ellenébe (az tükörben) meg tetszic az ortzának haſonlatoſſága.

4 Az tiztátalantól, mitſoda tiztaſſág: és az hazugtól mitſoda igaſſág ſiármazhatic?

5 Az íöuendöléſec, varáſláſoc, és az álmoc hijába való, és mint az gyermec ſiülönec láttáſi, ollyan az látásba merült embernec elméie.

c Vadnac Iſtentől boſſzatot álmok.

6 Hogy ha Iſtentül nem boczáttatnac, à ki meg látogat tégedet, ne higy azoknac.

7 Mert ſokákat el czaltác az álmoc, és meg czalátkoztanac az kikneo abban reménſégec vólt.

8 Hazugſágnélkül való dolgockal telic bé az töruéh, és az igaz ſiában vagyon az böltéſéégnec tellyeſſége.

9 Az melly ember ſokat búdoſott, ſokat túd: és az ki ſoc dolgot meg probált, ſiol értelmes beſzedeket.

10 Az ki ſemmit nem kéſértett, kéueſet túd.

11 Az ki pedig iárt, nagy eſieſſéget talált.

12 Sokat láttam az én búdoſásomban: és ſockal többet értec, hogy nem az menit ſi ólloc.

13 Gyákorta halálos veſzedelmekben forgodtam, és meg tartattam:

6. Az Iſten félőnec, erős óltalmazóia es őrizőie az Iſten, minden tarſaſokban keleſekben.

14 Annac okaért él az Iſten félőnec lelkec.

15 Mert az ő reménſégec ához támazkodic, az ki meg tartya őket.

16 Az ki féli az WRat, ſemmitől nem ijed meg, meg ſem rőtten: mert az ő néki reménſége.

17 Az Iſten félőnec lelke bódog.

18 Kinec adgya magát, és kihőz támazkodic.

19 Az WRnac ſiemei figyelmeſec az őtet ſieretőkre, hatalmas óltalom, és erős oſlop, árnyéc az hęwſég ellen, óltalom à délj hęwſégtől, őrizet az bántas ellen, és ſegedelem az eſetben.

20 Fel magaztallya az embereknec lelkeket, meg világoſittya ſiemeket, egéſſéget ád, életet és áldáſt.

c: Nem kedues Iſtennec előtte, az hamis marhabol az fredabol, es ſzegenek. ſi eröuel el- marhaſ- hoſſuetet áldozat.

21 c Az hamis marhából áldozónac aiándéka neuetſéges, és kedueſec nem léſinec az hamiſſaknac aiándékoc.

22 Nem kellenec Iſtennec az Iſtenteleneknec áldozattyoc, és à bűnért nem engeztetteltic meg az áldozátnac ſokſágáual.

23 Olyan mint à ki az attya előtt meg öli az ő fiát, az ki áldozic az ſiegényeknec marhájából kéſiitetett áldozattal.

24 A kenyér, életec az ſiegén ſiükölködőknec: mellyet valaki el véſi en, vęr ſiopó ember.

25 Az ő fele baráttyát öli meg az, à ki el véſi annac eledelét.

26 Es vęrt ont, az ki meg foztya jutalmától az béreſt.

27 Ha éggyic az mit eppit, az máſic el rontya, mit haſinál az után mind ez kettőnec munkáia?

28 Ha éggyic könyörög ſ. az máſic átkozodic, mellyic ſi auát halgattya meg az WR.

29 Az ki meg moſodic az dögnec illetéſe után, ha eſmét azt illeti, ennec mitſoda haſina vagyon az ő moſodáſában?

30 Illyen az ember az ki böytől az ő bűneiért, és eſmét el ménuén vgyan azonokat czelekedi: ki halgatná meg ennec könyörgéſét és mit haſinál az ő maga gyötrölméuel.

XXXV. Réſz.

Meg iria minem5 áldozat kedues az Iſtennec előtte, es mimodon, és miuel kellyen áldozni. Az után azt mongya meg hogy Iſten az aruáknac, özuegyeknec és minden nyomoruſoknac könyörgéſeket meg halgatuán, azoknac ellenſégeken boſſuſt áll, &c.

1 AZ ki meg tartya à tőruént ez bőuön áldozic.

2 Iduoſſéges áldozattal áldozic, az ki figyelmezic az parantſolatokra.

3 Es az ki az ió tétemenyért hálá adó, vgy czelekeſiic mint az ki áldozna ſemlyét: és az ki gyakorlya az irgalmaſſágot, mint ha áldoznéc ditſéretnec áldozattyát.

4 Az

4 Az mi kedues az WR elött, ez hogy az Istentelenségektül el táuozzée az ember; és áldozat, az hamisságtól el siakadni.

5 Ne meny az WR eleibe üressen:

6 Mert mind ezeket az paranczolatokért kell czelekedni.

7 Az igaznac áldozattya mikoron meg kőuériti az óltárt, ennec kedues illattya vagyon az WR elött.

8 Az igaz embernec áldozattya kedues, és ennec emlekezeti feledekénségben nem mégyen.

9 Ió siemmel áldozzal az WR-nac, és meg ne keuesits az te kezeidnec sengeiét.

10 Minden aiándekozásban vidámságot mutass, és az sient dézmákat örömmel adgyad meg.

11 Adgy az felséges Istennec, az miképpen ő adott: és ió siemmel, az menyire vagyon te néked.

12 Mert az WR meg fizeti, és heet annyét ád: ne siakasi el valamit az aiándékokban.

13 Mert el nem venné: ne sierezsi azért hamis áldozatot.

14 Mert igaz itélő biró az WR, és semmit nem használ ő elötte az siemélynec nagysága.

15 Nem nézi senkinec siemélyét az siegénynek ellen, hanem annac könyörgését meg halgattya, az ki bosszút sienuedet.

16 Semmi módon meg nem vtállya az áruáknac könyörgésit: és az özuegyét, mikororon eleibe támaztya besédét.

17 Auagy az özuegynec könyhullatási, mikor az ő ortzáiáh le folynac, nem az ellen vadnaké az ki azokat inditotta?

18 Az ki tizteli az Istent ió siiuel, kedues lésien: és annac könyörgése az Eegic fel hatt.

19 Az álázatos embernec könyörgése által hatt az fellegen: és nyugalmas nem lésien, miglem el közelget: és meg nem sünic, mig meg nem halgattya az Isten: az ki igaz töruént sól az igazaknac, és itéletet tésien.

20 Mert az WR semmiképpen nem késic, sem pedig bosszu ideig türő azoknac igyekben nem lésien az erös Isten: mig nem az irgalmatlanoknac derekokat meg rontya.

21 De az népeken bosszút áll, mig nem az bosszúság téuöknec sokaságit el vezti, és az hamissaknac birodalmakat meg rontya.

22 Miglen meg fizetend az embernec az ő czelekedeti sierint, és az embereknec iutalmokat az ő gondolattyoc sierint.

23 Miglen véghöz nem viszi az ő népének itéletit, és azokat meg vidamittya az ő irgalmassága.

24 Melly igen kellemetes az nyomorulágnac ideién az irgalmasság? mint az első, az siárasságnac ideién.

XXXVI. Rész.

Pogányoc ellen való szép könyörges. Az után sok az io abban állatnac differentyoi.

1 KÖnyörüly mi raytunc WRam, mindeneknec Istene, és nézz reánc.

2 És boczásd az te félelmedet

minden pogányokra, kic nem keresnec tégedet.

3 Emeld fel kezedét az idegen pogányoc ellen, hogy láſsác az te hatalmadat.

4 Miképpen ő előttöc meg ſenteltettel mi bennünc: azonképpen fel magáztaltaſſál mi előttünc ő bennec.

5 Es eſmérienec meg tégedet, mikeppen mijs meg eſmértünc tégedet, hogy ninczen te kiuöled töbliſten, WRam.

6 Tégy wy iegyeket, és czeleked gyél külömb külömb czudállatos dólgokat.

7 Szerezz diczöſéget à de kezednec, és iob karodnac, hogy hirdeſſéc az te czudállatos dólgaidat.

8 Indits fel búſúlásodat, és öntsd ki haragodat.

9 Veſeſd el ellenkezödet, és ellenſégidet töröld el.

10 Sieſs az idöuel, meg emlekezuén haragodról, hogy hirdeſſenec tégedet az te tſudállatos dólgaid.

11 Tüzes haraggal émészteſſéc meg az ki el ſialadott, és à kic háborgattyác az te népedet, el veſiſſenec.

12 Törd meg feieket az pogányoc között való feiedelmeknec, kic ezt mongyac: ſenki ninczen feiedelem több mi nálunknál.

13 Gyüyts öſſue az Iácobnac minden nemzétſégét, és adgy örökſéget ő nékic, miképpen kezdettül fogua.

14 Könyörüly az népen, melly à te neuedről neueztetic, WRam: és az Izraelen, kit elsö ſiülernec neueztel.

15 Szánnyad az te ſientſégednec városát az Ieruſálemet, az te nyugodalmadnac helyét.

16 Tölts bé az Siont, hogy az te beſiédidet fel magaztallya, és az te diczöſégeddel az te népedet töltsd bé.

17 Az te régtül fogua való örökſégedről tégy bizonſágot, és az mellyekről az Prophétác az te neuedben jöuendöket mondottác, azokat indits meg.

18 Adgy jutalmat az téged váróknac, és adgyad hogy az te Prophétaidnac higgyenec.

19 Halgaſd meg WRam az te ſiólgaidnac könyörgéſeket: mellyet az Aaronnac áldáſa ſzerint töttenec, hogy eſmérienec meg tégedet minden ez földön lakozóc, öröcké való WRnac lenni.

20 Minden étket meg éſſic az haſs, de eggyic étec az máſiknál iob.

21 Az embernec ſiáia meg kóſtollya az vadaſſásból való étket, azonképpen az ſerény elme az hazug beſiédeket.

22 Az gonoſi ſiiw, ſiomorúſágot hoz, az ſoc dologban meg probáltatott ember pedig meg fizet ennec.

23 Akar melly férfiat hozzá véſſen az aſſioni állat: de eggyic leány másnál ékesb, és keduesb az férfiunál.

24 Az aſſioni állatnac ſiépſége meg vidamittya az embernec ortzáiát, és embernec minden kéuánſágát meg gyözuén, el vonſia.

25 Há

25 Ha annac nyeluében kegyes beſiéd vagyon, ſzelédſég és oruoſſág, ennec férie nem ollyan, minęmőec egyebec.

26 Az ki ſzerez magánac aſzſzoni állatot, haſonló ſegedelmet, és nyugodalomnac oſlopát, az ollyan ember immár az öröklég ſzerzeſt el kezdette.

27 Az melly örökſégnec sőuénye ninczen, el tékozlattatic, és à kinec ninczen feleſége, foházkodic búdoſuán.

28 Mert vallyon ſ-kiczoda hinné az fel kéſzült toluaynac, ki városról városra búdoſic? azonképpen az férfiunakis, à mellynec félzke ninczen, hanem ſzálláſa vagyon valahól eſtueledic.

XXXVII. Réſz.

Azt mongya meg hogy nem mind ió akaró barattya embernec, az ki nyeluel annac mondgya magát. Azért ne bizza ember magát es tanáczát minden barátthyára. Az kit pedig eſmer tőkelleteſnec lenni, azt megbetsűlye. Az vrán meg tanúz kickel kellyen embernec tanáczat kőzni. Végezetre ſól az bőlczeſégről, az mertekletteſſégről.

1 LOllehet minden barátſágos ember azt mondgya, énis barátthya vagyoc ennec: de vagyon olly ki czac nęuel való barátunc.

2 Nem de halálig való ſzomoróſágé, mikoron társod és barátod ellenſégeddé válic?

3 O gonoſz gondolat, honnét ſzármaztál, hogy el fedezned ez földet ezalárdſággal?

4 Ember az ő barátthyáual ęl örueudeteſſen, és az nyomorúſágnac ideién léſzen ellenſége.

5 Vagyon olly ki haſa kedueiért keres barátokat, és végre mint ellenſége ellen paiſt ragad.

6 Ne feletkezzel el barátodról elmédben: de ne emlekezzél meg azokról az kic czac pénzedért barátid.

7 Ne tanáczkozzál azzal, az ki álnokúl olalkodic vtánnad, és az te reád irégykedőktől, tanatſodat el titkollyad.

8 Minden tanátſos, fel magaztallya az ő tanátſát: de vagyon olly, ki tanátſot ád magáért.

9 Az tanátſoſtól meg ółtalmazd magadat, és előſſer tudd meg miczoda ſiükſége vagyon, (mert az ollyan magának igyekezic haſználni.)

10 Ne veſſen tégedet verfelére és ſierentſére, és ne mondgya te néked, ió az te vtad, ő pedig azon közbe más felől nézze mitſoda kőuetkezzéc te reád.

11 Ne tanátskodgyál feleſéggeddel az ő irégye felől, ſe az félelmeſſel az hádról, az kalmárral az el váltáſról, az vénőuel az el adáſról, az hálá adatlannal az hálá adáſról, az irgalmatlannal az irgalmaſſágról.

12 Az reſtuel akarmi munkáról, és eztendőre fogadott béreſſel, az él végezendő munkáról, hiuolkodó ſiolgáual ſemmi munkárol.

13 Ne halgaſd ezeket ſemmi tanáczkozásban.

14 De az iámbor emberrel gyakorta tanáczkozzál, az kit iſmerendeſi hogy az WRnac paranczolattyát megtartya.

15 Az ki az ő erkölcsében éggyezzen te veled, és az ki mikoron el esendel bánkodgyéc te veled.

16 Annac okaért az te szivednec tanátsával tanáczkodgyál, mert senki te neked ennél hiueb nem lésien.

17 Mert az embernec elméie néha iobban meg ielent akar mit, hogy nem mint hęt öör állóc, kic ülnec az magas öör álló helyén.

18 De mind ezeknec felötte, könyörögy az Istennec, hogy igazgassa az te útaidat.

19 Minden dolognac kezdeti az könyörgés, és az tanáts minden czelekedetben elöl iárion, és az meg változott örömnec ielensége az ábrazat.[a]

a. Az 45. meg esmertetie embernec az brazattyából valami dolog esic vayta.

20 Nagy dolgoc vadnac, az ió, gonosz, élet, és halál, de à ki ezekben wralkodic szünetlen, az nyelw.[b]

b. Vagy igy, mellyeknec wozerlöie az nyelw.

21 Vagyon olly eszes férfiu ki sokáknac tanitóia vólt, ki önön maga életének hasontalan.

22 Vagyon olly ki bölczelkedni akar beszéddel, és gyülöséges, miuel hogy minden böltseségnélkül vagyon.

23 Mert ő néki az Wrtól nem adatott keduesség, holott minden böltseségnélkül való légyen.

24 Vagyon olly ki bölts ő magánac, kinec böltseséginec beszédi az ő nyeluében ditséretessec.

25 Az bölts ember tanittya az ő népét, és az ő értelménec beszédi állandóc.

26 Az bölts férfiu bę tellyesedic áldással, és ötet bódognac mondgyác valakic ötet láttyác.

27 Kinec kinec élete bizonyos napoknac számába foglaltatott, de az Izraelnec napiai meg számlálhatatlanoc.

28 Az bölts az ő népe között örökségül ditséretet vésien, és az ő neue meg áll mind öröcké.

29 Fiam, az mig élsi, probáld meg elmédet és az mi gonosz, abban néki ne engedgy.

30 Mert nem mindenec használnac mindeneknec, és nem minden elmę talál beczülletet akarmi dologgal.

31 c Ne légy telhetetlen minden gyönyörüséggel, és tested lelked ne légyen az étel.

c. Az etelben való mertoktelenseg igen veszedelmes.

32 Mert az soc ételben való tobzodásban betegség vagyon, és az meg elegithetetlen faldoklás, közel jár az sárhoz.

33 Az meg elégithetetlen faldoklás miatt, sokan hóltanac meg. de az ki meg tartoztattya ő magát. életét meg hosszabbittya.

XXXVIII. Rész.

Meg tanit hogy az Oruost, és az oruosságot mint Istennec atandokic benssül enni kel. De az betegségnec meg gyogyrásában jó oruosság az könyorgés, es az Pœnitentia. Az vtan sol az halotnac sirasarol. Az böltseségrül, &c.

1 TIzrellyed az Oruost à szükségnec okaért, mert ötet az WR teremtette:

2 Mert az Wrtól vagyon az oruosság, mellyért męg à királtólis ditsértetic.

3 Az Oruosnac tudománya fel ma-

magaztallya annac az ö feiét, el annyéra hogy az méltoſágbéliec előtt czudállatos.

4 Az WR teremtette az földből az oruoſſágot, añac okaért az eſies ember attól nem iſſoniodic.

Exo 4.15.25. 5 Auagy az fától nem édeſſedette meg az víz: hogy annac ereie az embertül meg iſmértetnéc?

6 Adott az embernekis tudomáñt, hogy ditſéretesec lennénec az ö czudállatos dolgaiual.

7 Azockal meg gyogyttia az embert, és el véſſi annac nyaualyáiát.

8 Az patikarios azockal kenetet czinál: és ennec az ö munkáia ſoha el nem végeztetic, a és ö tölle vagyon békeség, b ez föld ſínén.

a: Az az, minden konyr fogſalato t. b Az, ki, es geſſeg.

9 Fiam, à te betegſégedben meg ne vtáld, hanem könyörög az Wrnac, hogy ö meg gyogyitſon tégedet.

10 Táuozzál el az gonoztól, és kezedet igaz dologban foglallyad, és minden bűntöl ſiuedet meg tiztitſad.

c: A ki az nem vgy mint ha te töttel volna ciáſſer ió: iſtennel, hanem a dolgai vgy mint ki tot töttel hala adáſſ vacokaert

11 Adgy ió illatot, és ſemlyéuel eggyüt való iöſágot: köuér áldozatott egy az Wrnac, úgy mint ki nem elöſſer töttel ióll lttennel.

12 Annac vtánna az oruoſnac adgy holt, mert ötet az WR teremtette: el ſe táuozzál ö tölle, mert kel ö.

13 Vagyon néha olly idö, mikor azoknac kezec által ió elö menetel léſſen.

14 Mert ökis az Wrat kéric, hogy adgyon azoknac nyugodalmat, és egéſſeget életekre.

15 A ki vétkezic az ö teremtöie ellen, eſſic az oruoſs kezebe.

16 d Fiam, az halotton könyuet húllaſs, és mint ha nehéz dolgokat ſiemuedtel vólna kezd el az zokogáſt: de az ö módgya ſierint, fedezd el az ö teſtét, és meg ne vtáld az ö temetéſét.

d Az, halotton valo ſiras es bankodas ió. De abban meg kel emlekezni az meruekletes ſegről, és hogy ſiraſunkal az halotat v ſſe nem hozha. tyuc ſöt inkab mi és vtanna maradgunc.

17 Keſerü ſiráſt tégy, és melegitö iaygatáſt:

18 Es ſiratſad ötet az ö méltoſágaſierint, egy nap à vagy két nap, az ſudalomnac el táuoztatáſáért: az vtán vigaztalattal meg, az ſiomoruſág helyébe.

19 Mert à ſiomoruſágtól léſſen halál, és az ſiomoruſág az ſiuwnec ereiét el fordittya.

20 Mikoron nyomoruſág iö reád, eggyüt vagyon vele az ſiomoruſágis: de az nyomorúlt embernec élete az ſiiwben vagyon. e

e: Az az ninczen nagyob nyauaſya és ſzegéſség mint ha valaki az ö keſerüſegében az maga eletet vagy leiket athozza.

21 Ne adgyad az ſiomorúſágnac az te ſiiuedet, táuozzál el attól, meg emlekezuén annac végérül.

22 Meg emlekezzél arról, mert ninczen onnét meg térés, azt is nem ſegitheted meg, és te magadatis nyaualyában eſſ ted.

23 Meg emlekezzél hogy annac állapattyais ollyan, minémö az tiéd. Tegnap énékem, ſ ma ſze néked.

24 Minec vtánna el nyugoſſic az halott, nyugoſſad az ö emlekezetitis, és mikor ki mulic az ö lelke, végy vigaztaláſt az felöl.

25 A töruén tudónac böltſeſége, az alkolmatos üreſſégben ſierezhetic, f dé az ki ſoc külsö dolgockal terheltetic meg, böltſeſéget nem talál.

f vagy igy. De az ki az ö dolgaban nem ſzorgalmatos nem leſſen bölts.

26 Mitsodában lenne bölts az ki tartya az ekét, és ditsekedic az ezteñuel, az ökröket haytya, és azoc körül való forgolodásban neuekedet fell, és kinec minden beſiéde vagyon az teheneknec fayzasokról?

27 Ez ſi ándékozic az barázdáknac basogátására, és ennec vigyázási foglalatosoc à tulkoknac elelirol.

28 Hasonlatos képpen minden kouáts, és álts mester, az ki mind az éjjet, mind az napot munkában mulattya el, az kic metzenec petséteket, és az kiknec minden ſiorgalmatosságoc abban vagjon hogy külömb külömb állatokat faragianac, és az kiknec elméiec abban foglalatosoc, hogy az kép irónac mesterség ſierint valami á latokat ki faragianac, és kinec vigyázása az munkánac el végezésében vagyon.

29 Igy az vas mües ha ül az ö ülöinél, és foglalatos az vasból való miwnec czinálásában, kinec husát épezti az tüznec fuuása és az kementzénec heusegéuel viaskodic.

30 Kinec füleiben gyakorta zeng az pörölnec, és ülönec hangossága, ki az öſiemeit az czinálandó állatnac meg formálására függeztette.

31 Elméie vagyon az miwnec el végezésére, és az ö gondgya forog az ö miuénec ékesitésében, és végezésében.

32 Hasonlatos képpen az fazekas üluén az ö munkáián, és lábaiual haytuán az korongot, ſiorgalmatosan munkálkodic mindenkor az ö dolgában hogy ſiámos légyen az ö tellyes munkaia.

33 Az ö kezéuel az sárt formálya, néha lábáual nyomia azt, és fáraztya magát.

34 Sziue vagyon ennec az ö miuénec ſimitásában, és az ö vigyázása az katlannac meg tiztitásában.

35 Mind ezec az ö kezeknec ereiéhöz támazkoduán, ki ki mind azon vagyon, hogy az ö munkáiában bölts elkedgyéc.

36 Ezeknélkül nem éppül az város, polgároc sem lakiác sem iárnac abban, De à kösségnec tanáczában nem kéuántatnac, és az gyülekezetben fö méltoságoc nincsen.

37 Az birákna c ſiékekben nem ülnec, és az töruénnec rendit nem értic, sem az tudomáñról, sem az itéletrül nem mondanac sententziát.

38 Sem pedig bölts mondásockal nem ékesec, de ez világnac alkotuánit örizic, és az ö kéuánságoc vagyon az ö tudományoknac mesterségében.

XXXIX. Rész.

Megiria az Istennec töruényében való böltsnec meltosagat és tulaydonsagat. Az vrnac hala adasra, és dicséretre, az Istennec sok hatalmas és czudalatos dolgaiert, &c.

1 HA valaki magát arra nem adgya, és nem gondolkodic az magasságbéli Istennec töruényéről, bölts nem lésien.

2 Ez

2 És minden régieknec böltseſségeket tudakozza, és az Prophetiákban foglalatos.

3 Az neuezetes férfiaknac beſédeket eſében tartya, és böltsbeſédekuel rakua léuén, azockal iár.

4 Példa beſédeknec titkos értelmit tudakozza: és böltsmeſeckel ékes léuén iár.

5 Az nagyſágoſoc között ſiolgál, és az hadnagyoc elött betsültetic.

6 Idegen nemzetnec földében iár, mert iókat és gonoſiokat az emberec között meg próbált.

7 Sziuét kéſiti az Wrhoz, hogy ió reggel iárúluán az ö teremtöjéhöz, ötet köſöntſe, és könyörög ö elötte

8 És meg nittuán könyörgéſében az ö ſiáiát, az ö bünéiért könyörög.

9 Mikoron amaz nagy WR akarandgya, meg tellyeſedic értelemnec lelkéuel.

10 Ez az ö eſieſſégének beſiédit ſióluán, könyörgéſében ditſéri az WRat.

11 Ez igazgattya az ö tanátſát és tudományát, hogy az ö titkos dólgairól gondolkodgyéc.

12 Ez ki magyarázza az böltſéſégnec tudományát, és az WR ſöuetſégének törvényéuel ditſekedic.

13 Ditſéric ſokan ennec értelmét, és annac emlekezeti, ſoha el nem töröltetic.

14 Meg ſem ſünic az ö emlekezeti, de az ö neue nemzetſégről nemzetſégre ſl.

15 Az ö böltſeſségét beſiéllic az népec, és az ö ditſéretit hirdeti az embereknec gyülekezetec.

16 Ha éluén máſouá mégyen, nagyob neuet hadgya, hogy nem mint egyebec még ezerrennis, ha pedig el nyugoſſikis, neuet hágy ö magánac.

17 Az mit gondoltam böuebben meg beſiéllem, mert miképpen az meg tölt hóld tellyes vagyoc.

18 Halgaſſatoc engemet ſientec; és neuekedgyetec mint az nedues folyó víz mellet való róſác.

19 És virágozzatoc mint az lilium, botſáſatoc ió illatot, és diczéretet mondgyatoc énekleſeckel.

20 Aldgyátoc az Wrat minden ö czélekedetiért, beſiéddel való ditſéreteckel, és hegedűckel, és ezképpen ſióllyatoc ditſéruén.

21 Az WRnac minden czelekedeti igen ióc, és minden paranczolattya ideiekor vagyon: nem ſabad mondanod: miért vagyon ez, mire való ez? mert mind ezec ideiekörán meg ielentetnec.

22 Az ö beſiéde által az víz fel rakodott mint az búza aztag, és az ö ſiáiáinac igéie által az vizek nec folyáſi.

23 Az ö parantſolattya által meg léſien valami néki kedues, és ſenki ninczen ki meg kiſſebbithetné az ö ſiabaditáſát.

24 Min-

24 Minden testnec czelekedetit tudgya ő, és ninczen à hól el reyteztetnénec az ő sieme előtt.

25 Miólta az idő vagyon, mind örökké nézi ez világot, és semmi ninczen ő előtte czudállatos.

26 Nem kell mondanod, mi czoda ez? mert mindenec az ő siolgalattyára teremtettenec.

27 Az ő áldása, mint az folyó víz el burittya, és mint az aar víz termőué téssi az földet.

28 Az ő haragiát az pogányoc vgy vessic örökségül, mint az vizeket sós vizzé változtá.

29 Az ő útái egyenessec az sienteknec, hasonlatosképpen az hamissaknac botránkozásokra vagyon.

30 Az ió állatoc az ióknac terémtettenec eleitől fogua, hasonlatosson az büsönöknec az gonosioc.

31 Az embernec minden életére fő az víz, tüz, vas, só, kenyér, tey, méz, siölenec vize, olay, és ruházat.

32 Mind ezec az hiueknec iócz azonképpen az bünösöknec gonosra fordúlnac.

33 Vadnac lelkec, kic bosisiu állásra teremtettenec, [a] és kiknec dühösségeckel azoknac büntetégeket ssleten gerieszti hogy annal in kább kegyetlen kegyenec az terméssetétül nekiec adatott fegyverrel

[a] Az 24. val. nac oly lelkec mellyekec di[illegible]

seket meg keméniti, az vesiedelemkor az ő ereieket ki tölti, és minec vtánna az büntetést meg miueltéc) az ő teremtőieknec haragiát le siállittyác.

34 [b] Az tüz, kö, elsö, éhség, és az halál, mind ezec az bosisiu, állásra teremtettenec.

[b] Istennec vitezi az tüz ho elsö, eh halal, &c.

35 Fene állatoknac fogai Scorpióc, és mérges kigyóc, és az bosisiu állo fegyuer, az Istentelenecnec vesiedelmekre.

36 Ezec örülnec mikoron az Isten bosisiu állásra fel kel.

37 Es az földen az siolgálatra mikor kell, kesiec, és az ő ideiekor az besiédet által nem hágiác.

38 Annac okaért eleitől fogua ezekben megerősitetuén minec vtánna meggondolám könywbe bę irám.

39 Az WRnac minden czelekedeti ióc, és minden sükséges dólgot meg ád ideiekorán.

40 Es nem siabad mondanod: ez amannál aláb való, mert mindenec az ő ideiekor ditséretet találnac.

41 Mostan annac okaért tellyes siiwből, és siáival, ditséritétec az WRnac neuét, és áldgyátoc.

XL. Rész.

Szol ez Caputban arrol hogy sükség képpen minden embereknec meg kellyen halniok. Az után az hamis gazdagságoknac Istentelen nemzetségeknec hitetlenséggel valo vesedelmekről, az irgalmasságbol valo iotetemenyől, és mi legyen az embernec gyönyörüsségesb, dragab, erősb sepb. Mint ezek nec felörte magasztallya az Isteni sélelmet, viszor karhoztattya az koldus életet.

1 NAgy nyomorúság rendeltetet minden embernec, és nehéz iga vetteted az Adam fiaira annyoc méhétől fogua, mind az napig, mellyen az mindeneknec annyokhoz (földbe) meg tęrnec.

Szent Pál Caput

2 Az ő gondolatoknac, és siiuek-

nec

nec félelminec ſorgalmatos várása, tudni illic az halál napiánac várása.

3 Egy aránt az diczőſégnec ſékiben ülőnec, és álázatoſon à földre és hamúba le vettetteknec.

4 Egy aránt vereſs bárſońt és Coronát viſölönec, és nyers lenbe öltözönec.

5 Búſúlás, iregyſég, fel háborodás, kętelkedés, és halálnac félelme, harag, gyülöſég, annac felötte nyugodalomnac ideiénis az ágyban az érzakai álom embernec elméiét háborgattya.

6 Keueſet, vágy ſemmit nem nyugſſic, és ez miatt az ő álmaban, mint ha öör állo helyén vigyázna, az ő elméiének gondolkodása miatt báborog.

7 Es mint ha hartzról ſialadtac vólna, fel ſerkennec, holot ſemmi nyaualyáioc ninczen.

8 Fel ſerkenuén pedig czudálkozic à ſemmiért való félelmén, melly minden teſtnec, embernec és baromnac köz: de az bünöſökre hętſier ennél nehezeb nyaualyác ſioktac iöni.

9 Halál, verſengés, fegyuer, vér, ęhſég, romláſnac és oltornac el iöuéſe, mind ezec az hamiſſac ellen teremtettec, męg az víz özönis azokért lött.

10 Valamellyec az földből vadnac, az földbe meg tęrnec: és az mellyec az vízből, az tengerbe meg tęrnec.

11 Minden aiándékozás és hamiſſág el töröltetic.

12 Az hűt pedig meg áll mind öröcké.

13 Az hamiſſaknac gazdaſágoc mint az kis folyó víz meg ſzáradnac, és mint az nagy záporral való meny dörgés, Iſten azokra úgy löuöldez.

14 Mikoron meg nittya az Iſten az ő kezét, öruendez (az igaz:) azonképpen az gonoſs czelekedöc mindeneſtől fogua el fogyátkoznac.

15 Az Iſtenteleneknec nemzetſégec, nem boczátnac ſoc ágakat, és az tiztátalanoknac gyükerec, meredec köſſiklán belheztettec.

16 Ollyanoc mint akar melly víznec, és az folyó víznec partyába akadott taytékoc: minec elötte gyümölczet teremtenénec, ki ſaggattatnac.

17 Az kegyelemből való adakozás ollyan mint az áldáſockal meg erősſitetet leueles ſién, és mind öröcké meg marad az irgalmas ió tétemén. *Vagy, kért.*

18 Az ő állapatryáual meg elégedett, és munkás embernec élete gyönyörüſéges: de mind à kettöt felől haladgya az ki kénczet talált.

19 Az ſiaç, és az városnac eppitéſe, meg erősſitic azió hirt neuet: de mind ez kettönél drágab az tizta iámbor feleség.

20 Az bor, és az énec ſió, vigaſágot hoznac az ſiwnec: de mind à kettő felött az bölczeſégnec ſeretęti.

21 Az ſip, és diczéretnec énekléſe gyönyörüſéges zengéſt ſerezznec, de mind az kettöt meghaladgya az ékes beſiédű nyelw.

22 Az

22 Az kedueſſéget és ſiépſéget kéuánnya az ſiem: de mind az kettőnél keduesb az zöldellő vetemeny.

23 Akar melly alkolmatoſon illyenec egybe az barátſágos emberec, de mind ezeknél beczősb az férfiunac és aſſoni állatnac békeſséges lakáſoc.

24 Az atyafiac, és az ſegitſég, az nyomoruſágnac ideién haſználnac, de mind à kettőnél beczősb az meg ſiabaditó irgalmaſſág.

25 Az arany és az ezüſt meg erősſitic az embernec lábát: de mind à köttőnél fellyeb az eſies tanáts.

26 Az pénz és az erő az embernec bátorſágot adnac, de mindeneknec felőtte az WRnac félelme.

27 Az Iſten félő ſemminélkül nem ſiükölködic, és nem ſiükölködic ſegitſégnélkül.

28 Az WRnac félelme ollyan mint az meg áldott zöldello kert, mellynec miueléſeben minden nagyſágos ékeſſéget meg haladnac.

29 Eiam, kóldús életet ne ellyon: iob meg halni, hogy nem mint kóldúlni:

30 Az más aztalára nézö embernec ninczen élete, mellyet (valóba) életnec tarthatnál, meg vndokittya az ő lelkét idegen étellel:

31 Az eſies és az tudós ember pedig el táuoztattya azt.

32 A ſiemtelennec ſiáiában gyönyörüſéges à kóldulás: de (az Iſten átkának) tüze ég az ő házában.

XLI. Réſz.

Azt iria ez Caputban, hogy az halalnac emlekezeti nehez az gazdag embernec es az ki meg nem fogyatkozot ereiében. De á nyomoruſtaknac és az ſegényeknec gyönyörüſéges. Az vtan int az bölts arra, hogy az halaltol ne félyünc, karhoztattya az Iſtentelenecket, és int az iö hirnec newnec meg tartaſara, Vtolſor meg mongya mit kellyen embernec fegyenleni, es kinſodàc előtt.

1 O halál, melly ſiomorú az te emlekezeted, az ő iauaiban békeſséggel lakó, és élő embernec.

2 Az ki gondockal ide ſtouá nem vonattatic, hanem mindenekben ió elő meneteli vagyon, és az ki még ehetic.

3 O halál, melly gyönyörüſéges az te itéleted, az ſiükölködő, és ereiétől meg fogyátkozott embernec.

4 Ki vénſégében vagyon, és minden féle ſorgolmatos kętſég be eſett, és el veztette az békeſséges türéſt.

5 Ne fély az halálnac itéletitül: emlekezzél meg azokról az kic elötted vóltanac, és az kic vtánnad menendöc: mert ez itélet minden teſtre az Wrtól vettetett.

6 Miért tartanál ellent abban az mi tettzic az Iſtennec? akar tíz, akar ſiáz, akar ezer eztendös légj.

7 Az életnec ſemmi mentſége ninczen az koporſó ellen.

8 Atkozott fiac léſſnec az gonoſioknac fiai, és az kic laknac az Iſtenteleknec ſiomſiédſágokban.

9 Az bünös ſiaknac el vęſi örökſégec, és azoknac maguockal ſiünetlenül vagyon az gyalázat.

10 Az Istentelen atyára haragosinac à fiac, ezért mert ö miatta gyalázatosoc.

11 Iay ti néktec Istentelen férfiac, à kic el hadtátoc az Istenec törvényét, mert akar melly sokan legyetec, vesiedelemre valóc vattoc.

12 Mikor siülettetteketis átokra siületteitétec: ha meg haltokis átkoztac lésztec.

13 Valamellyec az földböl valóc, az földbe tornec: úgy az Istentelenec az vesiedelemre.

14 Az (ió) embereknec testeket sirattyác, de az ollyan embereknec kic ióc nem vóltanac, neuec el töröltetic.

15 Gondot viselj neuedre: mert ez te néked inkáb meg marad, hogy nem, mint az arannac, temérdeg ezer kéntesi.

16 Ióllehet az iámbor életnec napiai meg számláltathatnac, de az ió hír nęw mind öröcké meg marad.

17 Az fegyelmet az ió sierenczénec ideién meg tartsátoc fiaim.

18 Az el röytetett böltseségnec és az titkon való kéncznec, miczoda hasina vagyon mind az kettönec.

19 Iob az ember ki az ö bolondságát el röyti, annál à ki az ö böltczesegét el titkollya.

20 Azért az én besiédemet betsüllyétec meg, mert nem ió minden dologban az siemérmesség, és nem tettzic mindennec, hogy mindenec hiwségesen löttec vólna.

21 Atyádtól és anyadtól, ségyenlyed az parázna sagot: feiedelemtöl pedig és hatalmasbtöl, az hazugságot.

22 Az birótól, és feiedelemtöl, az vétket: az gyülekezet elött pedig, és nép elött, az törvén ellen való dolgot.

23 Társodtól és barátodtól, az hamisságot: és ott az höl lakos vagy, az lopást.

24 Az Isten igasságától, az ö siövetségének meg töresét, és attól az ki à kenyeret könyökéuel környül vötte, « ségyenlyed el venni az kenyeret, és az adásban és vételben való gyalázatot.

a: Az az: ségyenlyed az tolnaitást, koborlást és attol el venni az kenyeret az ki azt ö rizzi es oltalmazza &c.

25 Es az téged köszöntötöl, az halgatást: ségyenlyed az parázna asioni állatra való nézésedet, és az (fö) embertöl való el fordulásodat.

26 Az ö résiétül és aiándékától valakit meg foztani, és az házasságban élö asiszoni álatról való gonosi gondolkodásodat.

27 Az leányzonac tiztaságát késértened, és annac ágyahoz menned.

28 Szegyénlyed barátodat bosiusággal illetni: és az mit adtál, azt siemére hánni annac.

29 Szégyenlyed az máftól hallot besiédet ki mondani, és az titkos dolgokat ki fetségni.

30 Igy légiesi valóba siemérmes, és kedueséget minden ember elött találsi.

XLII. Rész.

Meg mondgya az bölts minemö dolgokat nem kel embernec fegyenleni. Mimodon kel az leanzokat örizni. Végezetre fol az Istennec hatalmárol és böltseségéröl &c.

1 IMez dolgokban pedig ne légyen benned ſiemérmeſſég, és ſiemélre nézue azokban ne vétkezzel.

2 Az Iſtennec törueényében és ſiöuetſégében, és az ollyan itéletben, mellyben az Iſtenfélö igaz embert igazitani kell.

3 Mikor barátodat, és az vton járót kel meg halgatnod, vagy mikor az egyenlöknec örökſégeket kell meg oztani.

4 Mérteknec és fontnac igazitáſában, ſoc auagy keues ioſtagnac biráſában.

5 Az kalmár árúnac egyenlö el adáſában.

6 Es fiaknac gyakorta való tanitáſában, és az álnoc ſiólga óldalának veréſében.

7 Az gonoſi áſiſioni állatnac megéhitéſében, és à hól ſoc kezec vadnac, az te marhádnac el zárláſaban.

8 Mikoron máſnac adandaſi, annac ſiámual auagy mértéckel való adáſában, az mit adſi és az mit véſſi, annac be iráſában.

9 Ne ſiégyenlyed az eſiteleñec, bolondnac, és az iſſiackal háborgó vénnec tanitáſát. igy léſſieſi bizonyába tudós, és minden élöc előtt beczülletes.

10 Az leáſzó az atyának titkos vigyázálokat ſierez, és arról való ſiorgalmatoſſág meg az álmotis el üzi, mind iſſiuſágában, hogy valami módon ideiénec virága el ne múllyec, mind mikor el házaſittya, hog valamiképpen gyülöſéges ne légyen.

11 Szüzeſſégében, hogy meg ne ſieplöſiteſſéc, és az ö attya házában nehezkes ne légyen: vágy mikor férfiuual ęl házaſſágban, hogy meg ne rontſa paráznaſággal az házaſſágnac tiztaſágát, és el adatuán, meddö ne legyen.

12 Az ſiemtelen leáńt eröſſen meg örizzed, hog valamiképpen te raytad az te ellenſégidet ne öruendezteſſe, és beſſéd ne légy az városban és az nép között gonoſi hirö neuö, végezetre hogy meg ne ſiégyenitſen tégedet ſokáknac ſeregében.

13 Egy emberre ſe nézz ſiépſégeért, és az aſiſioni állatoc között ne üllly.

14 Mert az ruhákból iü ki az moly, és az aſiſioni állattól, az aſiſioni állati álnokſág.

15 Iob az férfiunac gonoſſága, hog nem mint az iól téuö aſiſioni állat, (tudni illic) az gyalázatra meg ſzégyenitö aſiſioni állat.

16 Elö ſiámlálom immár az Wrnac czelekedetit, és az mellyeket láttam ki beſſéllem az Wrnac beſiédiuel, az ö czelekedetit.

17 Az fenn iáró Nap mindeneket lát, és az Wrnac diczöſſégéuel rakua az ö czelekedete.

18 Nem engedte az ſienteknec ezt az WR, hogy ki beſſélhetnéc minden ö czudállatos dólgait, mellyeket meg erösitet az mindenható Iſten, meg ékeſituén diczöſſégéuel az tellyes világot.

19 Az mélſégeket és az ſiiuet meg viſgállya, és az oknac álnokſágokat iól ésti.

20 Tud

20 Túd az Iſten minden tudomáńt, és általláttya ez világnac jeleit, meg jelentuén az iővendő és el múlt dolgokat és à titkos dólgoknac nyomdokit meg jelenti.

21 Túd ő minden gondolatot, ő tőlle męg czac egy beſiédis el reyteztetet ninczen.

22 Nagy dolgokat ékeſitet meg az ő bőlcſeſége, az ki minden idő előtt, és mind őrőcké vagyon.

23 Sem meg nem őregből, ſem meg nem kiſſebbedic, ſemmi tanácznélkűl ſem ſiűkőlködöddic.

24 Melly igen kéuánatoſoc minden ő czelekedeti, czac az kiczin ſiikrábanis könyű meg látni.[a]

25 Mind ezec őrőcké élnec, és meg maradnac minden ſiolgálatra, és mindenec engedneć.

26 Mindenec kettősőc, éggyic az máſic ellenében: és ſemmi nem teremtetett, mellyben valami fogyátkozás vólna.

27 Eggyic az máſic iauát meg erősíti, végezetre kitſoda tellyeſedhetnéc meg az Iſten ditsőſégénec látáſáual.

[a] Azaz, ezíac kitſin dolgokbannis meg tapaz, talhatatlanc az Iſtennec hatalmát.

XLIII. Réſz.

Magaſtallya ez Caputban az Iſtennec czudálatos hatalmaſſágit à Napban, holdba, czillagokba, és egyeb dolgaiban.

1 AZ magaſſágos ékeſſég, az tizta czillagos Eegh, és az Eegnec ábrazattya, az ő diczőſéges tekintetiuel.

2 Az világoſſág hirdető nap az ő fel keletiuel, czudállatos teremtet állat, az magaſſágos Iſtennec keze munkáia.

3 Mikoron dęien vagyon, meg ſiáraztya az tartomáńt, és annac hęwſégét ki ſienuedheti el?

4 Három-ſiertel inkáb meg égeti az nap az hegyeket, hogy nem mint az kementze mellyet meg gjujtanac valami állatoknac meg égetéſére: tűz es felhőckel lángoz, és ragyaguán az ő fényeiuel meg homályoſittya az ſiemeket.

5 Nagy az WR à ki teremtette azt, kinec paranczolattya által ſiet az ő folyáſában.

6 Vgyan azon teremtette az hóldot, az időknec rendeléſére, meg mutatáſára, és azoknac iegyeire.

7 Az innep napis az hóldnac folyáſa által jelentetic meg.

8 Az (hóld) mikoron el fogyátkozic, egy hólnap neuezetic arról: mikoron meg tellyeſedic, czudálatos az ő változáſáért.

9 Olly teremtett állat az magaſſágban fénlő hóld, mellynec körűletábor vagyon.

10 Az Eegnec ſiépſége az czillagoknac ſiépſége, világoſitó ékeſſég az magaſſágos Iſtennec ęgeiben.

11 Az ſient (Iſtennec) beſiédire mutatnac vgy mint[a] kárhoztatáſt és az ő helyeket el nem hadgyác, mert el nem fáradnac.

12 Tekints meg az Eegen fénlő ſiiuaruánt, és áldgyad à ki teremtette őtet, igen ſiép az ő féneſſégéuel.

13 Az ő ſiép kerekſégéuel bę ő-uedezi az Eeget, mikor az magaſſágban valónac kezei ki terieztic azt.

[a] Az az, mikor be fedeztetnec felhőckel, mint ha őrőc feteſſegre karhoztattac volna.

14 Az ő parantſolattyáual ád hauat, és hamarſággal támaztya az ő itéletinec villamáſát.

15 Annac okaért meg nituán az ő taar házát, ki repülnec az fellegec, mint az ſiárnyas állatoc.

16 Az ő nagy hatalmáual meg erősíti az fellegeket, hogy kő eſsöket adgyanac.

17 Az ő menydörgéſéuel meg röttenti az földet, és az ő tekinteti előtt, meg indúlnac az földec.

18 Ő akaratty ából fú az dęli ſiél és az futuatagos éſiaki ſięl.

19 Mint az alá repűllő állatokat hinti az hauat, kinec le iöuéſe mint ſáskánac le ſiálláſa.

20 Az ő feiérſégenec ſiépſégét czudállya az ſiem, és ennec záporára az ember elméie almélkodic.

21 Es az vz marázt mint ſót az földre le önti, melly minec vtánna meg fagy, ollyan mint az tőuiſs.

22 Az hideg éſiaki ſięl mikor fú, az vízből ięg fagy, minden vizeknec gyűléſét által iária, és mint egy pántzélba fel öltözteti az vízet.

23 Meg emézti az hegyeket, és az puztát meg égeti, és az fűuet meg öli mint az tűz.

24 Mellyeket hertelenſéggel meg gyogyit az felhő, és az mennyei harmat az hęwſég ellen meg vidamittya.

25 Az ő beſiédéuel meg czendeſiti az tengert, és abban ſigeteket plántál.

26 Az kic iárnac az tengeren, beſiéllic annac veſiedelmit: mellyet haluán az mi fűleinckel, czudállyuc.

27 Azonban vadnac hihetetlen és czudállatos dolgoc, minden állatoknac kűlömbſége, Czet halaknac ſokſága.

28 Végezetre ő általa mennec mindenec ió végre, és az ő beſiédiuel állanac meg mindenec.

29 Ha vgyan ſokat ſiólnánkis, mind az által ſemmiképpen ki nem beſiélhetnők: és hogy röuid beſiéddel meg mondgyam, ő az tellyes mindenſég.

30 Mitſoda erőnc vagyon az ő ditſéretire? mert nagyob ő minden ő teremtet állatinál.

31 Röttenetes az WR, és igen nagy, és czudállatos az ő hatalma.

32 Diczőituén az WRat magaztallyatoc az menire lehet: mert mégis felűl múlly a az mi magaztaláſunkat.

33 Az ti erőtöket az ő magaztaláſában gyakorlyátoc.

34 Ne fáradgyatoc meg: mert ſoha fel nem éritec az ő diczőſégét diczérettel: ki látta őtet hogy meg tudná beſiélleni? és ki magaztalhatná őtet az mint vagyon?

35 Nagy ſokac ennél nagyobbac röytettec el, keueſet láttunc az ő czelekedetiben.

36 Mert mindeneket az WR teremtett, és az őtet félőknec ő adott böltſeſéget.

XLIIII. Rész.

Ditséri ez Caputban elöször közönségen képpen mind az Szent atyákat, neuezet szerint pedig Enochot, Noét, Abrahamot Isachot, Iacobot.

1 IMmár diczéritsüc az ditséretes férfiakat, és az mi nemzetségünkből való eleinket.

2 Nagy diczöséget szerzett az WR ezec által, az ö felséges vóltának eleitöl fogua.

3 Kic az ö országokban vralkodtac, és hatalomual neuezetes férfiac vóltac, kic tanáczkoztanac értelemmel, és kic következendö dolgokról prophetáltac.

4 Kic vezérlettéc az népet alhatatos tanátsockal, és polgári törtenyeknec értelméuel.

5 Kiknec tudományokban böltsbeszédec valánac, kic szerzic vala az énekléseknec mesterségit, és az meg irott verseket magyarázzác vala.

6 Gazdag férfiac, és erösséc, és békeség szeretöc az ö lakásokban.

7 Ezec mindnyáián az ö ideiekben ditséretet nyertenec, mellyel diczekedtenec az ö napokon.

8 Vadnac ezec közzül ollyac, kic emlekezetet hadtác az ö diczéreteknec beszéllésére.

9 Vadnac ollyakis, kikről ninczen emlekezet, kic el veszetenec mint ha nem vóltanac vólna, és vóltac ollyanoc, mint ha nem vóltanac vólna, és azoknac fiaijs ö vtánnoc ollyanoc vóltac.

10 De felöttc kedvesec vóltac azoc az emberec, kiknec igazán való czelekedetec el nem feledtettenec.

11 Ezeknec maguockal meg marad az ió örökség, és ezeknec maradékoc az Isten szövetségében bé kapcsoltatott.

12 Az szövetségben vadnac ezeknec maradékoc, és az ö fioc ö vtánnoc.

13 Mind öröcké meg marad ezeknec maguoc, és azoknac ditsöségec el nem vesznec.

14 Nóllehet ezeknec testec el temettettenec békeséggel: de azoknac neuec minden nemzetségre él.

15 Ezeknec böltseségeket hirdetic az népec, és ezeknec ditséretit hirdeti az emberec gyülekezeti.

16 Henoch kedves vólt az WR Istennél, és fel ragadtatéc, és az nemzetségoknec pœnitenciának példaiáiúl hagyattatot. ENOCH

17 Noe találtatic tökélletesnec, igaznac, kinec kegyelem vólt mikor Isten haragsznic vala. NOE.

18 Annac okáért ez földön meg marada, mikor az özön víz vólna.

19 Még öröcké való frigyetis szerzett ö vele (az Isten,) hogy el ne töröltetnéc az víz özönuel minden test.

20 Az Abraham soc nemzetségnec nagy attya vólt, kihöz nem találtatot egyenlö az ö diczöségében, az ki meg tartotta az Istennec törvényét, és frigyet kötött ö vele. ABRAHAM

21 Annac testében tött frigyet, és az kéfértésnec ideién hiwnec találtatott.

22 Annac okaért eskűuéssel erősíttette ő néki, hogy az pogányokat meg áldaná az ő maguában.

23 Meg sokasitaná őtet mint az földnec porát, és hogy azoc őrökséget birnának eggyic tengértől fogua másikig, és az nagy folyó vízctől, az földnec külső részeig.

ISAAC. 24 Hasonlatos képpen az Iaakban, helhezteté az atty aért Abrahamért minden embereknec áldasát, és az frigyet, melly siálla az Iacóbnak is fejere.

IACOB. 25 Elmére Isten az Iacóbot, az ő attya áldasiban, és mikoron adott vólna ő néki örökséget, el oztá az ő résziét az tizen két nemzetségre kiket meg osmata.

MOSES. 26 És támaztá ebből irgalmasságnac emberét, az ki keduességet talált minden test elött.

XLV. Rész.

Dicseri ez Capuchan az Mosest, Aaron papot, es az Phineest.

Az felső Capuchan vro sor verseiből függ ez 20 vers.

1 ISstennec és embereknec szerelmest à Mosest, kinec emlekezeti áldott.

a Erti az Angyal sokat.

2 Egyenlőué tötte őtet az a szenteknec ditsőségéhez, és fel magaztalá őtet az ellenségnec félelméuel, ő beliédiuel az iegyeket meg tartoztatta b és meg diczőitette őtet az királyoc elött.

b Az az, Moses kunyörgesere meg allatta à czinadakat. Exod. 6 7. 8

3 Paranczolatot adott ő általa az ő népének, és meg mutatá néki az ő diczőségét:

4 Az ő hiwségében és szelédségében meg szentelé őtet: mikoron válaztotta vólna őtet minden test közzül.

5 Meg halgattatta ezzel az ő beszédét, és bé viué őtet az homály ban:

6 És ő néki szembe paranczolatot aduán, életnec és tudománnac törvényét: meg tanitá Iácóbot az Isten szövetségére, és Izraélt az ő törvénire.

AARON. 7 Az szent Aaront fel magaztala, hasonlót ahoz, annac attya fiát, az Leuinec nemzetségéből.

8 Szerezuén ő vele őrőc frigyet, adá néki az népnec papságát, és illendő ékességgel meg bódogitá őtet.

9 Mert fel öltőzteté őtet diczőséges ruházattal, fel öltőztetuén őtet tökélletes diczőségbe, és meg erősitette őtet erőnec ezközéuel.

10 Imeg mással, bokáig való ruháual, és melyén való szoros Ephoddal.

11 És meg környékezte az ő ruháját pomagranáthoz hasonló gombockal, és soc arany czengettyűckel körőskörül, hogy azoknac szauoc hallattatnéc az ő járásában, és olly zengést szerzene, melly meg hallattatnéc à templomba, az ő népének fiainac emlekezetire.

12 Aranyból, sárga és szederies selyemből mesterségesen czinálltatott szent köntössel, és itéletnec Hosennéuel, az igasságnac niluán való ieleiuel.

13 Melly

13 Melly, veresʃ viʃiált ʃelemből meʃterʃégeʃen czináltatott, és egyetembe peczéteknec módgyára mettzetet drága köuekből, mellyec drága köueknec foglaló meʃteréuec meʃterʃégéuel aranyban foglaltattac, az iráʃʃal egybe, melly az Izrael nemzetʃégénec ʃiáma ʃierint fel mettzetet emlekezetre.

14 Annac felötte aranyCoronáual az ö ʃüuegén föllül, melly peczéten való mettzéʃnec módgya ʃierint, ʃientʃégnec ielenʃégeiért meg mettzetet, tiztelʃéges ékeʃʃéggel, nagy meʃterʃéggel czinált állattal, embereknec ʃemeinec kéuánatos gyönyörüʃégéuel.

15 Ö elötte nem vóltanac az fçle dolgoc, és ʃoha azokat idegen fel nem öltözte.

16 Czac ʃiinte az ö fiái, és az ö maradéki ö vtánna mind öröcké.

17 Kiknec áldozattyoc, égö áldozatra fel vitettetnec ʃiorgalmatoʃon minden napon kétʃier.

18 Ennec kezeit Moʃes ʃientelte meg, és ʃient olaijal ötet meg kente.

19 Melly vólt ö néki és az ö maradékának öröcké való frigyül, addiglan miglen leéndö az Eg: hogy ʃiolgáluán ö nékiec viʃellyenec papʃágot, és meg áldgyác az népet az ö neuében.

20 Ötet válaztá minden élöc közzül, hogy viné égö áldozatot az WRnac, füʃtöt, és kedues illatot, emlekezetre áldozuánaz népért

21 Adá néki az ö paranczolatit, és az ö ʃiöuetʃégéről való itéletnec hatalmát, hogy tanitaná Iácobot az bizonʃágra, és az ö törueényében meg világoʃitaná Izraelt.

22 Mikoron egyetembe reá állottac vólna az idegenec, irégykeduén ö reá az puztában némelʃyec, Dathan, Abiram és az Corachnac gyülekezeti, haraggal:

23 Látuán az WR nem iauallá de meg emézteténec az haragnac búʃúláʃában.

24 Tön ö raytoc czudát, meg eméztuén öket tüzes lángual.

25 Es Aaronnac diczöʃégét meg öregbituén, ada ö nékic örökʃéget, az elsö ʃiületteknec ſengeiét ſiakaztá ö néki.

26 Etelt föképpen böwʃégeʃen ſierzett; mert az WRnac aldozatit éſſie, mellyet adott néki, és az ö maguának.

27 De à népnec földében örökʃéget nem vött, ſem à nép között réſie ninczen ö néki: mert ö (maga az Iſten) ennec örökʃég ſierint való réſie.

28 Phinees pedig Eleázárnac fia harmadic az diczöʃégben, ennec okaért mert Iſteni félelemmel való buzgoʃsággal vezérlettetuén. PHINEES. Numer. 25.

29 Az Iſtentöl el ſiakadó népnec nagy bátorſsággal ellene állot, és az Izraelnec meg engezrelte az Iſtent.

30 Annac okaért meg erösíté az Iſten néki, és az ö népénec az békeſégnec frigyét, hogy az ſient dolgoknac feie lenne, hogy à pap-

ſignac nagyſágos méltoſága ðué lenne, és az ő maradékáié, mind öröcké.

31 Es az ſöuetſég ſerint mellyet Iſten tött az Iuda nemzetſégéből való Dáuiddal, az királnac örökſége czac fiára, és annac elmét fiára ſiáll. Az Aaronnac pedig örökſége mind az ő nemzetſégéreis ſiáll.

32 Adgyon ti néktec böltzeſéget, mondom az ti ſiuetekbe, az ő népének igazán való itéletire, hogy el ne töröltetſſenec azoknac iauaj, az ő diczöſége meg maradgyon, azoknac nemzetſégec által.

XLVI. Réſz.

Dicſéri ez Caputban Ioſuet Chalebet és mind az több biraka, ſő embereket az Samuelig kic voltac.

IOSVE. 1 ERős vala á hadakozásban az Ioſue Nunnac fia, ki máſod vólt Moſes vtán az Prophetiákban.

2 Ez nagy vólt az ő neue ſerint az ő válaztottinac meg maradáſokra, boſſuút áluán az ellenſégeken kic fel támadnac vala, hogy örökſéget adna Izraelnec.

3 Melly diczöſéges lött, mikorón fel emelné az ő kezeit, és ki nyuytaná fegyuerét az városoc ellen.

4 Ki vólt ő elötte ollyan? mert az WRnac hadát ő viſelte.

Exo. 10. 5 Auagy nem az ő kezére tért meg az fényes nap, és egy nap ollyan vólt mint kettő?

6 Segitſégül hijtta az magaſſágbéli feiedelmet, mikoron verné ellenſégét minden felé, és az nagy WR meg halgatá ötet, boczátuán elsöben köucket nagy hatalommal.

7 Ki ütött à pogányokra haddal, és ki ménuén el veztette azokat kic ellene állanac vala.

8 Hogy meg iſmérnéc az pogányoc az ő fegyuereket, hogy az Wrnac gond viſeléſéből vagyon az ő hadakozáſa, mert üldözi vala azokat, kinec elötte mégyen vala az feiedelem. a Tudni illik az Iſten.

9 Még Moſes ideiébenis irgalmaſſon czelekedéc ő és Cáleb az Iephunénac fia, ellenec áluán (az hitetleneknec) à gyülekezet elött, meg tartoztatuán az népet à bün töl, és az Iſtentelen zúgolodáſt le ſiállituán. Num. 14.

10 Es ezec ketten tartattac meg az hat ſáz ezer gyalegoc közzül, hogy be vinné Iſten öket az örökſégbe, az téijel és mézzel folyó tartományban.

11 Es ada az WR Calebnec erőt, CALEB. melly mind vénſégéig meg marada ő nálla, el annyéra hogy fel ment ő az földnec magas városira, és az ő magua örökléget niert.

12 Hogy meg látnác az Izraelnec minden fiai, hogy igen ió vólna köuetni az WRat.

13 Haſonlatosképpen mind az birac az ő neuec ſerint.

14 Mindnyáián kiknec ſiiuec paráznaſág miatt el nem ſakadott az WRtól, és az kic el nem hattác az WRat, ezeknekis emlekezetec áldásban vagyon.

15 Ezeknec czontyoc meg vijúllyanac az ő helyekbe, és az ő ne-

uec úgy mint el változásual, meg wijúllyanac azoknac fiaiban, kic diczéretet nyertenec.

SAMVEL 16 Szerelmes vólt az ő Wránál az Samuel Prophéta, ki orsiágokat rendelt, és à feiedelmeket meg kente az ő népe elől.

17 Az Wrnac tőruényéből itélte az gyülekezetet, és meg látogatá lácóbot az WR.

18 Es hiw Prophétánac találtatott, és megásmértetett az ő beszédében igaznac lenni.

19 Mert segitségül hiuá az Wrat, mikoron nyomorgatnác őtet minden felől az ő ellenségi, és sioptatós báránnyal áldozéc.

20 Es meg zendüle az WR az Eegből, el annira hogy menydörgéshöz hasonló sióual hallattatnéc az ő siaua.

21 Es meg tőré az Tyrusbéliecnec hadnagyit és à Philistęusoknac minden feiedelmit.

22 Az után minec előtte ki múlnéc ez világból, bizonsígottön az WR előtt, és az ő meg kenetett királlya előtt, monduán: pénzt és még czak sárutis senkitől nem vöttem: és őtet senki semmiben nem vádolá.

23 Minec vtánna pedig el aluttvólna, iöuendöle, meg mutatuán à királnac az ő halálát, és fel emelé az földből az ő siauát, iöuendöléssel meg ielentuén, az nép hamisságának büntetéléről.

XLVII. Rész.

Dittéri Narhant, Dauidot és Salomont, Gedaliasza, Roboamot és Ieroboamot.

1 AZ után pedig támada Nathan Prophéta, Dauid nac ideiében. Nathan. Dauid.

2 Mint az köuérség el válaztatic az áldozatnac husától, úgy az Dáuid az Izraelitác közzül válaztatott vólt.

3 Az orosiláñockal iattzot mint az gödölyeckel, és az medueckel mint az siopó bárányockal.

4 Iauságában ölé meg az Oriast, és el vöué az gyalázatot az népről.

5 Mikoron fel emelné kezét hogy az parittyának köuével le ütné az kérkedő Goliatot.

6 Mert segitségül hiuá az magasságbéli Istent, ki ada az ő jobkarjának erőt, mellyel meg ölné az hatalmas had, kozöt, hogy az ő népe fel emelné siaruát.

7 Igy soc ezerec közört diczőséget sierze néki, és diczéretessé téué őtet az WRnac áldásiual.

8 Mikoron adtá vólna neki az ditsőségnec Coronáiát, meg rontá ellenségit minden felől, és az ellenkező Philistęusokat se niué téué, mind ez mai napig meg rontotta azoknac siaruokat.

9 Minden ő czelekedetiben tulaydonitá diczéretet az sient Istennec, nagyságos beszédeckel.

10 Tellyes siuéből énekelte, és sierette az ő teremtőiét:

11 Es sierze éneklöket az óltár előtt, hogy sióual az ő gyönyörüséges diczéreti énekletnénec, és minden nap diczérnéc az Wrat az énekeckel.

2. Sam. 18

12 Az innep napokat, ſiép ékeſſégeckel meg ékeſitette, és az időket meg ékeſitette épſégeſen, hogy ditſérnéc az ő ſient neuét, és mind reggeltül fogua zengedeznénec az ő templomában.

13 Az WR el törlé az ő bűnét, és az ő ſiaruát mind öröcké fel magaztalá, ſi öuetſég ſierint néki aduán az orſiágot, és az diczőſéges királi ſiéket Izraelben.

14 Ő vtánna támada bölts fia, ki az által nagy birodalomhoz juta.

Salomon. 15 Solomon wralkodéc békeſéges időben, és diczőſéget nyere, mikoron Iſten le czendeſitette vólna az ő környüle való tartományokat, hogy állatna házat az ő neuénec, és czinálna ſient hellyét mind öröcké.

16 Ki bölts lött az ő iffiuſágában, és meg tölt mint az folyo víz értelemmel.

17 Ez egéſi földet bęfedezte az te elméd, és bę töltötte bölts beſiédeckel:

18 Az ſiigetekbe meſiſie el ért az te neued, és ſierelmetes vóltál az te békeſégedben.

19 Enekeden, példa beſiediden, bölts mondáſidon, és magyarázatidon, czudálkoztanac ſoc tartományoc.

20 Az tellyes földnec WR a Iſtene neuébe, ki hiuattatot Izraelnec Iſtenénec.

21 Gyűytötted az aranyat mint az fénlő rézet, és mint az ónnat gyűytötted aze zűſtöt.

22 Haytád az te keduedet az aſiſioni állatokhoz, és idegen hatalomban vóltál az te teſteddel.

23 Meg rútitád az te diczőſégedet, és Iſtentelenné töd az te magodat, haragot hozuán à te fiaidra: és hogy meg keſerednénec az te ſiemtelenſégedért: mikoron meg ſiakadna az orſiág, és Ephraimból engedetlen orſiág kezdetnéc.

24 Az WR pedig ſemmiképpen el nem hagyá az ő irgalmaſſágát, és nem miuelé, hogy meg ſiakadna az ő czelekedetinec folyáſa.

25 Es el nem törlé az ő válaztottának maradékát, és annac az ki ötet ſierette, maguát el nem vezté.

26 De Iácobnac hagyá maradékot, és Dáuidnac gyükeret abból.

27 Mert mikoron el nyugodnéc Solomon az ő eleiuel.

28 Hagya ő vtánna az ő maguából az nép közzül leg bolondabbat, és tudatlanbat az Roboamot: Roboam. az ki el idegenité az népet tanáczáual.

29 Es Ieroboamat Nabatnac fiát ki bűnre viué az Izraelt, és mikoron adott vólna Ephraimnac bűnre való okot, igen meg ſokaſodánac azoknac bűnöc.

30 Anniéra hogy ki vetné öket Iſten az földről.

31 Miglen harag és boſſiu állás iöne ő reáioc.

XLVIII. Réſz.

Ditſeri az Illyeſt, Eliſeust. Ezechias királi, és az Eſaiáſt.

1 Táma-

Illyes.

1 TAmada annac vtánna Illyes Prophéta mint à tüz: kinec beſiéde mint az égö ſiöued-

1. Reg 17. nec égh vala.

2 Az ki hozá ö reáioc nagy çhſéget, és az ö buzgoſágáual keueſlécké töué öket.

4 Reg 1. 3 Az WRnac beſiédéuel meg tiltá az Eeget, és háromſier tüzet hozott le az Eegböl.

4 Melly ditſéretes löttel ô Illyes az te czudállatos czelekedetiddel, és kitſoda ditſekedhetnéc te hozzád haſonlatos képpen?

5 Ki az halottat fel támaztottad az halálból, és az koporſóból az lelket, az Iſtennec beſiédéuel.

6 Ki az királyokat veſſedelembe hoztad, és az diczöſégeſeket ki hoztad az ö ágyás házokból.

7 Ki hallottad az Synai hegyen az WRnac gyözedelmét, és az boſſu állásnac itéletit.

8 Ki meg kented az királyokat, hogy boſſúut állanának, és az Prophétákat, kic te vránnad lennénec te helyedbe.

9 Ki fel ragadtatál az tüzben, mikor az ſekeret tüzes louac vonnác.

Mal. 4. 5 ennek meg ſerzte hogy az Malachias mondaſat az Illyesnec tri-ſtan való el-ſö veſrül erre nec ſokan az ſidoc.

10 a Ki rendeltettél b'zonyos idökben való dorgalátokra hogy le ſzálitſad az WRnac haragjáual való itéletit, hogy teritenéd az atty ánac ſziuét az fiuhoz, és helyére állatnád Iácobnac nemzetſégit.

11 Bódogoc az kic láttanac tégedet, és az te ſzerelmidben hóltanac meg.

12 Mert mi kętſégnélkül élni fogunc.

13 Minec vtánna Illyes el ragadtatic forgó tüzben, Eliſeus meg teléc ſzent léleckel, el añira hogy az ö napiaiban meg nem háboritatott az feiedelmektöl, gonoſzul ſem wralkodot ſenki ö rayta. Eliſeus.

14 Semmi dolog meg nem haladta ötet, söt mikoron el alutt vólnais, iöuendöle az ö teſte.

15 Es az ö életében czudákat tött, és az ö hálalábannis czudállatos vólt.

16 Mind ezekre meg nem tęrę az nép, el ſem hagyác az ö bünöket, mig'en puztitáſſal el viteténec az ö földekrül, és el oſzlánac az egéſz földön.

17 Ecképpen igen keués nép maradá, az feiedelemmel Dáuidnac házában.

18 Kiçközzül némelly ec czelekedéc az mi kedues az WRnac, némellyec pedig felötte igen vétkezénec.

19 Ezechias meg erösité az ö városat, és bę viué abban az vizet, az kö ſziklát vaſſal ki vágta. Ezechias.

20 Ennec ideiében fel jöuén Sennacherib, el küldé Rabſaceſt Laciſchból: és fel emeluén kezét Sion ellen, fel magaztalá nyakát keuélſégéből. 4 reg. 18. 19.

21 Ackoron meg háborodánac az ö ſiuec, és azoknac kezec, és az faydalom környül vöué öket, mint az ſiülö aſſioni állatokat.

22 Es egitſégül hiuác az irgal-

mas

mas WRat, fel emeluén kezeket ő hozzáia.

23 Es az sient, az Egből meg halgatuán őket, meg siabaditá az félelemtül Esaiás által.

24 Meg veré az Assyriabéliecknec táborit, és az ő Angyala el törlé azokat.

Esaiæ. 25 Mert az Ezechias azt czelekedte vala, az mi kedues vala az Wrnál, és meg erősitette vala magát az Dáuidnac az ő attyának vtaiban, miképpen meg parancsolta vala Esaiás Prophéta, ki nagy és hiwséges vala az ő látásiban.

26 Az ő ideiében vissia méne az nap, és az királynac életit meg hosszabbitá.

27 Nagy léleckel vtólso időben kőuetkezendő dólgokat meg látot: és vigaztalta Sionban à siralmasokat:

28 Soc idő vtán leiendő dolgokat ki ielentet, és el rőytet dolgokat, minec elötte azoc el iőnénec.

XLIX. Rész.

Dícséri Iosias királt, Ieremiast, Ezechielt, az tizenkét Prophétakat, Zorobabelt, Iesust, Nehemiast, Enochot, Iosephet, Semet, Sethet Adamot, &c.

Iosiæ. 1 IOsiásnac emlekezeti ollyan mint az Paticarius mesterségéuel késitett ió illatnac czinálmánya.

2 Minden száyban mint az méz édes az ő emlekezeti, és mint az éneklő sersámoc az gazdag lakodalomban.

3 Ez igazra inditatuán, mikoron meg tére az nép, el ronta az vtállatos és hamis dolgokat.

4 Igazgatá az Wrhoz az ő siuét, az hamissaknac ideiében meg erősite az Isteni tiztelettet.

5 Dáuid kiuől, Ezechias és Iosias kiuől, mindnyáián bűnt czelekedénec.

6 Mert el hagyuán az Istennec törvényét, az Iuda királi el hagyác őtet.

7 Adá azért az ő siaruokat egyebeknec, és az ő diczőségeket idegen nemzetnec.

8 Fel gyuytá az ő sient válaztot városát, és el puztitá annac vtait Ieremias éltében.

Ieremiæ. 9 Mert nyomorgattác vala őtet, ióllehet hogy ő még annya méhében az gyomlalásra, nyomorgatásra, veztésre, és esmet epitésre és plántálásra sienteltetet vólna.

Ezechiel. 10 Ezechiel pedig látta az diczőségnec látását, melly néki mutattatott à tüzes Cherubimoknac siekerében.

11 Ez emlekezic az zápor első miatt meg verettetet ellenségekről, és igazgatta azokat kic néznec vala az egyenes vtra.

12 Az tizenkét Prophetáknac kis emlekezetec légyen áldásban.

Zorobabel. 13 Mi módon magaztalhattyuc à nagyságós Zorobabelt? ki ollyan mint az iob kézben való peczét?

14 Ha-

IESVS. 14 Hasonlatosképpen az IESVS az Iosedeck fia, kic az ő ideiekben eppitéc az sient házat, és felrakác az WRnac késitetett Templomát öröcké való dicsősé-

Nehemias. gre.

15 Az válaztottac között vólt Nechemiasis, kiről soc emlekezet vagyon: az ki meg epitette mi nékünc à romlott kő falakat, fel czinálta az kapukat, és reteszeket, és meg eppitette az mi házainknac fundamentomit vijonnan.

Enoch. 16 Senki nem teremtetet pedig ollyan ez földön mint Henoch: mert fel ragattatot az földről.

Ioseph. 17 Iosephhöz sem vólt fogható férfiu, ki az ő bátyainac vezérec vólt.

Sem. Seth. Adam. 18 Ősilopa az népnec, kinec temetemeire az WR gondot viselt.

19 Sem és Seth az emberec között diczéretet találtanac, és mindeneknec felötte az teremtésben Adám.

L. Rész.

Dicséri az Simont, ki amaz Onyas papnac fia volt.

1 Simonis az Onias fia, ezekhöz való, ki fő Pap vólt, ki az ő életiben éppen tartá az templomot: Az népetis az ő életiben meg erősité.

2 Ez által fundáltatott az kettős béllet magosság, az templomnac magas erősége.

3 Ő ideiében kiczinec vóltanac az víz tartó edényec, de értzből mint egy nagy tó haromsier nagyob czináltatott.

4 Ki meg óltalmazta az ő népét romlástól: és meg erősitette az várost környül kerituén azt.

5 Melly tiztességesen viseli vala magát, mikor az nép között forgana, és mikor az házból ki ménuén és suporláttal környül vétetuén úgy iárna?

6 Mint az haynali czillag az fellegec között, és mint az tellyes hóld, az te idődben ollyan vóltál.

7 És mint az Sziuáruán az Egen, melly az dicsőségnec felhőit által iária.

8 Mint az fényes nap az Istennec templomában, mint az rósánac virága vylagában, mint az víz partyán való Lilium, mint az Libanusnac virága nyári napokban.

9 Mint az tüz, és temién az temiénezőben.

10 Mint az siépen meg simitatott arany edény, ki minden fele kőuel meg ékesitetett.

11 Mint az siép gyümölts termő olayfa, és mint az fel magaztaltatott Cyprus fa, mikoron fel venné ő az dicsőségnec ruháit, és felöltözné az tökélletes dicsőségnec ékességét.

12 Az sient óltárrá való fel ménésbe meg dicsőitette az sientségnec öltözetit.

13 Mikoron el venné pedig az papoknac kezekből az tagokat, ő magais áluán az óltárnac tüz helyénél.

14 (Mi-

14 (Mikor ő környüle az attyafiaknac ſerege állana, mint az Libanus hegyén való Cedrus fáknac fiatali, kic környül veſſic vala őtet mint az pálma fának czemetéi: mondom mikoron az Aharonnac minden fiai fel öltöztenec az ő ditsőſégekben.

15 Kiknec kezekben vala az WRnac áldozattya az Izraelnec gyülekezeti előtt,) végezetre ſiolgáluán az óltáron az mindenható Iſten áldozattyának meg ékeſitéſére.

16 Ki nyuytá kezét az pohárra, és áldozéc az ſiőlőnec véréből.

17 Ki öntè az óltárnac fundamentomára, az magaſſágos királynac, gyönyörűſéges illatot.

18 Ackor fel kiáltuán az Aharonnac fiai, zengéſt töttéc trombitáckal, azt czelekeduén hogy hallattatnéc nagy ſiózat emlekezetre az Iſten előtt.

19 Ackoron az egéſi nęp egyſier ſ. mind ſietuén, artzual az földre búrúlnac vala, hogy imádnác az ő mindenható Wrokat Iſteneket.

20 Es ditſéreteket mondanác az éneklőc az ő ſiauockal: à ſoc zengésből gyönyörűſéges éneklés támad vala.

21 Es könyörge az magaſſágos WRnac népe az irgalmas Iſten előtt, miglen vęghöz menne az WRnac tizteleti, és az ő ſiolgálattya el vęgeztetnéc.

22 Ackoron le ſiáluán ki nyúytá kęzét az Izraelnec tellyes gyülekezętire, hogy az WRat az ő aiakiual áldaná, és annac neuébe ditſekednéc.

23 Annac okaért iſmét könyörgönec vala, hogy az áldáſt el vennéc az felſéges Iſtentől.

24 Moſtan azért áldgyátoc az mindeneknec Iſtenét, ki egyedül mindenűt nagy dolgokat czelekedic, ki az mi életünknec elő menetelt adott anyánc méhétől fogua, és czelekedic mi velünc az ő irgalmaſſága ſiérint.

25 Es könyörögietec hogy légyen békeſég az mi idönkben Iſraelben, az mig léſinec az idönec napiai, és az ő irgalmaſſágát erősſicze meg mi raytunc, és az mi életünknec napiaiban ſiabadiczon meg minket

26 Kęt nemzetſéggel bántatic meg az én lelkem, az harmadic pedig vgyan nem nemzetſég.

27 Az kic vadnac az Samariánac hegyén, és Peliſtęaban lakó férfiac, és az Sichemben lakozó bolond nép.

28 Értelemnec és bölczeſégnec tudományát irt bę è konywbe az Ieruſálemi Ieſus Syrachnac fia, melyben az ő elméiénec böltſeſégét meg ielentette.

29 Bódog az ki forog ezekben, és az ki bę óltya ezeket ſiiuébe, böltsléſien.

30 Mert ha ezeket czelekedendi, mindenekre ió léſien, mert az Wrnac világoſſága léſien az ő nyomdoka mellet, ki à hiueknec böltſeſéget ád.

31 Aldott az WR mind örökke, Amen.

LI. Rész.

Hálákat ád ez utólsó Caputban az Istennec két nagy jó tétemnyérül, az vesedelemből való megszabaditásról, és az bőlcseségnec aiandékozásáról.

AZ Iesusnac Syrách fiának könyörgése.

1 Hirdetlec tégedet Wram király, és ditsérlec tégedet, én megtartó Istenemet.

2 Hirdetem az te neuedet, mert óltalmom és segitőm vóltál énnékem, és megszabaditottad az én testemet az vesedelemből.

3 És az rágalmazó nyeluőnec töréből, az hazugság siólló aiakoktól: és azoc ellen, kic ellenem támadtanac, segitőm vóltál.

4 Megszabaditottál engemet az te neuednec irgalmasságának sokságáért az bé nyelésre fel tátott torkoktól.

5 Az én életemet kergetőknec kezekből, az soc nyomoruságokból, mellyec énnékem vóltanac

6 Az környős körül meg foytó tüzektől, az tüznec közepéből, annyéra hogy meg nem égtem.

7 Az mélségnec hasából, az tiztátalan nyelwtől, és az hazug beszédtől: az királynál az hamis nyelwtől való káromlástól.

8 El közelitet vala szintén az halálhoz az én lelkem:

9 És az én életem közel vala az mély koporsóhoz.

10 Környül vöttenec vala engemet minden felöl, és nem vala ki megsegitene: nézéc vala az emberi óltalomra: de nem vala.

11 Annac okaért meg emlekezém az te irgalmasságodról, Wram, és eleitől foguán való czelekedetedről.

12 Hogy te ki mented azokat az kic békeségesen türnec, és megtartod azokat ellenségeknec kezéből.

13 Azért az földről fel emelém az én könyörgésem, és az halálától való megszabadulást kérém.

14 Kéruén az WRat az én Wramnac atryát, hogy ne hagyna el engemet nyomoruságomnac napián, az keuélyeknec ideién mellyen megfogyátkozom vala segitségnélkül.

15 Ditsérem az te neuedet szüntelen, és hálá adással éneklem, hogy meghalgattatott az én könyörgésem.

16 Mert megtartottál minket az vesiedelemből, és megszabaditottál engemet az vesiedelmes időtül.

17 Annakokaért magaztallac és ditsérlec tégedet, és áldom az te neuedet, WRam.

18 Még mikor iffiab valéc, minec előtte téuelgenéc, keresém az bőltseséget, niluán való könyörgésemmel.

19 Az

19 Az templum előtt könyörgöttem azért: és mind végiglen kereſém azt.

20 Miképpen az virágzás után való ſiőlő éréſnec, úgy örvendezett annac az én ſiiuem: iárt az én lábam egyeneſſen, az én iffiuſágomtól foguán viſgáltam azt.

21 Annac adám keueſſé az én fülemet, és meg tanulám azt.

22 Es nagy ſoc böltſeſéget nyeréc magamnac: elő menetem vólt énnékem abban.

23 Annac az ki adott énnékem böltſeſéget, hatalmaſſágot tulaydonitoc.

24 Mert gondolkodám annac gyakorlásáról, és iónac kövétéséről, és ſemmiképpen meg nem ſégyenüléc.

25 Viaskodott az én lelkem azért, és azt mikor éheztem vólna, annál inkáb tanulám.

26 Az én kezeimet ki terieztém oda fel, mikor arról való tudatlanſágomat eſmemben venném.

27 Az én lelkemet igazgatám ához, és meg tiztitatuán meg találám azt.

28 Ehöz foglaltatott ſiiuel birtam eleitől fogua:

29 Annac okaért ſemmiképpen el nem hagyatom.

30 Es az én ſiiuem meg indúla annac kereſéſére, annac okaért ſierezéc ió örökſéget.

31 Adott az WR nyeluet hogy az légyen az én iutalmam: annac okaért azzal ditſérem ötet.

32 Közelgeſſetec én hozzám, ô ti tudatlanoc, és lakozzatoc az tudománnac házában.

33 Miért mulattoc? auagy mit mondotoc ezekre? holott à ti lelketec felötte igen ſiomjubozzéc?

34 Az én ſámat meg nyituán ſióltam, ſierezzetec magatoknac ezüſtnélkül böltſeſéget.

35 Az ti nyakatokat botſáſſátoc az igába, és vegye bé à ti lelketec az tudomáſt: közel mayd meg találllyátoc azt.

36 Láſſátoc az ti ſiemeteckel hogy én munkálkodtam, és magamnac nagy nyugodalmat találtam.

37 Réſieſec legyetecaz tudománban nagj ſoc ſámu pénz helyett, és ſoc aranyat biriatoc azzal.

38 Örvendezzen az ti ſiiuetec annac irgalmaſſágán, és ne ſégyenlyetec ti az ô ditſéretit.

39 Czelekedgyétec az ti dolgotokat, amaz időnec előtte, [b] és meg adgya az ti iutalmatokat az ô ideiében.

b: Erti az vtolsó itéletnec napiat.

Ieſus Syrach könyuének vége.